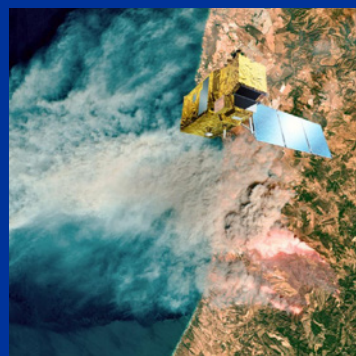
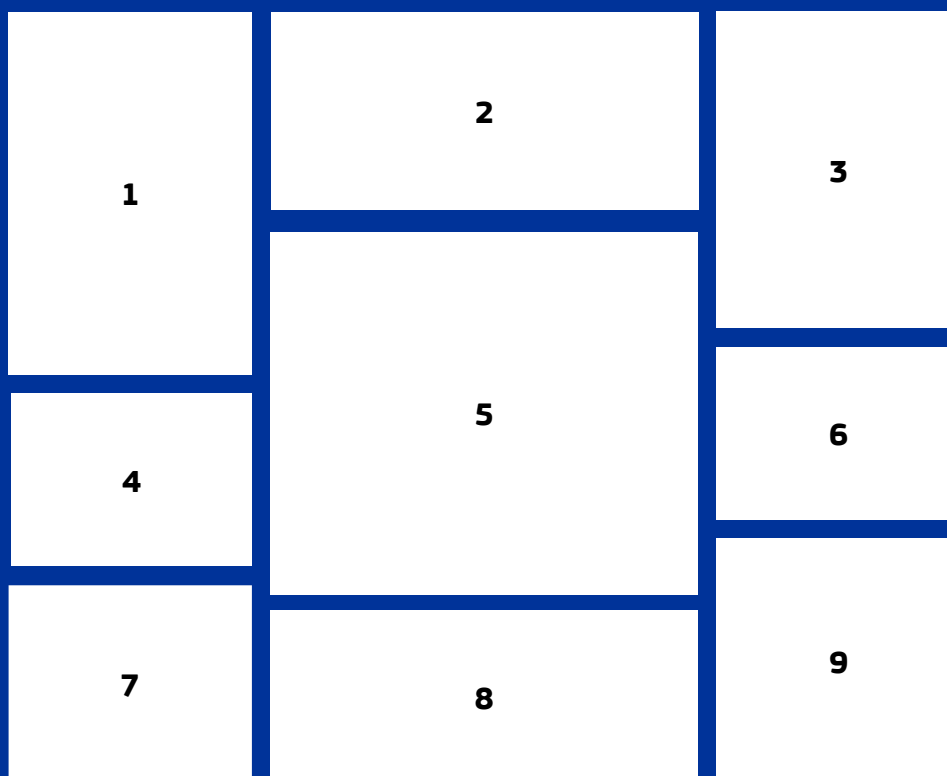

EU 2025.

OPĆE IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA
EUROPSKE UNIJE

NASLOVNA STRANICA

1. Ursula von der Leyen, predsjednica Europske komisije (desno), i António Costa, predsjednik Europskog vijeća (lijevo), za njegova posjeta Europskoj komisiji, Bruxelles, Belgija.
2. Vatrogasni zrakoplovi Canadair iz flote sustava rescEU uz pistu, Mérignac, Francuska.
3. Predsjednica Europske središnje banke Christine Lagarde (lijevo) s predsjednicom Europskog parlamenta Robertom Metsolom (desno) u Europskom parlamentu, Strasbourg, Francuska.
4. Radnica na proizvodnoj liniji za kućišta motora električnih automobila, Ergolding, Njemačka. (© Leonhard Simon / Getty Images)
5. Predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen (sprijeda lijevo) sa skupinom mladih španjolskih kreatora sadržaja u Europskoj komisiji, Bruxelles, Belgija.
6. Dr. Martha C. Mayorquín-Torres, meksička znanstvenica koja radi u Ghentu (Belgija), istražuje obnovljive izvore u farmaceutskim proizvodima u okviru projekta TransPharm, koji se financira iz EU-ova programa za istraživanje i inovacije Obzor Europa. (© Europska unija. Ponovna uporaba dopuštena je samo u obrazovne i informativne svrhe.)
7. Sustav za obranu od dronova fotografiran tijekom demonstracije inovativne obrambene tehnologije, Viesīte, Latvija.
8. Volonteri čiste ulicu u španjolskoj Paipori nakon teške poplave. (© Aldara Zarraoa / Getty Images)
9. Golem oblak dima nastao zbog šumskog požara na obali Atlantskog oceana, snimljen jednim od satelita Sentinel-2 u okviru programa Copernicus. (© Copernicus Sentinel-2, 2025.)

EU 2025.

OPĆE IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA
EUROPSKE UNIJE

Objavljeno u skladu s člankom 249. stavkom 2.
Ugovora o funkcioniranju Europske unije

Interaktivna verzija ove publikacije s poveznicama na internetski sadržaj dostupna je u PDF i HTML formatima: <http://europa.eu/general-report/hr>.

EU 2025. – Opće izvješće o aktivnostima Europske unije

Europska komisija
Glavna uprava za komunikaciju
1049 Bruxelles
BELGIJA

Europska komisija donijela je 3. veljače 2026. *EU 2025. – Opće izvješće o aktivnostima Europske unije* pod referentnim brojem C(2026) 562.

Print	ISBN 978-92-68-32096-9	ISSN 2315-1935	doi:10.2775/3590435	NA-01-26-001-HR-C
PDF	ISBN 978-92-68-32095-2	ISSN 1977-9275	doi:10.2775/5960632	NA-01-26-001-HR-N
HTML	ISBN 978-92-68-32094-5	ISSN 1977-9275	doi:10.2775/7228451	NA-01-26-001-HR-Q

Europska komisija nije odgovorna za bilo kakve posljedice koje proizlaze iz ponovne uporabe ove publikacije.

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2026.

© Europska unija, 2026.

Politika Komisije o ponovnoj uporabi provodi se Odlukom Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije (SL L 330, 14.12.2011., str. 39., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>). Osim ako je navedeno drukčije, ponovna uporaba ovog dokumenta dopuštena je u skladu s licencijom Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znači da je ponovna uporaba dopuštena uz navođenje relevantnih podataka i svih izmjena.

Za svaku uporabu ili umnožavanje elemenata koji nisu u vlasništvu Europske unije možda će biti potrebno zatražiti dopuštenje izravno od odgovarajućih nositelja prava.

Sve fotografije © Europska unija, osim ako je navedeno drukčije.

Slike na 15., 25., 33. i 37. stranici: © Europska unija. Ponovna uporaba dopuštena je samo u obrazovne i informativne svrhe.

Slika na 65. stranici: © Europska unija. Arhitekti: Lucien De Vestel, Jean Gilson, A&J Polak; obnova: Berlaymont 2000.

PREDGOVOR

Svijet je u 2025. prolazio kroz duboke promjene. Bila je to godina obilježena ratom na našim granicama i nadmetanjem velikih sila. No, bila je to i godina preobrazbe za Europu koja je donijela više jasnoće i odlučnosti, kao i spoznaju da u današnjem nepredvidivom i rascjepkanom svijetu moramo preuzeti veću odgovornost za svoju budućnost. Zbog toga će 2025. ostati zapamćena kao godina u kojoj je Europa osvijestila važnost neovisnosti.

Bila je to i godina u kojoj je Europa pokazala veću odgovornost i jedinstvo prevladavši podjele i oklijevanja. Nova Europska komisija ozbiljno je započela s radom i utvrdila jasan smjer za predstojeće godine u kojima će štititi slobodu, prosperitet i napredak Europe u sve nesigurnijem svijetu.

Prvi korak prema tom cilju bilo je preuzimanje odgovornosti za našu sigurnost. Na temelju Plana za obrambenu pripravnost do 2030. potaknuli smo dosad najveća ulaganja u europsku obranu. Nastavili smo odlučno pomagati Ukrajini jer o njoj ovisi i sigurnost Europe. Za potporu ukrajinskom narodu osigurali smo dugoročno financiranje te smo radili na postizanju pravednog i trajnog mira. Istodobno je postignut napredak na putu Ukrajine prema članstvu u Europskoj uniji jer je slobodnoj, demokratskoj i prosperitetnoj Ukrajini mjesto u EU-u.

Znamo da je gospodarska snaga uvjet za neovisnost. Zbog toga smo na temelju Kompassa konkurentnosti donijeli politike za poticanje inovacija i osiguranje prosperiteta. Smanjili smo nepotrebna opterećenja za poduzeća i ulagali u tehnologije, kao što su umjetna inteligencija i čista energija, koje će oblikovati budućnost. Zahvaljujući inicijativi „Odaberite Europu” postajemo najbolje mjesto na svijetu za znanost i istraživanje. Poduzimamo mjere za potporu priuštivom stanovanju i energiji za sve Europljane jer ne zaboravljamo da konkurentnost mora biti povezana s pravednošću.

Na globalnoj sceni Europa je odlučno branila svoje interese i vrijednosti. Ostali smo najveći svjetski pružatelj humanitarne pomoći, nastavili smo predvoditi borbu protiv klimatskih promjena i zalagali se za slobodnu i poštenu trgovinu na temelju važnih novih sporazuma.

Zajedno smo utrli put prema snažnijoj Europi. Godina 2025. nije bila kraj putovanja, već prekretnica. U 2026. nastaviti ćemo graditi sigurniju, konkurentniju i neovisniju Europu.

U ovom sve nesigurnijem svijetu Europa će i dalje napredovati usprkos novim izazovima.

Živjela Europa!

Ursula von der Leyen

Predsjednica Europske komisije

SADRŽAJ

1. POGLAVLJE

Potpore Unije Ukrajini – **7**

2. POGLAVLJE

Održiva, prosperitetna
i konkurentna Europa – **15**

3. POGLAVLJE

Jačanje obrane i sigurnosti
Europe – **37**

4. POGLAVLJE

Pružanje potpore ljudima
i jačanje društava – **51**

5. POGLAVLJE

Održavanje kvalitete života
u Europi – **69**

6. POGLAVLJE

Očuvanje europske
demokracije i europskih
vrijednosti – **82**

7. POGLAVLJE

Globalna Europa za mir,
partnerstva i gospodarsku
stabilnost – **90**

8. POGLAVLJE

Priprema Europe za
budućnost – **104**

1. POGLAVLJE

POTPORA UNIJE UKRAJINI

Uvod

Europska unija i dalje nepokolebljivo podupire Ukrajinu, koja se bori protiv ničim izazvane i neopravdane agresije Rusije i njezinih nezakonitih pokušaja da pripoji ukrajinsko državno područje. Slobodna Ukrajina znači i slobodnu Europu, zbog čega će EU, zajedno s partnerima i saveznicima sličnih stavova, i dalje pružati sveobuhvatnu političku, financijsku, gospodarsku, humanitarnu, vojnu i diplomatsku potporu Ukrajini i njezinu stanovništvu.

EU je pružio dosad neviđenu vojnu potporu ukrajinskim oružanim snagama, a više od 4 milijuna Ukrajinaca pronašlo je utočište u državama članicama. Uz to, podupire reforme u Ukrajini, koje će joj omogućiti da napreduje prema članstvu u EU-u, i bolju integraciju

ukrajinskog gospodarstva u jedinstveno tržište. Pružio je i znatnu financijsku pomoć za jačanje otpornosti, oporavka i obnove. Osim toga, Europska komisija nastavlja se zalagati za pravedan i trajan mir u skladu s međunarodnim pravom, uključujući načela Povelje UN-a, uz očuvanje suvereniteta, neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Ukrajine.

Djeca poziraju za fotografiju pokraj skulpture Libid odjevene u višivanku, Kijev, Ukrajina, 24. kolovoza 2025., na Dan neovisnosti Ukrajine.

Potpore Ukrajincima

Prošle su gotovo četiri godine otkad je Rusija pokrenula opću ratnu agresiju na Ukrajinu. EU i dalje pruža potporu Ukrajini i njezinu stanovništvu, dok god to bude potrebno. To je činio i 2025., čvrsto vjerujući da će Ukrajina uskoro biti mirna i prosperitetna zemlja za sve svoje građane i pronaći svoje mjesto u EU-u. EU i države članice od početka su rata do kraja 2025. pružili 193,3 milijarde eura potpore. Samo ove godine EU je pokrio 84 % potreba Ukrajine za vanjskim financiranjem. Komisija je nastavila koordinirati pružanje pomoći s drugim donatorima putem platforme za koordinaciju donatora za Ukrajinu. Na sastanku Europskog vijeća 18. i 19. prosinca čelnici EU-a odlučili su putem zajedničkog zaduživanja mobilizirati dodatnih 90 milijardi eura za razdoblje 2026. – 2027., uz potporu iz proračuna EU-a.

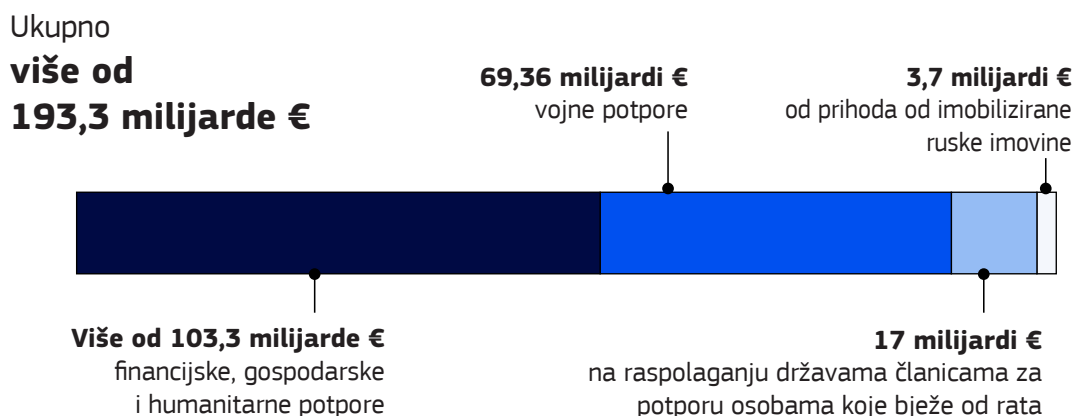
EU je nastavio pružati neophodnu humanitarnu pomoć i u Ukrajini i u Moldovi, konkretno financiranjem za hitnu potporu. To uključuje rujanskih 40 milijuna eura pomoći Ukrajincima da

prežive četvrtu ratnu zimu, pomoć humanitarnim partnerima da isporuče materijal za skloništa, popravak oštećenih domova i centara za raseljene osobe te poboljšanje pristupa vodi, sanitarnim uslugama i grijanju.

Od početka opće ruske invazije u veljači 2022. Komisija je dodijelila više od milijardu eura za programe humanitarne pomoći u Ukrajini, od čega 220 milijuna eura u 2025.

Radi pružanja hitne potpore Ukrajincima EU je u dosad najvećim razmjerima aktivirao Mehanizam EU-a za civilnu zaštitu. Dosad je svih 27 država članica, zajedno sa šest zemalja sudionica (Island, Moldova, Sjeverna Makedonija, Norveška, Srbija i Turska), ponudilo materijalnu pomoć, od medicinskih potrepština i materijala za skloništa do vozila i energetske opreme. Ukrajini je ukupno donirano više od 156 000 tona pomoći. Osim toga, od 2022. više od 4 700 pacijenata prebačeno je na liječenje u razne bolnice u Europi.

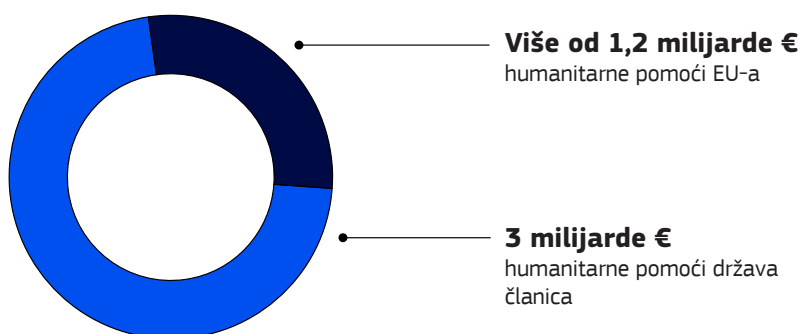
POTPORA UKRAJINI I UKRAJINCIMA (2022. – 2025.)

HUMANITARNA POMOĆ EU-a I DRŽAVA ČLANICA UKRAJINI I MOLDOVI (2022. – 2025.)

Ukupno

više od 4,2 milijarde €

EU i dalje prihvaća osobe koje bježe od rata. Države članice 2025. su se složile da se status privremene zaštite, koji Ukrajincima omogućuje da žive, rade i studiraju u EU-u, produži do 4. ožujka 2027. Od 2022. države članice primile su više od 4 milijuna ljudi. Komisija je u lipnju predložila da se države članice počnu pripremati za prelazak iz sustava privremene zaštite na druge opcije pravnog statusa te da olakšaju vraćanje i reintegraciju onih koji se žele vratiti u Ukrajinu.

Komisija je u srpnju objavila i da se obvezala Ukrajini omogućiti pridruženo članstvo u programu Erasmus+, čime će se proširiti mogućnosti obrazovanja i mobilnosti za ukrajinske studente i nastavnike. Osim toga, u okviru programa Erasmus+ u školskoj godini 2025./2026. podijelit će se 2 milijuna novih udžbenika ukrajinskim učenicima.

↑
Ukrajinska djeca igraju se i uče u novom skloništu u Molodižneu u oblasti Odesa (Ukrajina) otvorenom u svibnju 2025. uz financijsku potporu EU-a. Taj moderni podzemni centar, zaštićen od zračenja, omogućio je da se 700 ukrajinskih učenika vrati na nastavu uživo i služi kao podzemna škola, kulturni centar i centar za mlade.

↑
Svečanost koja se održava u administrativnom uslužnom centru uspostavljenom u Baštanki (Ukrajina) u travnju 2025. u okviru programa [EU4Recovery](#), partnerstva između EU-a i UN-a.

Potpora EU-a u području obrazovanja, kulture i civilnog društva u Ukrajini (2022. – 2025.)

- ✓ 100 milijuna eura namijenjeno je za siguran pristup obrazovanju za djecu u Ukrajini.
- ✓ Više od 52 000 ukrajinskih građana iskoristilo je priliku za mobilnost u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta u okviru programa Erasmus+.
- ✓ 60 milijuna eura namijenjeno je projektima za izgradnju kapaciteta ukrajinskih sveučilišta, ustanova za strukovno obrazovanje i osposobljavanje te organizacija za sport i mlade u okviru programa Erasmus+.
- ✓ 65 milijuna eura osigurano je za besplatne i zdrave školske obroke za 700 000 ukrajinskih osnovnoškolaca.
- ✓ Donirano je više od 380 školskih autobusa.
- ✓ Podijeljeno je 1,5 milijuna udžbenika.
- ✓ Više od 50 milijuna eura dodijeljeno je ukrajinskim kulturnim i kreativnim sektorima, uključujući više od 11,5 milijuna eura za kulturnu baštinu.
- ✓ Inicijativa Tima Europa za kulturnu baštinu u Ukrajini sada obuhvaća 75 inicijativa iz 24 države članice i Komisije.
- ✓ Više od 700 000 eura bespovratnih sredstava namijenjeno je za mobilnost umjetnika i kulturnih djelatnika.
- ✓ 123 milijuna eura namijenjeno je organizacijama civilnog društva u Ukrajini.

↑
Kaja Kallas, visoka predstavica Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i potpredsjednica Europske komisije, izražava dobrodošlicu u Komisiju skupini polaznika i osoblja Ukrajinske akademije liderstva, Bruxelles, Belgija, 5. svibnja 2025. Akademija je formativna platforma utemeljena na vrijednostima koja potiče osobni i društveni razvoj mladih.

Osiguravanje pravednog i trajnog mira za Ukrajinu

Sigurnost Ukrajine neraskidivo je povezana sa sigurnošću Europe. Zbog toga je glavni prioritet EU-a okončati rusku agresiju na Ukrajinu i njezine nezakonite pokušaje pripajanja ukrajinskog državnog područja te osigurati pravedan i trajan mir. Tijekom 2025. EU je poduzeo više važnih koraka prema tom iznimno zahtjevnom i složenom cilju, uključujući pružanje kontinuirane vojne potpore i uvođenje uzastopnih paketa sankcija sa stvarnim financijskim posljedicama po rusko gospodarstvo.

Nametanjem novih sankcija EU je dodatno ograničio pristup Rusije tehnologijama koje se koriste na bojištu, oslabio njezin vojno-industrijski kompleks i pojačao borbu protiv ruske flote u sjeni. Također je dodatno ograničio mogućnost Rusije da ostvaruje prihode od energenata i uveo zabranu uvoza ruskog ukapljenog prirodnog plina od 1. siječnja 2027.

EU i države članice osigurali su oko 66 milijardi eura vojne potpore od početka opće vojne agresije na Ukrajinu, od čega su 6,4 milijarde eura dodijeljene u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći. EU je osigurao i 3,4 milijarde eura od prihoda od imobilizirane ruske imovine te je jedan od glavnih pružatelja osposobljavanja Oružanim snagama Ukrajine u okviru misije EU-a za vojnu pomoć za potporu Ukrajini. Na taj je način dosad osposobljeno oko 85 000 članova ukrajinskog vojnog osoblja. Svi ti oblici vojne potpore pomažu ojačati položaj Ukrajine na bojištu i u pregovorima, čime se smanjuje gubitak ljudskih života.

Pozivanje Rusije na odgovornost

I u 2025. EU se pobrinuo da rusko vodstvo odgovara za najteže zločine počinjene u Ukrajini i protiv nje. U veljači su Komisija, Visoka predstavnica za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Vijeće Europe i Ukrajina, zajedno s 37 drugih zemalja, postavili temelje za osnivanje Posebnog suda za zločin agresije na Ukrajinu. Sporazum između Vijeća Europe i Ukrajine o osnivanju tog suda potpisan je u lipnju. Sud će biti ovlašten da se ruski politički i vojni čelnici, koji snose najveću odgovornost za zločine počinjene u Ukrajini, privedu pravdi. Komisija je usto u prosincu potpisala Konvenciju o uspostavi Međunarodnog povjerenstva za ocjenu zahtjeva za naknadu štete za Ukrajinu u ime Unije. To je bio jedan od najvažnijih koraka prema tome da krivci snose odgovornost i da se zajamči pravda za Ukrajinu i ukrajinski narod te da se osigura odgovarajuća naknada žrtvama tog brutalnog rata.

Kako bi se sankcije EU-a u potpunosti provele, zakonodavstvom EU-a državama članicama omogućeno je oduzimanje imovine povezane s kaznenim djelima. Zahvaljujući radnoj skupini „Zamrzavanje i privremeno oduzimanje” države članice su do kraja 2025. zamrznule više od 27 milijardi eura privatne imovine ruskih i bjeloruskih oligarha i njihovih suradnika.

- ✓ Ukrajina istražuje **200 302 slučaja** navodnih **međunarodnih zločina**, a vjeruje se da je stvarni broj zlodjela još veći.
- ✓ Do kraja 2025. Registru štete uzrokovane agresijom na Ukrajinu podneseno je više od **65 000 zahtjeva** u **13 kategorija**.
- ✓ **18** država članica već je pokrenulo **nacionalne istrage** za međunarodne zločine počinjene u Ukrajini.
- ✓ **6** država članica sudjeluje u **zajedničkom istražnom timu** koji podupire Eurojust (zajedno s Ukrajinom, Međunarodnim kaznenim sudom i Europolom). Taj tim koordinira prikupljanje dokaza i istrage u slučaju najtežih međunarodnih kaznenih djela počinjenih u Ukrajini.
- ✓ **5** država članica sudjeluje, zajedno s Ukrajinom, u **Međunarodnom centru za kazneni progon zločina agresije protiv Ukrajine** te blisko surađuju s Međunarodnim kaznenim sudom.

Pomoć ukrajinskom gospodarstvu i integraciji

EU je uspostavio Instrument za Ukrajinu, namjenski financijski instrument u iznosu do 50 milijardi eura, kako bi se Ukrajini, koja je na putu prema pridruživanju EU-u, za razdoblje 2024. – 2027. pružila predvidljiva i fleksibilna potpora u oporavku, obnovi i modernizaciji.

U veljači 2025. EU je Ukrajini ponudio novi paket potpore kako bi se njoj, zajedno s Moldovom, omogućila potpuna integracija u europsko energetske tržište do početka 2027., kao i nastavak integracije u plinski sektor EU-a, pod uvjetom da Ukrajina znatno ubrza potrebne tržišne reforme.

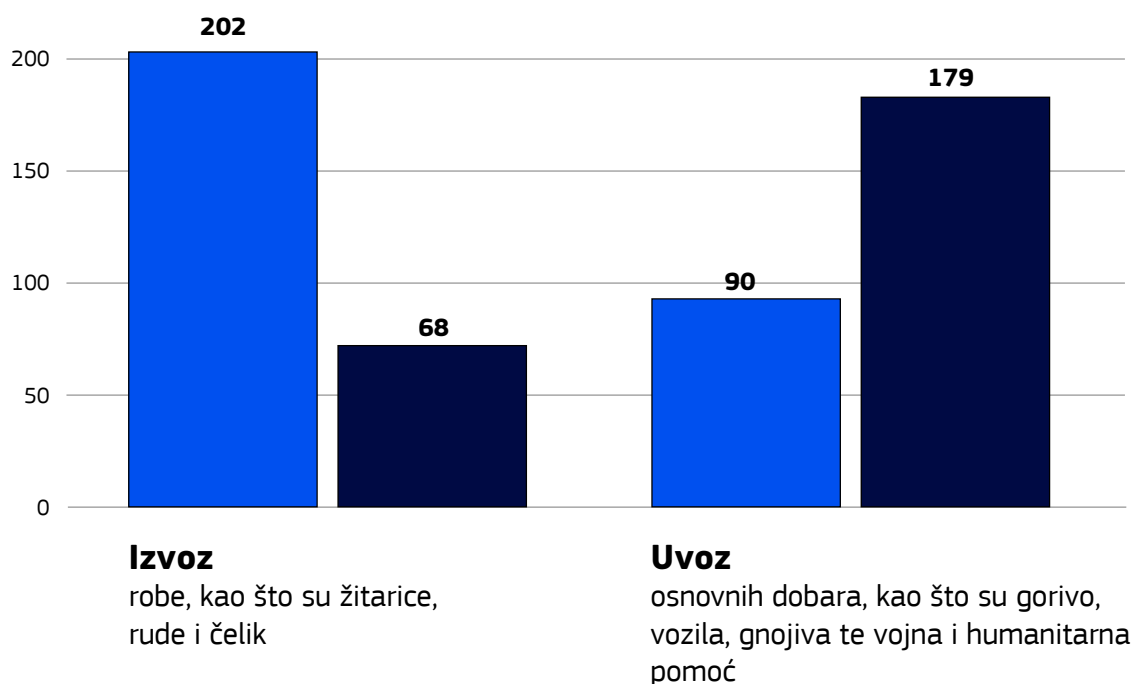
Istodobno je nastavio poticati postupnu integraciju Ukrajine u jedinstveno tržište, posebno u okviru detaljnog i sveobuhvatnog područja slobodne trgovine između EU-a i Ukrajine. Ukrajina se stoga 1. siječnja 2026. pridružila sustavu „u roamingu kao kod kuće”. Osim toga, EU i Ukrajina produljili su do ožujka 2027. svoj sporazum o cestovnom prijevozu, koji pojednostavljuje prekogranični provoz tereta u korist obaju gospodarstava. Komisija je organizirala i dosad najveću pojedinačnu operaciju u okviru Mehanizma EU-a za civilnu zaštitu: transport cijele termoelektreane iz Litve u Ukrajinu radi zadovoljavanja energetske potreba stanovništva.

Koridori solidarnosti, otvoreni u svibnju 2022., Ukrajini i dalje omogućuju uvoz potrebne robe i izvoz niza poljoprivrednih i drugih proizvoda. Koridori solidarnosti bili su ključni za izvoz

ukrajinskih poljoprivrednih proizvoda do sredine 2023., no Ukrajina je otad, unatoč ruskim djelovanjima, osigurala svoj crnomorski koridor. EU pomaže da taj koridor, koji ukrajinskim plovilima omogućuje izvoz, ostane u funkciji i tako omogućuje Ukrajini da nastavi trgovinu putem Crnog mora. Održivost i sigurnost tog pomorskog puta EU je također osiguravao putem ulaganja u infrastrukturu i koordinaciju.

EU je tijekom 2025. nastavio upotrebljavati instrumente za jamstvo izvoznih kredita kako bi poticao trgovinu. Na primjer, u lipnju je postignut prvi dogovor u okviru EU-ova instrumenta za jamstvo izvoznih kredita za Ukrajinu te je putem danskog Ureda za izvoz i uvoz osigurano 20 milijuna eura jamstava za izvoz iz EU-a u Ukrajinu.

TRGOVINSKI TOKOVI OD USPOSTAVE KORIDORA SOLIDARNOSTI IZMEĐU EU-a I UKRAJINE

■ Količina (u milijunima tona) ■ Vrijednost (u milijardama €)

Obnova Ukrajine

EU je radi obnove Ukrajine 2025. kombinirao financijske instrumente, jamstva, bespovratna sredstva i potporu uvjetovanu reformama, koji bi trebali pridonijeti većoj otpornosti i gospodarskoj stabilnosti te zemlje i omogućiti njezin dugoročni održivi oporavak. Pritom središnju ulogu ima Instrument za Ukrajinu za razdoblje 2024. – 2027. Iz Okvira za ulaganja u Ukrajinu, investicijskog ogranka Instrumenta za Ukrajinu, osigurana je potpora EU-a u iznosu od 9,5 milijardi eura, a može se mobilizirati još do 40 milijardi eura javnih i privatnih ulaganja za oporavak i obnovu Ukrajine. Dosad je dodijeljeno 6,9 milijardi eura za financiranje programa ulaganja koji su od izravne koristi ukrajinskom narodu – otvaranje novih radnih mjesta, opskrba električnom energijom, toplinskom energijom i čistom vodom, priuštivo stanovanje, izgradnja skloništa, obnova infrastrukture oštećene u ratu i drugo.

U ožujku je objavljen poziv na podnošenje prijedloga za potporu malim poduzećima, zajednicama pogođenima ratom i ulaganju u oporavak. Cilj mu je bio proširiti pristup financijskoj potpori za mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća putem banaka i tako ojačati socioekonomsku koheziju Ukrajine. Nakon toga uslijedio je novi poziv na iskaz interesa, koji je zaključen u listopadu.

EU je dosad mobilizirao više od 2,3 milijarde eura, uključujući 1,55 milijardi eura bespovratne potpore iz Instrumenta za povezivanje Europe, za poboljšanje prometne povezanosti između EU-a, Ukrajine i Moldove. Tako je Ukrajina

u rujnu otvorila prvu željezničku prugu europske standardne širine kolosijeka, koja omogućuje putovanje vlakom iz Ukrajine u gradove kao što su Budimpešta u Mađarskoj i Beč u Austriji bez presjedanja. U srpnju je u okviru tog instrumenta odabran novi projekt u vrijednosti od 73,5 milijuna eura za izgradnju takve željezničke pruge od Poljske do Skniliva (u blizini Ljviva) u Ukrajini. To će doprinijeti daljnjoj integraciji Ukrajine u željezničku mrežu EU-a.

Osim izravnim financiranjem, EU se u okviru procesa obnove bavi strukturnim i institucionalnim reformama. Od Ukrajine se očekuje provedba plana oporavka i reformi, poštovanje demokratskih mehanizama, vladavine prava i ljudskih prava te transparentno i odgovorno upravljanje.

Ulaganje u budućnost Ukrajine

Cilj je sporazuma postignutih tijekom Konferencije o oporavku Ukrajine omogućiti do 10 milijardi eura ulaganja u obnovu domova, ponovno otvaranje bolnica, ponovno pokretanje poduzeća i opskrbu energijom, što će Ukrajini pomoći da se iz dana u dan sve više približava EU-u. Očekuje se da će obnova fizičkih prostora pomoći Ukrajini da se još više približi europskim normama, vrijednostima i tržištima.

Ursula von der Leyen, predsjednica Europske komisije (prvi red, deveta slijeva), i António Costa, predsjednik Europskog vijeća (prvi red, 16. slijeva), fotografirani s drugim čelnicima na Konferenciji o oporavku Ukrajine, Rim, Italija, 10. srpnja 2025.

2. POGLAVLJE

ODRŽIVA, PROSPERITETNA I KONKURENTNA EUROPA

Uvod

Prosperitet Europe počiva na konkurentnom, održivom i otpornom gospodarstvu koje građanima i poduzećima otvara prilike danas i u budućnosti. Europska unija je 2025. ojačala industrijsku bazu, ubrzala zelenu i digitalnu tranziciju te produbila jedinstveno tržište. Oslanjajući se na Kompas konkurentnosti i Plan za čistu industriju zalagala se za smanjenje inovacijskog jaza, smanjenje ovisnosti i usklađivanje klimatskih ciljeva s gospodarskim rastom. Nove inicijative za smanjenje birokracije, modernizaciju poreznog sustava i potporu poštenom tržišnom natjecanju omogućit će prekogranični razvoj poduzeća, posebno malih i srednjih poduzeća. Strateška ulaganja

u čiste tehnologije, digitalne inovacije i kritične sirovine potiču dugoročnu konkurentnost, a unija štednje i ulaganja i Europski fond za konkurentnost, zajedno s programom Obzor Europa, nastoje usmjeriti više kapitala u buduće europske industrije. Građani ostaju u središtu konkurentne Europe, a Unija vještina, pokrenuta 2025., omogućit će im da steknu vještine potrebne u gospodarstvu koje se mijenja (vidjeti [4. poglavlje](#)).

Radnica u pogonu za sastavljanje električnih automobila u tvornici Renault, Douai, Francuska, 5. ožujka 2025.

Olakšavanje i ubrzavanje poslovanja

Kompas konkurentnosti

Kompas konkurentnosti usmjeravat će EU u zalaganju za konkurentnost sljedećih pet godina. Temelji se na izvješćima Draghija i Lette i slijedi tri vodeća načela: smanjenje inovacijskog jaza, zajednički plan za dekarbonizaciju i konkurentnost i jačanje gospodarske sigurnosti smanjenjem prekomjernih ovisnosti. Ta su načela podržana horizontalnim mjerama koje će omogućiti i ojačati konkurentnost u cijelom gospodarstvu EU-a.

Horizontalni čimbenici za konkurentnost EU-a:

1. smanjenje birokracije;
2. smanjenje prepreka na jedinstvenom tržištu;
3. učinkovitije financiranje ulaganja;
4. promicanje vještina i kvalitetnih radnih mjesta;
5. bolja koordinacija politika između EU-a i država članica.

Dovršetak jedinstvenog tržišta

Dok kompas daje strateški smjer prema većoj konkurentnosti (kroz inovacije, dekarbonizaciju i sigurnost), dovršenje jedinstvenog tržišta osigurava da na tom putu nema prepreka. Europska komisija je 21. svibnja predložila strategiju jedinstvenog tržišta kako bi se olakšalo poslovanje u EU-u. Nastoji se postići neometano prekogranično pružanje usluga i prekogranično kretanje robe te brza i učinkovita provedba pravila jedinstvenog tržišta. Zahvaljujući jedinstvenom tržištu bruto domaći proizvod EU-a povećao se za najmanje 3 – 4 % te je od njegova osnivanja otvoreno 3,6 milijuna novih radnih mjesta. Potpunom integracijom jedinstvenog tržišta udvostručile bi se već ostvarene koristi i povećala konkurentnost EU-a.

U tom je kontekstu Komisija objavila Izvješće o politici tržišnog natjecanja za 2024. Izdala je i Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu i konkurentnosti za 2025., u kojem prati napredak EU-a u devet glavnih pokretača konkurentnosti.

← Stéphane Séjourné, izvršni potpredsjednik Europske komisije za prosperitet i industrijsku strategiju, na konferenciji za medije o strategiji jedinstvenog tržišta i prijedlogu četvrtog skupnog paketa o malim poduzećima srednje tržišne kapitalizacije, Bruxelles, Belgija, 21. svibnja 2025.

Glavne mjere strategije jedinstvenog tržišta:

- uklanjanje deset najštetnijih prepreka koje ometaju protok robe i usluga na jedinstvenom tržištu;
- uklanjanje prepreka s kojima se suočavaju određeni uslužni sektori pri prekograničnom poslovanju;
- olakšavanje malim i srednjim poduzećima (MSP) poslovanje na jedinstvenom tržištu;
- pojednostavnjenje poslovnog okruženja kroz digitalizaciju;
- jačanje suradnje država članica u provedbi pravila jedinstvenog tržišta.

U srpnju je odobreno uvođenje eura u Bugarskoj od 1. siječnja 2026., čime je Bugarska postala 21. država članica europodručja.

→ Model bugarske kovanice od jednog eura koji su potpisali Valdis Dombrovskis, povjerenik Europske komisije za gospodarstvo i produktivnost te za provedbu i pojednostavnjenje, Luis de Guindos Jurado, potpredsjednik Europske središnje banke, Temenužka Petkova, bugarska ministrica financija, Stephanie Lose, danska ministrica gospodarstva, i Paschal Donohoe, tadašnji irski ministar financija, na službenoj svečanosti pristupanja Bugarske europodručju, Bruxelles, Belgija, 8. srpnja 2025.

Modernizacija i pojednostavnjenje carinskih postupaka za robu u e-trgovini

U studenom su države članice postigle dogovor o ukidanju praga od 150 eura za oslobođenje od carine, čime se mijenja način na koji se postupuje s robom u e-trgovini i nastoje izjednačiti uvjeti za e-trgovinu i tradicionalnu maloprodaju. To je prvo postignuće prijedloga carinske reforme iz 2023., kojim se nastoje prevladati prepreke e-trgovini zbog porasta količine robe male vrijednosti koja se iz trećih zemalja isporučuje izravno potrošačima u EU-u.

Modernizacija pravila o PDV-u u digitalnom dobu

Vijeće Europske unije u svibnju je dogovorilo novi plan za pravila o porezu na dodanu vrijednost (PDV). Promjene su usmjerene na uvoz iz e-trgovine i oporezivanje robe koja se prodaje iz zemalja izvan EU-a. Cilj je potaknuti upotrebu jedinstvenog sučelja za PDV, kojim se pojednostavnjuje prijava i naplata PDV-a, smanjuje papirologija za poduzeća iz EU-a i podupire borba protiv prijevара u vezi s PDV-om.

Ključni paket o PDV-u u digitalnom dobu donesen je u ožujku, što je važan napredak prema digitalizaciji i modernizaciji sustava PDV-a u EU-u. Sustav će postati pogodniji za poslovanje, otporniji na prijevare i spremniji za suočavanje s izazovima rastuće ekonomije platformi.

Smanjenje administrativnog opterećenja

Stvaranje povoljnog poslovnog okruženja podrazumijeva i ublažavanje administrativnih zahtjeva, posebice za MSP-ove. EU želi zamijeniti 27 nacionalnih zakona jedinstvenim, neobveznim

europskim pravom trgovačkih društava, tzv. 28. režimom, koje će poduzećima omogućiti brže i jednostavnije osnivanje i poslovanje u cijelom EU-u pomoću digitalnih alata i pojednostavnjenih postupaka. Cilj mu je pojednostavniti prekogranično poslovanje i poduzećima olakšati privlačenje ulaganja.

EU podupire MSP-ove i u rješavanju složenih situacija povezanih sa sankcijama. EU ima više od 40 režima sankcija za sprečavanje sukoba ili reagiranje na krize. Komisija je u ožujku pokrenula Službu EU-a za pomoć u vezi sa sankcijama, jedinstvenu kontaktnu točku koja nudi resurse, događanja i potporu usklađivanju. Služba za pomoć MSP-ovima pomaže da razumiju i poštuju sankcije te pruža smjernice onima koji imaju poteškoće s provedbom neovisne dubinske analize.

Predložene europske poslovne lisnice digitalni su alati koji će poduzećima svih veličina olakšati sigurnu interakciju i komunikaciju s javnim tijelima i drugim poduzećima bilo gdje u EU-u. Poduzeća i javna tijela moći će identificirati, autentificirati i razmjenjivati podatke s punim pravnim učinkom u cijelom EU-u. Poslovne lisnice uvedene su na temelju europskog okvira za digitalni identitet te su dio šireg programa pojednostavnjenja.

Vijeće je radi smanjenja složenosti poreza donijelo izmjenu Direktive o administrativnoj suradnji u području oporezivanja (DAC9). Skupinama multinacionalnih poduzeća omogućuje se podnošenje jedinstvene prijave dopunskog poreza za cijelu skupinu umjesto da moraju podnijeti više prijava u svakoj jurisdikciji. Usto, porezna tijela moći će se služiti standardiziranim sustavom za razmjenu informacija.

EU će svojim Instrumentom za tehničku potporu poduprijeti 109 reformi kako bi države članice mogle poboljšati poslovne uvjete, smanjiti inovacijski jaz, izgraditi gospodarstvo s nultom neto stopom emisija i ojačati EU-ovu gospodarsku sigurnost. Među njima će 38 reformi smanjiti opterećenje za MSP-ove i poduprijeti *start-up* i *scale-up* poduzeća.

Naposljetku, EU preispituje i vlastita pravila za uklanjanje administrativnih prepreka na jedinstvenom tržištu (vidjeti odjeljak „Pojednostavnjenje pravila EU-a” u 8. poglavlju).

Politika tržišnog natjecanja

EU štiti dugoročnu konkurentnost i uspješno jedinstveno tržište dosljednom provedbom pravila kojima se promiče pošteno tržišno natjecanje među poduzećima u svim državama članicama. Komisija provedbom svojih instrumenata politike tržišnog natjecanja (protumonopolska politika, kontrola koncentracija i državne potpore) održava ravnopravne uvjete na jedinstvenom tržištu i potiče poduzeća da ulažu, uvode inovacije i rastu te da potrošačima nude robu i usluge po najpovoljnijim uvjetima.

Trenutačno revidira smjernice EU-a o koncentracijama s posebnim fokusom na inovacije, otpornost, ulaganja, održivost i učinkovitost. Uzet će u obzir šire trendove relevantne za produktivnost i konkurentnost gospodarstva EU-a u cjelini.

Osim toga, Komisija preispituje provedbu Uredbe o stranim subvencijama u pogledu rješavanja problema narušavanja tržišta stranim subvencijama. Izvješće o toj temi trebalo bi biti spremno do srpnja 2026., a u međuvremenu se izvršenje nastavlja. Na primjer, Komisija je u studenom odobrila stjecanje Covestra od strane Abu Dhabi National Oil Company nakon temeljitog ispitivanja i uz preuzimanje obveza koje su ponudile obje strane.

OSIGURAVANJE POŠTENOG TRŽIŠNOG NATJECANJA

370

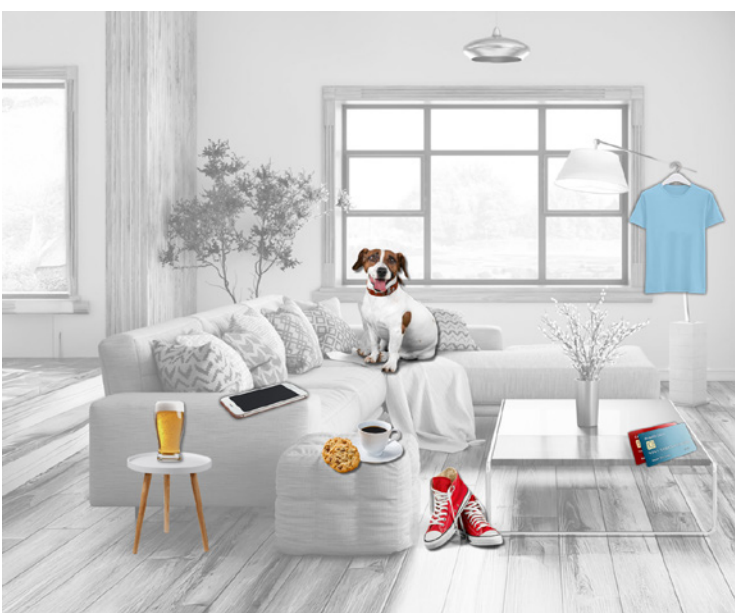
odluka o spajanju donesenih 2025.

350

odluka o državnoj potpori donesenih 2025.

3,97 milijardi €

u novčanim kaznama za poduzeća koja krše propise EU-a o tržišnom natjecanju

←
ANIMACIJA: Kako politika tržišnog natjecanja EU-a poboljšava svakodnevni život?

Novi plan za čistu industriju

Poticanje čiste i konkurentne industrije

Suočen s trostrukom planetarnom krizom klimatskih promjena, gubitka bioraznolikosti i onečišćenja (vidjeti [5. poglavlje](#)) te s obzirom na to da je 2024. bila najtoplija godina u povijesti prema [Izvešću o stanju klime u Europi za 2024.](#), EU se i dalje zalaže za to da odgovor na te izazove pretvori u prilike za održivi rast i globalno vodstvo u čistoj tranziciji. [Plan za čistu industriju](#) neophodan je za ostvarenje tog cilja jer usklađuje klimatsku politiku s konkurentnošću i strateškom neovisnošću. On će ubrzati dekarbonizaciju industrije i pridonijeti postizanju cilja klimatske neutralnosti do 2050., kako je utvrđeno u [Europskom zakonu o klimi](#).

Komisija je u lipnju donijela [okvir za državne potpore u okviru Plana za čistu industriju](#). On državama članicama omogućuje da pod pojednostavnjenim uvjetima podupiru čistu energiju, dekarbonizaciju industrije i proizvodnju čistih tehnologija te pruža ciljanu potporu velikim potrošačima energije za troškove električne energije. Osim toga, u listopadu je iznesena [globalna klimatska i energetska vizija EU-a](#) kako bi se ojačao položaj EU-a na globalnim tržištima. Produblјivanjem postojećih partnerstava i izgradnjom novih uzajamno korisnih partnerstava s međunarodnim subjektima strategija dodaje vanjsku dimenziju Planu za čistu industriju i nastoji potaknuti globalnu čistu i otpornu tranziciju.

EU nastavlja ostvarivati mjerljiv napredak u području klimatskih ciljeva. Prema [Izvešću o djelovanju u području klime 2025.](#) ukupne neto emisije stakleničkih plinova u EU-u smanjile su se 2024. za 2,5 % u odnosu na 2023. Sada su više od 37 % niže od razina iz 1990., odnosno 39 % ako se uzmu samo domaće emisije, dok je gospodarstvo EU-a 71 % veće nego 1990. Kontinuirani gospodarski rast bez rasta emisija potvrđuje da se učinkovito djelovanje u području klime može postići uz održivi gospodarski prosperitet.

Uništavanje okoliša i klimatske promjene prijetnja su miru, stabilnosti i sigurnosti. Ta je veza ispitana u [izvešću EU-a o napretku u provedbi zajedničke komunikacije o klimi i sigurnosti iz 2025.](#) koje ističe da ta pitanja sada imaju primarnu ulogu u razmjenama EU-a s partnerskim zemljama i međunarodnim organizacijama te da veći fokus na njih potiče konkretne inicijative.

↑
Teresa Ribera, izvršna potpredsjednica Europske komisije za čistu, pravednu i konkurentnu tranziciju, drži konferenciju za medije o okviru za državne potpore u sklopu Plana za čistu industriju, Bruxelles, Belgija, 25. lipnja 2025.

GLAVNA PODRUČJA DJELOVANJA ZA RJEŠAVANJE PROBLEMA U INDUSTRIJI

1. Povećanje priuštivosti energije (vidjeti odjeljak „Čista i priuštiva energija”).

2. Omogućavanje ponude i poticanje tržišne potražnje za čistim proizvodima i materijalima.

3. Mobiliziranje financijskih sredstava za ulaganje u dekarbonizaciju i konkurentnost.

4. Osiguravanje pristupa sirovinama promicanjem kružnog gospodarstva EU-a.

5. Uspostava međunarodnih partnerstava za pristup globalnim tržištima (vidjeti [7. poglavlje](#)).

6. Osposobljavanje radne snage za dekarboniziranu industriju te osiguravanje kvalitetnih radnih mjesta i pravedne tranzicije (vidjeti [4. poglavlje](#)).

INICIJATIVE ZA INDUSTRIJE SUOČENE S JEDINSTVENIM POTEŠKOĆAMA

EUROPSKI AKCIJSKI PLAN ZA ČELIK I METALE

Plan za smanjenje troškova energije, jačanje trgovinske zaštite, sprečavanje istjecanja ugljika, poticanje kružnosti, mobilizaciju ulaganja i očuvanje radnih mjesta. Komisija je u okviru plana iznijela [prijedlog](#) za zaštitu EU-ove industrije čelika od nepravednih učinaka globalnog viška kapaciteta.

AKCIJSKI PLAN ZA KEMIJSKU INDUSTRIJU

Sadržava mjere za smanjenje troškova energije i sirovina, potporu čistim i kružnim tehnologijama, osnivanje Saveza za ključne kemikalije, pojednostavnjenje regulatornih zahtjeva i uklanjanje štetnih tvari kao što su PFAS-ovi („vječne kemikalije”).

INDUSTRIJSKI AKCIJSKI PLAN ZA EUROPSKI AUTOMOBILSKI SEKTOR

Poduprijet će prelazak na čista, povezana i automatizirana vozila te pridonijeti oslobađanju inovacijskog potencijala sektora. [Predložena](#) je [mjera fleksibilnosti](#) kako bi proizvođači mogli ispuniti ciljeve za emisije ugljikova dioksida za 2025. za nove automobile i kombije. Akcijski plan uključuje pokretanje paketa ulaganja „Battery Booster”, kojim će se proizvođačima baterija u EU-u dati na raspolaganje 1,8 milijardi eura kako bi povećali proizvodni kapacitet. Komisija je predstavila i [paket mjera za automobilsku industriju](#), koji uključuje [prijedlog revizije](#) standarda razina ugljikova dioksida za automobile i kombije, [prijedlog o čistim korporativnim voznim parkovima](#), strategiju „Battery Booster” i skupni [prijedlog za automobilsku industriju](#).

Inicijative za poticanje prelaska na čistu energiju 2025.

- ✓ Kako bi se državama članicama pomoglo pri bržem osmišljavanju novih inovativnih projekata, uspostavljen je Centar za potporu važnim projektima od zajedničkog europskog interesa.
- ✓ Postignut je politički dogovor o izmjeni Europskog zakona o klimi u cilju smanjivanja neto emisija stakleničkih plinova u EU-u za 90 % do 2040. (u usporedbi s razinama iz 1990.), čime se naglašava važnost provedbe Plana za čistu industriju. Ulagačima će se pružiti dugoročna sigurnost, potaknut će se inovacije, ojačati vodeći položaj poduzeća iz EU-a u industriji i povećati energetska sigurnost EU-a.
- ✓ Procjena nacionalnih energetske i klimatskih planova potvrdila je da je EU na dobrom putu da zajednički ostvari cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za 55 % do 2030. i povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora na najmanje 42,5 %, pod uvjetom da države članice provedu mjere već dogovorene na razini EU-a i mjere utvrđene u planovima.
- ✓ Najavljeno je financiranje u iznosu od 2,9 milijardi eura za 61 najsuvremeniji projekt u području tehnologija s nultom neto stopom emisija i 643 milijuna eura za pet projekata proizvodnje baterijskih ćelija za električna vozila iz Inovacijskog fonda, uz upotrebu prihoda iz sustava EU-a za trgovanje emisijama.
- ✓ COP 30, odnosno 30. konferencija UN-a o klimatskim promjenama, održana je od 10. do 21. studenog u Belému u Brazilu. EU je surađivao s partnerima na postizanju dogovora „globalni Mutirão”, kojim se ponovno potvrđuje potreba da se globalno zagrijavanje ograniči na 1,5 °C i postupno ukidaju fosilna goriva. Pokreće se Akcelerator globalne provedbe i inicijativa iz Beléma za ograničenje od 1,5 °C kako bi se potaknule jače obveze u području klime i pomoglo zemljama da svoje klimatske planove provedu u praksi.
- ✓ Europski parlament i Vijeće postigli su politički dogovor o jačanju i pojednostavnjenju mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama. Revizijom se 90 % uvoznika, koji su odgovorni za manje od 1 % emisija ugrađenih u uvezenu robu, izuzima od obveza izvješćivanja, čime se administrativno opterećenje smanjuje na najmanju moguću mjeru uz istodobno očuvanje klimatskih ciljeva EU-a.
- ✓ Komisija je donijela akcijski plan RESourceEU u potporu EU-ovim nastojanjima da osigura kritične sirovine, kao što su rijetki zemni minerali, kobalt i litij. Za informacije o partnerstvima u području kritičnih sirovina sklopljenima s globalnim partnerima 2025. vidjeti 7. poglavlje.

→ Wopke Hoekstra, povjerenik Europske komisije za klimu, nultu neto stopu emisija i čisti rast, u posjetu postrojenju za proizvodnju ćelija za elektrolizu s krutim oksidom za zeleni vodik i e-goriva, Kongens Lyngby, Danska, 7. svibnja 2025.

Stéphane Séjourné, izvršni potpredsjednik Europske komisije za prosperitet i industrijsku strategiju (treći zdesna), posjetio je thyssenkrupp Steel i na konferenciji za medije predstavio Europski akcijski plan za čelik, Duisburg, Njemačka, 20. ožujka 2025.

Čista i priuštiva energija

EU-u je za ostvarenje Plana za čistu industriju potrebna priuštiva energija. Komisija je u veljači iznijela Aksijski plan za priuštivu energiju, kojim se uvode kratkoročne mjere za smanjenje troškova energije ranijim iskorištavanjem prednosti energije iz obnovljivih izvora, uštedom energije, povećanjem integracije tržišta i poboljšanjem energetske međupovezanosti. Cilj je plana pomoći kućanstvima s visokim računima za energiju i industrijama s visokim troškovima proizvodnje. Predviđa se da će se 2025. ukupno uštedjeti 45 milijardi eura. Do 2030. ušteda će porasti na 130 milijardi eura godišnje, a do 2040. na 260 milijardi eura.

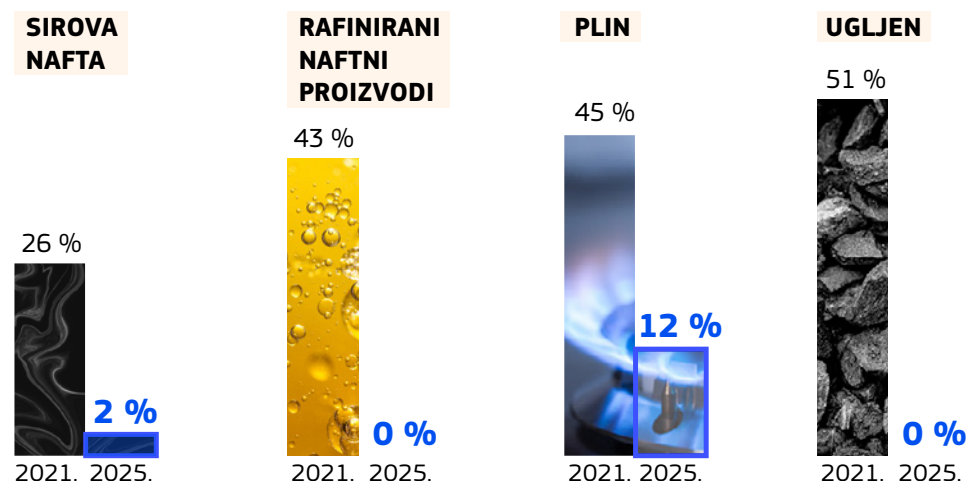
EU-ov plan REPowerEU, pokrenut 2022., već je ostvario velik napredak u osiguravanju pristupa priuštivoj, sigurnoj i održivoj energiji za građane i poduzeća. Kako bi se okončala ovisnost o ruskim fosilnim gorivima i ojačala strateška autonomija EU-a, Komisija je u svibnju objavila plan REPowerEU, nakon čega je u lipnju izdala zakonodavni prijedlog o postupnom ukidanju uvoza ruskog plina i nafte do kraja 2027. Parlament i Vijeće postigli su privremeni politički dogovor o inicijativi u prosincu.

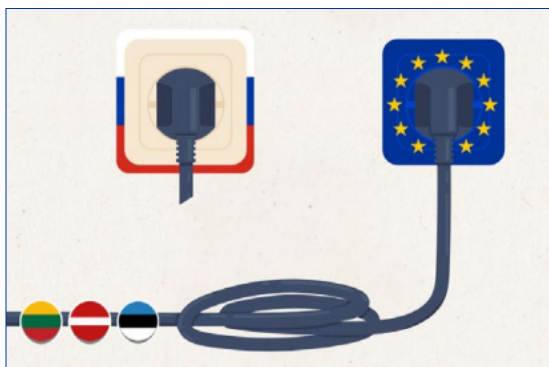
U cilju jačanja energetske sigurnosti EU-a Komisija revidira okvir EU-a za energetsku sigurnost. Osim toga, u prosincu je predložila modernizaciju i proširenje mrežne infrastrukture EU-a u okviru Paketa mjera za europske mreže i Inicijative za energetske magistrale.

REPowerEU

Smanjenje uvoza fosilnih goriva iz Rusije

(izraženo kao postotak ukupnog uvoza u EU po fosilnom gorivu)

Estonija, Latvija i Litva sinkronizirale su 9. veljače svoje elektroenergetske mreže s europskom kontinentalnom mrežom u suradnji s Poljskom. EU je podržao taj strateški europski projekt sredstvima od više od 1,3 milijarde eura, što je jednako 75 % troškova ulaganja. To označava potpunu integraciju baltičkih država u energetska tržišta EU-a. Time se okončava ovisnost o bjeloruskim i ruskim sustavima te jača regionalna energetska otpornost i energetska otpornost EU-a.

U srpnju su Komisija i Europska investicijska banka isplatile 3,66 milijardi eura iz Modernizacijskog fonda za potporu 34 projekta čiste energije, među kojima su i projekti energetske učinkovitosti. U rujnu su pokrenule Inicijativu za energetska učinkovitost u malim i srednjim poduzećima, program financiranja vrijedan 17,5 milijardi eura koji ima za cilj pomoći više od 350 000 poduzeća da smanje potrošnju energije.

EU je nastavio napredovati u području energije iz obnovljivih izvora, koja je 2024. činila 47 % proizvodnje električne energije. U 2025. je predstavio zajedničku metodologiju EU-a za izračun emisija tijekom životnog ciklusa niskougljičnih goriva. Gotovo jedna milijarda eura, koja se financira prihodima iz sustava EU-a za trgovanje emisijama, dodijeljena je iz Inovacijskog fonda za 15 projekata obnovljivog vodika. Očekuje se da će se u okviru tih projekata tijekom 10 godina proizvesti gotovo 2,2 milijuna tona obnovljivog vodika, čime će se spriječiti ispuštanje 15 milijuna tona emisija ugljikova dioksida.

Države članice zadržavaju pravo odabrati svoju kombinaciju izvora energije, a za neke je nuklearna energija i dalje neophodna za dekarbonizaciju, industrijsku konkurentnost i energetska sigurnost. U svibnju je Zajednički istraživački centar pokrenuo centar za digitalno modeliranje u potporu inovacijama u područjima kao što su mali modularni reaktori i energetska planiranje. Komisija je objavila ažuriranu komunikaciju o Oglednom nuklearnom programu, u kojoj se daje pregled kretanja u razvoju nuklearne energije i potreba za ulaganjima u cijelom EU-u, zajedno sa smjernicama o nuklearnoj sigurnosti, gospodarenju otpadom, vještinama i međunarodnoj suradnji.

Ursula von der Leyen, predsjednica Europske komisije (lijevo), i međunarodni partneri pokreću Globalni forum za energetska tranziciju na Svjetskom gospodarskom forumu, Davos, Švicarska, 23. siječnja 2025. Na forumu će se okupiti globalni partneri kako bi potaknuli ostvarenje klimatskih ciljeva i pružili potporu zemljama koje se suočavaju s većim izazovima tranzicije.

Jačanje kružnog i otpornog gospodarstva

Kružno gospodarstvo neophodno je za jačanje gospodarske sigurnosti, otpornosti, konkurentnosti i dekarbonizacije EU-a. EU je radi bržeg prelaska na kružnost najavio da će 2026. predložiti akt o kružnom gospodarstvu koji će se nadovezati na drugi Akcijski plan za kružno gospodarstvo. Cilj je uspostaviti jedinstveno tržište sekundarnih sirovina, povećati ponudu visokokvalitetnih recikliranih materijala i potaknuti potražnju za tim materijalima u EU-u.

Stopa kružnosti u EU-u

dosegnula je **12,2 %** u 2024.,
a cilj je da se do 2030.

udvostruči na **24 %**.

Osim toga, Komisija je donijela plan rada za razdoblje 2025. – 2030. za Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode i Uredbu o označivanju energetske učinkovitosti. U njemu je utvrđen popis proizvoda kojima treba dati prednost pri uvođenju zahtjeva za ekološki dizajn i označivanju energetske učinkovitosti tijekom sljedećih pet godina kako bi bili održivi, popravljivi, kružni i energetske učinkoviti. Usto, revidirana pravila o potrošnji energije električnih uređaja u stanju pripravnosti, stanju isključenosti i umreženom stanju pripravnosti počela su se primjenjivati 9. svibnja.

Druge mjere za promicanje kružnog gospodarstva EU-a

- Ciljana revizija Okvire direktive o otpadu stupila je na snagu 16. listopada. Njome se uvode nove mjere, uključujući obvezne zahtjeve u pogledu proširene odgovornosti proizvođača, za poboljšanje kružnosti tekstila i smanjenje otpada od hrane.
- Predloženom Uredbom o otpadnim vozilima potaknut će se kružnost u automobilske industriji i poboljšati dostupnost sekundarnih materijala i priuštivih rabljenih rezervnih dijelova.
- Procjena Uredbe EU-a o recikliranju brodova pokazala je da su u velikoj mjeri postignuti njezini ciljevi i da je doprinijela višim okolišnim i socijalnim standardima u postupcima recikliranja brodova.
- Donesena su pravila koja gospodarskim subjektima omogućuju upotrebu potpuno digitalnih sustava za otpremu otpada na cijelom jedinstvenom tržištu, pojednostavnjuju pošiljke otpada unutar EU-a, osiguravaju recikliranje u najprikladnijim postrojenjima te smanjuju administrativno opterećenje i troškove.
- Predloženim paketom mjera unaprijedit će se recikliranje plastike u EU-u i ubrzati prelazak na kružno gospodarstvo.

U evaluaciji Direktive o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi istaknuti su nedostaci u prikupljanju e-otpada, uporabi kritičnih sirovina i programima proširene odgovornosti proizvođača.

Inovacijski projekt Photorama, koji se provodi s pomoću finansijskih sredstava EU-a, nastoji poboljšati kružnost uporabom sirovina kao što su staklo, aluminij, bakar, srebro, indij i silicij iz starih solarnih ploča. Tangermünde, Njemačka, 15. travnja 2025.

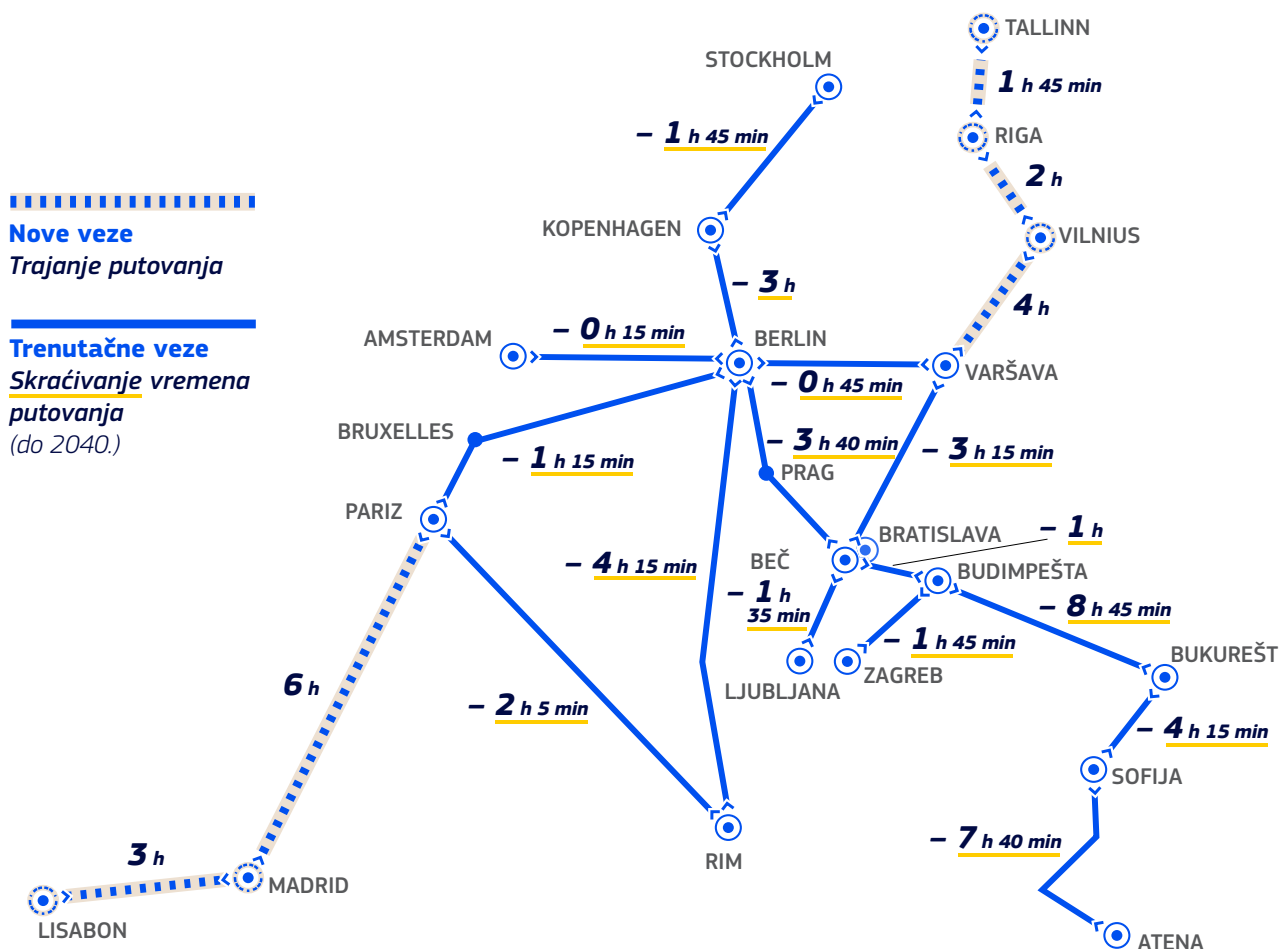
Održivi promet

Kako bi ostao konkurentan, EU-u je potrebna održiva i dobro povezana prometna mreža za veću regionalnu integraciju i mobilnost. Komisija je 2025. odabrala 94 prometna projekta za koja će se u okviru Instrumenta za povezivanje Europe dodijeliti gotovo 2,8 milijardi eura bespovratnih sredstava EU-a u svrhu modernizacije željeznica, unutarnjih plovni putova i pomorskih ruta u cijeloj transeuropskoj prometnoj mreži. Odabrala je i više od 100 projekata kojima će se dodijeliti bespovratna sredstva iz Instrumenta za infrastrukturu za alternativna goriva u iznosu od oko milijarde eura za potporu uvođenju infrastrukture za obnovljiva i niskougljična goriva u lukama i zračnim lukama te na ključnim cestovnim dionicama.

Osim toga, Plan ulaganja u održivi promet pruža strateški okvir za ubrzavanje dekarbonizacije prometa u EU-u poticanjem ulaganja u obnovljiva i niskougljična goriva za zrakoplovni sektor i sektor vodnog prometa. Očekuje se da će se mjerama predstavljenima u okviru tog plana do kraja 2027. mobilizirati najmanje 2,9 milijardi eura. Jedna od glavnih inicijativa u okviru plana bila je pokretanje koalicije država članica predvodnica za podupiranje proizvodnje i uporabe sintetičkih zrakoplovnih goriva. Ta skupina namjerava organizirati dvostrane dražbe (prva je predviđena za 2026.) kako bi se proizvođačima pružila dugoročna sigurnost prihoda, a kupcima goriva konkurentni kratkoročni ugovori.

Komisija je predstavila i ambiciozan plan za ubrzanje razvoja željeznica velikih brzina i znatno skraćivanje vremena putovanja vlakom u cijelom EU-u.

BUDUĆA POBOLJŠANJA ŽELJEZNIČKIH TRASA

Modernizacija željezničke pruge Ljubljana – Brezovica – Borovnica u Sloveniji, sufinancirana iz instrumenta NextGenerationEU u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost i Instrumenta za povezivanje Europe, dovršena je 2025. i poboljšala je povezanost duž mediteranskog i baltičko-jadranskog koridora transeuropske prometne mreže, uklonila uska grla i poboljšala interoperabilnost. Borovnica, Slovenija, 3. lipnja 2025.

Još jedan važan korak napravljen je probijanjem baznog tunela Brenner, željezničke veze od 56 kilometara između Austrije i Italije na skandinavsko-mediteranskom koridoru transeuropske prometne mreže. EU je u okviru Instrumenta za povezivanje Europe osigurao više od 2,3 milijarde eura za tunel i njegove pristupne putove. Europska investicijska banka potpisala je sporazum o financiranju u vrijednosti od 875 milijuna eura, uz potporu fonda InvestEU, za portugalsku željezničku prugu velike brzine Lisabon – Porto.

Provedba paketa za ozelenjivanje prijevoza tereta iz 2023. kontinuirano je napredovala 2025. Postignut je politički dogovor o uredbi kojom se uređuje upotreba željezničkog infrastrukturnog kapaciteta i o Uredbi CountEmissionsEU. Zahvaljujući tim mjerama prijevoz tereta postat će učinkovitiji i održiviji jer će se osigurati snažniji poticaji za kamione s niskim emisijama, poboljšati upravljanje željezničkom infrastrukturom i povećati dostupnost informacija o emisijama stakleničkih plinova povezanim s prometom.

Apostolos Tzitzikostas, povjerenik Europske komisije za održivi promet i turizam, u posjetu sjedištu BMW-a, München, Njemačka, 3. travnja 2025.

Kako bi potaknula održivi cestovni promet, Komisija je predložila da se teška vozila s nultim emisijama izuzmu od naplate cestarina do lipnja 2031. te je objavila komunikaciju i zakonodavni prijedlog u cilju bržeg uvođenja vozila s nultim i niskim emisijama u korporativne vozne parkove, koji čine oko 60 % svih registriranih automobila u EU-u. Osim toga, Inicijativom za europski čisti prometni koridor, koju je podržalo devet država članica, nastoji se ubrzati uvođenje infrastrukture za punjenje teških vozila duž ključnih cestovnih teretnih koridora. Kako bi se poboljšala kvaliteta zraka i sigurnost na cestama u cijelom EU-u, Komisija je predložila i sveobuhvatnu reformu pravila EU-a o sigurnosti na cestama i registraciji vozila.

Istraživanja i inovacije dodatno podupiru čistu i digitalnu tranziciju automobilske industrije. Tri partnerstva (2Zero, CCAM i BATT4EU) potpisala su memorandum o razumijevanju radi suradnje na zajedničkom programu istraživanja i inovacija u okviru programa Obzor Europa (vidjeti odjeljak „Podupiranje istraživanja i inovacija”). Za program rada za istraživanja i inovacije u okviru Obzora Europa u razdoblju od 2025. do 2027. namijenjena je i milijarda eura za potporu inicijativama u područjima kao što su autonomna vožnja, baterije na bazi litija sljedeće generacije i vozni parkovi teških električnih vozila.

Komisija je prošle godine započela s radom na Strategiji EU-a za luke i Industrijskoj pomorskoj strategiji EU-a kako bi povećala konkurentnost, održivost i otpornost vodnog sustava EU-a, povezujući luke, sektor pomorskog prometa i industriju. Novim neformalnim smjernicama o zajedničkoj nabavi i normama za električnu opremu za rukovanje kontejnerima u lukama nastoji se ubrzati prelazak s dizelskih na električne strojeve i smanjiti emisije.

Naposljetku, kako bi prometni sektor ostao konkurentan i kako bi se riješio problem nedostatka radne snage, pokrenuto je nekoliko inicijativa za povećanje privlačnosti poslova u prometnom sektoru. Među njima su preporuke za privlačenje i zadržavanje žena u prometnom sektoru, platforma Žene u prometu, aktivnosti mreže ambasadora za raznolikost u prometu i konferencija o povećanju privlačnosti zanimanja u prometnom sektoru za mlade.

Digitalne tehnologije za veću produktivnost

Ulaganje u pionirske tehnologije

Dugoročna konkurentnost EU-a ovisi o vodstvu u ključnim tehnologijama kao što su superračunalstvo, umjetna inteligencija (UI) i kvantno računalstvo. Kako bi ojačala svoj vodeći položaj, Komisija će u okviru programa Digitalna Europa dodijeliti 1,3 milijarde eura za uvođenje tehnologija važnih za budućnost i tehnološku suverenost EU-a.

U izvješću o stanju digitalnog desetljeća 2025. preispitan je napredak u ostvarenju digitalnih ciljeva EU-a za 2030. Iako je on zabilježen u područjima kao što su osnovna pokrivenost 5G mrežom i uvođenje rješenja na rubu mreže, u izvješću su istaknuti trajni nedostaci u temeljnim tehnologijama, digitalnim vještinama i zaštiti ranjivih skupina, zbog čega su potrebna veća javna i privatna ulaganja.

Komisija je u rujnu predstavila Europsku strategiju za istraživačku i tehnološku infrastrukturu za jačanje istraživačkih i tehnoloških kapaciteta EU-a, koja obuhvaća napredne laboratorije, velike znanstvene instrumente i podatkovne centre, pilot-linije, platforme za ispitivanje, čiste prostore i sve ostale potrebne elemente. Ta je infrastruktura nužna za znanstvenu izvrsnost, konkurentnost i tehnološku suverenost EU-a.

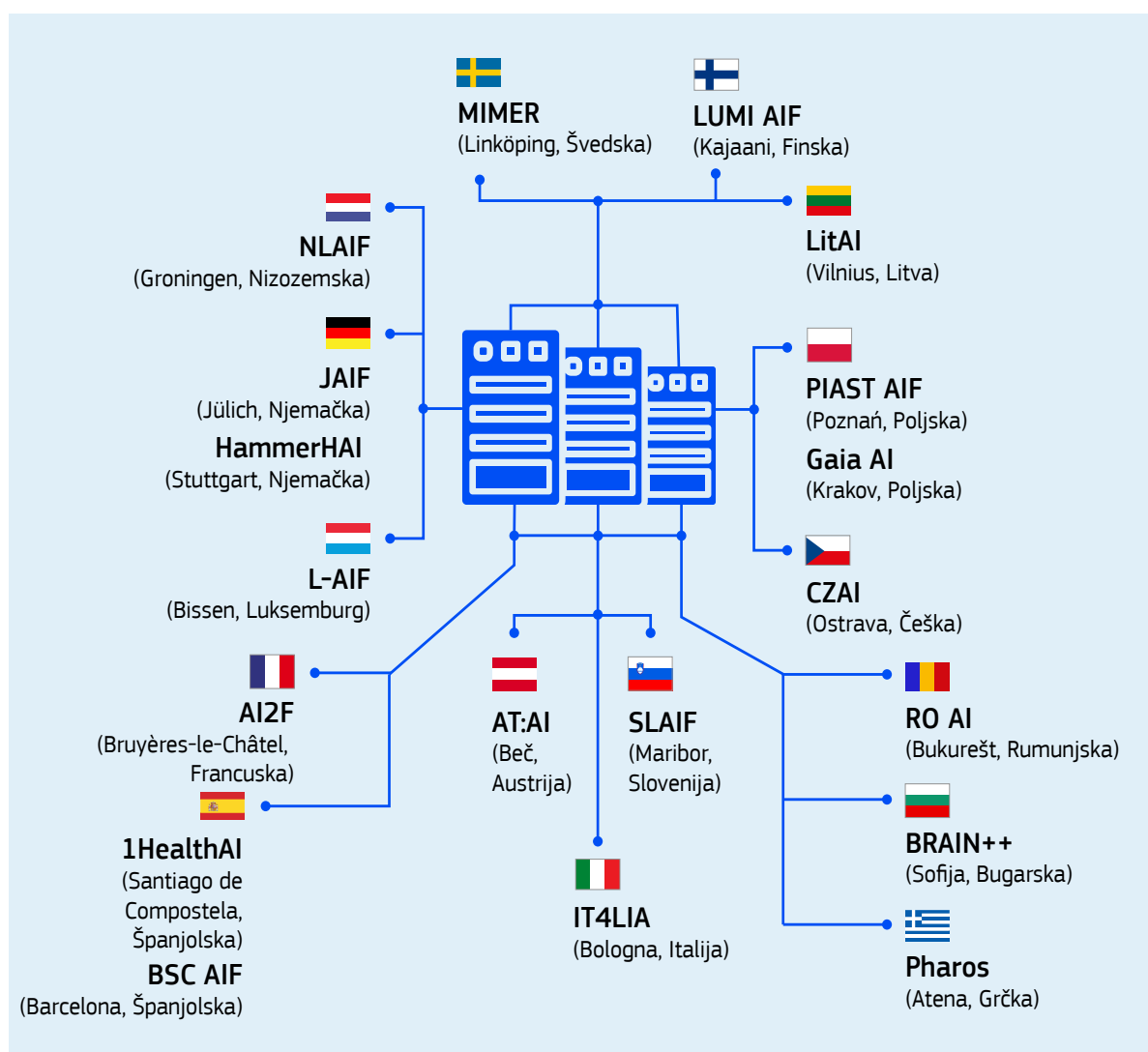
U travnju je objavljen Aksijski plan za kontinent umjetne inteligencije, u kojem su utvrđeni planovi za razvoj gigatvornica umjetne inteligencije opremljenih s više od 100 000 naprednih procesora. Ukupno je primljeno 77 iskaza interesa za podizanje takvih objekata na 60 lokacija u 16 država članica. U okviru tog akcijskog plana EU je pokrenuo InvestAI, novu inicijativu za koju se očekuje da će mobilizirati do 200 milijardi eura javnih i privatnih ulaganja u infrastrukturu za umjetnu inteligenciju. Pokrenute su dvije strategije za brže uvođenje umjetne inteligencije u europsku industriju i znanost: Strategija za primjenu umjetne inteligencije i Europska strategija za umjetnu inteligenciju u znanosti.

Na prvom Samitu o umjetnoj inteligenciji u znanosti, održanom u studenom, osnovano je Europsko istraživačko vijeće za umjetnu inteligenciju, virtualni institut koji će istraživačima pružati potporu u obliku financijskih sredstava, računalnih kapaciteta, podataka te razvoja talenata i vještina.

U 2025. počela su se primjenjivati i prva pravila Akta o umjetnoj inteligenciji i pravila EU-a o UI modelima opće namjene (vidjeti i 6. poglavlje). Oznčila su velik napredak u europskoj superračunalnoj mreži, a JUPITER je postao prvo europsko eksaskalarno superračunalo. Tijekom godine pokrenuto je šest novih tvornica umjetne inteligencije uz 13 postojećih. Trinaest zemalja odabrano je za uspostavu antena tvornica umjetne inteligencije, koje bi trebale dopuniti postojeće tvornice umjetne inteligencije. Zemlje

s tvornicama umjetne inteligencije su Bugarska, Češka, Njemačka, Grčka, Španjolska, Francuska, Italija, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Austrija, Poljska, Rumunjska, Slovenija, Finska i Švedska. Danska, Estonija, Norveška, Portugal i Turska zemlje su partneri tvornica umjetne inteligencije. Pritom su uzeti u obzir negativni učinci koje sve veća upotreba umjetne inteligencije i širenje infrastrukture podatkovnih centara imaju na potražnju za energijom i vodom.

ZEMLJE S TVORNICAMA UI-ja

Uz umjetnu inteligenciju, kvantne tehnologije promijenit će način na koji se suočavamo sa složenim izazovima, od unaprjeđenja medicine do zaštite kritične infrastrukture. Komisija je u srpnju predstavila Strategiju za kvantnu Europu, čiji je cilj da Europa do 2030. postane globalni predvodnik u tom području zahvaljujući povećanom istraživanju, jačim ekosustavima, većim privatnim ulaganjima i razvoju kvantnih vještina u Europi.

Henna Virkkunen, izvršna potpredsjednica Europske komisije za tehnološku suverenost, sigurnost i demokraciju (desno), u posjetu Superračunalnom centru, Barcelona, Španjolska, 3. ožujka 2025.

EU je 2025. nastavio provoditi Europski akt o čipovima. Kapaciteti za proizvodnju čipova dodatno su se povećali, među ostalim pokretanjem pilot-linija u okviru inicijative Čipovi za Europu.

Svemirsko gospodarstvo, koje obuhvaća sve gospodarske aktivnosti temeljene na svemirskoj tehnologiji i podacima, od satelitske infrastrukture do usluga koje se na nju oslanjaju, još je jedno područje u kojem se EU nastoji etablirati kao globalni predvodnik. Komisijina Vizija za europsko svemirsko gospodarstvo poduprijet će taj cilj, dok će se Aktom EU-a o svemiru uskladiti propisi povezani sa svemirom u svim državama članicama (vidjeti 3. poglavlje).

Jačanje uloge korisnika i poduzeća putem podatkovne unije

Akt EU-a o podacima počeo se primjenjivati 2025., usporedno s tekućim uvođenjem zajedničkih europskih podatkovnih prostora. To omogućuje veću kontrolu korisnika nad podacima s povezanih uređaja te poduzećima otvara nove mogućnosti za razvoj usluga. Pokrenuta je i strategija za podatkovnu uniju kako bi se oslobodili podaci za umjetnu inteligenciju i osiguralo da poduzeća u EU-u imaju pristup visokokvalitetnim podacima i da se mogu natjecati na globalnoj razini i poticati inovacije.

U skladu s Aktom o digitalnim uslugama istraživačima koji ispunjavaju niz posebnih uvjeta odobrit će se pristup internim podacima pružatelja vrlo velikih internetskih platformi i vrlo velikih internetskih tražilica. Delegiranim aktom utvrđuju se tehnički uvjeti i postupci za siguran pristup za provjerena istraživanja. Osim toga, portal za pristup podacima na temelju Akta o digitalnim uslugama potpora je za postupak upravljanja pristupom podacima i olakšava razmjenu informacija.

Sigurna, pravedna i otvorena digitalna tržišta

EU je nastavio jačati svoj digitalni okvir provedbom Akta o digitalnim uslugama i Akta o digitalnim tržištima. Ti propisi zajedno donose sigurnije internetsko okruženje za korisnike i jednake uvjete za poduzeća, uz veću transparentnost, odgovornost te pravedna i otvorena tržišta u digitalnom okruženju EU-a. Za više pojedinosti o tome kako EU čini internetske prostore sigurnijima, među ostalim zaštitom maloljetnika na temelju Akta o digitalnim uslugama, vidjeti 6. poglavlje.

Kako je EU 2025. provodio Akt o digitalnim tržištima i Akt o digitalnim uslugama?

AKT O DIGITALNIM TRŽIŠTIMA

Nove istrage:

- istraga društva Alphabet zbog moguće degradacije sadržaja medijskih izdavača na internetskoj tražilici Google;
- istraživanje tržišta Amazon Web Services i Microsoft Azure kao mogućih važnih točaka pristupa.

Istrage u tijeku:

- odluke o neusklađenosti protiv društava Apple i Meta;
- jedna konačna odluka protiv Applea;
- odluke o specifikacijama kojima se Appleu izdaju službene smjernice;
- dva skupa preliminarnih nalaza o davanju prednosti vlastitim proizvodima i usmjeravanju za Alphabet;
- jedan skup preliminarnih nalaza o Appleovu poslovnom modelu.

Komisija je tijekom 2025. održavala regulatorne dijaloge s velikim tehnološkim poduzećima koja su imenovana nadzornicima pristupa radi ranog postizanja usklađenosti sa zahtjevima Akta o digitalnim tržištima. Prema potrebi, poduzimala je i provedbene mjere.

Komisija je 23. travnja donijela prve odluke o neusklađenosti te je Appleu izrekla novčanu kaznu u iznosu od 500 milijuna eura zbog kršenja pravila protiv usmjeravanja iz tog akta, a Meti kaznu u iznosu od 200 milijuna eura jer korisnicima ne nudi manje podatkovno intenzivnu alternativu personaliziranom oglašavanju.

AKT O DIGITALNIM USLUGAMA

Istrage u tijeku:

- **Meta:** preliminarni nalazi o netransparentnosti, nepružanju odgovarajućih alata za prijavljivanje sadržaja i nemogućnosti žalbe na odluke o moderiranju sadržaja;
- **TikTok:** preliminarni nalazi o netransparentnosti – Komisija je prihvatila i učinila obvezujućim niz obveza koje je platforma preuzela kako bi uklonila nedostatke u svojem repozitoriju oglasa;

- **Temu:** preliminarni nalazi o nezakonitim proizvodima na njegovu tržištu;
- **AliExpress:** preliminarni nalazi o neusklađenosti – Komisija je prihvatila i učinila obvezujućim niz obveza koje je platforma preuzela kako bi zaštitila svoje korisnike i povećala transparentnost;
- **X:** odluka o neusklađenosti i novčana kazna zbog netransparentnosti.

Podupiranje istraživanja i inovacija

Istraživanje, inovacije, znanost i tehnologija moraju biti u središtu gospodarstva EU-a kako bi se povećala konkurentnost. U 2025. sredstvima iz programa Obzor Europa nastavilo se podupirati istraživače i inovatore, posebno *start-up* poduzeća u sektorima kao što su kvantna, biotehnoška i čista tehnologija. U programima rada Obzora Europa za 2025. i za razdoblje 2026. – 2027. izdvojeno je više od 7 milijardi eura, odnosno 14 milijardi eura za potporu istraživanjima i inovacijama.

Za svaki euro uložen u program Obzor Europa, gospodarstvo ostvari do 11 eura.

Osim financijske potpore, EU stvara i bolje istraživačko i inovacijsko okruženje u okviru programa politike europskog istraživačkog prostora za razdoblje 2025. – 2027. Nedavno pokrenuta Europska strategija za istraživačku i tehnološku infrastrukturu olakšat će udruživanje resursa, pridonijeti izbjegavanju udvostručavanja i povećati prekograničnu dostupnost i suradnju za takvu infrastrukturu (vidjeti i odjeljak „Ulaganje u pionirske tehnologije”).

Financiranje važnih istraživanja u okviru programa Obzor Europa

- Europsko vijeće za inovacije program je kojim se podupire prepoznavanje i širenje revolucionarnih tehnologija i inovacija. U 2025. dodijelilo je više od 1,4 milijarde eura za prepoznavanje, razvoj i širenje revolucionarnih tehnologija i disruptivnih inovacija koje se temelje na istraživanjima.
- Najavljeno je više od 1,25 milijardi eura za potporu istraživanju profesionalnim razvojem, osposobljavanjem i mobilnošću istraživača u okviru aktivnosti Marie Skłodowska-Curie. To uključuje 22,5 milijuna eura za pilot-projekt „Odaberi Europu za znanost”.
- Pokrenuta su tri nova europska partnerstva za napredne materijale, tekstil i fotonaponske sustave kako bi se unaprijedilo tehnološko vodstvo EU-a i ciljevi održivosti.
- Pokrenuta su nova europska sufinancirana partnerstva, kao što je „Poljoprivreda podataka”, koja će ubrzati digitalnu transformaciju europske poljoprivrede.

↑
Dr. Martha C. Mayorquín-Torres, meksička znanstvenica koja istražuje obnovljive resurse za održivu farmaceutsku proizvodnju. Trenutačno je istraživačica na Sveučilištu u Gentu i radi na projektu koji se financira iz programa Obzor Europa u okviru inicijative „Odaberi Europu”. Gent, Belgija, 23. svibnja 2025.

Odaberi Europu

Europska unija nastoji postati najprivlačnije svjetsko odredište za istraživače i inovatore. Inicijativom „Odaberi Europu”, koja se oslanja na paket mjera u vrijednosti od 500 milijuna eura predložen u svibnju, nastoji se privući i zadržati vrhunske znanstvene talente iz cijelog svijeta ponudom snažnog i stabilnog financiranja, veće slobode istraživanja i privlačnih životnih uvjeta. U mjesecima koji su uslijedili najavljene su dodatne mjere te je ukupni iznos dosegnuo 874 milijuna eura. Inicijativa je privukla rekordni broj prijava za bespovratna sredstva Europskog istraživačkog vijeća i stipendije Marie Skłodowska-Curie. Istraživačima su na raspolaganju milijarde eura za financiranje njihova rada putem platforme EURAXESS.

→
Ekaterina Zaharieva, povjerenica Europske komisije za *start-up* poduzeća, istraživanje i inovacije, na konferenciji za medije o Strategiji za europske biološke znanosti, Bruxelles, Belgija, 2. srpnja 2025.

Strategija za europske biološke znanosti

Biološke znanosti gospodarstvu EU-a dodaju vrijednost od gotovo 1,5 bilijuna eura i podupiru 29 milijuna radnih mjesta. Uz vodeća sveučilišta, dobre rezultate u području patenata i sve veću ulogu u području zdravlja, hrane i održivosti, taj je sektor ključan za konkurentnost EU-a. Cilj je Strategije za europske biološke znanosti učiniti EU najprivlačnijim mjestom za biološke znanosti na svijetu do 2030.

Pristup u tri faze Strategije za europske biološke znanosti

1. Optimiziranje istraživanja i inovacija kako bi se povećala globalna konkurentnost.
2. Omogućavanje brzog pristupa tržištu za inovacije u području bioloških znanosti.
3. Jačanje povjerenja u te inovacije te njihovo prihvaćanje i korištenje.

Predloženim Europskim aktom o biotehnologiji, jednom od ključnih inicijativa koje su dio strategije, nastoji se ojačati konkurentnost EU-a u području biotehnologije olakšavanjem pretvaranja istraživanja u inovacije spremne za tržište. Njime će se pojednostavniti klinička ispitivanja i stvoriti poticajnije okruženje za poduzeća i inovatore, što će pomoći da najsuvremenije terapije brže stignu do pacijenata u EU-u.

Dopunjuju ga inicijative kao što je HERA Invest, u okviru kojih Komisija i Europska investicijska banka osiguravaju financiranje rizika kako bi pomogle MSP-ovima u razvoju strateških medicinskih alata i tehnologija za sigurniji i zdraviji EU. Uspostavljen je i novi centar za biotehnologiju i bioproizvodnju kako bi se inovativnim poduzećima, posebno *start-up* poduzećima i MSP-ovima, pružila potpora u stavljanju novih proizvoda i ideja na tržište.

Komisija je u studenom predstavila Strategiju za biogospodarstvo, u kojoj se utvrđuju načini za bolje iskorištavanje bioloških resursa, znanstvene izvrsnosti i industrijske baze EU-a kako bi se dekarboniziralo njegovo gospodarstvo i zamijenili materijali i proizvodi dobiveni iz fosilnih goriva.

Start-up i scale-up poduzeća

Komisija je u svibnju pokrenula Strategiju EU-a za start-up i scale-up poduzeća koja bi trebala Europu učiniti najboljim mjestom za pokretanje i ekspanziju poduzeća koja se oslanjaju na tehnologiju. U skladu s inicijativom „Odaberi Europu”, cilj je te strategije ojačati konkurentnost EU-a podupiranjem inovativnih poduzeća tijekom njihova cijelog životnog ciklusa, od osnivanja i rasta do zrelosti unutar EU-a.

Komisija je u listopadu najavila i Fond za scale-up poduzeća u Europi, novi fond u vrijednosti od više milijardi eura osnovan u partnerstvu s privatnim ulagačima kako bi se pružila potpora visokotehnološkim poduzećima u EU-u s velikim potencijalom. Fond, koji bi trebao biti osnovan 2026., bit će usmjeren na kapital za rast i ulaganja u kasnoj fazi za različita strateška tehnološka poduzeća EU-a u područjima kao što su umjetna inteligencija, kvantne tehnologije, poluvodiči, robotika i autonomni sustavi.

Komisija je pokrenula anketu kako bi prikupila povratne informacije od javnosti o budućoj Povelji o pristupu istraživačkoj i tehnološkoj infrastrukturi za industrijske korisnike. Cilj je povelje poboljšati pristup poduzeća toj infrastrukturi kako bi im se omogućilo brže testiranje, širenje i validacija novih proizvoda.

Zaštita intelektualnog vlasništva

EU MSP-ovima pruža financijsku potporu za bolje upravljanje nematerijalnom imovinom i njezinu zaštitu. Tijekom godine Komisija i Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo pokrenuli su Fond za MSP-ove za 2025., program bespovratnih sredstava osmišljen za pomoć MSP-ovima u zaštiti prava intelektualnog vlasništva, uključujući patente, žigove, industrijski dizajn i nove biljne sorte.

Uspješno je pokrenut i postupak kojim se omogućuje slobodan i siguran protok podataka između EU-a i Europske patentne organizacije. Zahvaljujući tome, postupak zaštite patenata za europske inovatore postat će jednostavniji, što će pridonijeti rastu i konkurentnosti na tržištu EU-a.

Ubrzavanje ulaganja

Unija štednje i ulaganja

Kao horizontalni pokretač Kompasa konkurentnosti snažna unija štednje i ulaganja nužna je za izgradnju čvršćeg, likvidnijeg i integriranijeg financijskog sustava EU-a koji bolje odgovara potrebama građana i poduzeća u EU-u. Jačanjem sposobnosti financijskog sustava za povezivanje štednje s produktivnim ulaganjima EU nastoji poduprijeti velike potrebe država članica za ulaganjima u najvažnija područja kao što su digitalne inovacije, klimatska tranzicija i obrana.

Komisija je u ožujku predstavila strategiju za uniju štednje i ulaganja u kojoj se utvrđuje kako tržišta kapitala i bankarski sektor mogu povezati štediše u potrazi za boljim investicijskim opcijama s poduzećima kojima treba kapital. Cilj je strategije omogućiti štedištima da povećaju svoje financijsko bogatstvo i pomognu poduzećima da rastu te tako potaknuti gospodarstvo i konkurentnost EU-a. To uključuje uklanjanje prepreka jedinstvenom tržištu, među ostalim provedbom pravila EU-a.

Sastavnice unije štednje i ulaganja

1. Građani i štednja
2. Integracija i rast
3. Ulaganje i financiranje
4. Učinkovit nadzor na jedinstvenom tržištu

Ciljane mjere bit će usmjerene na jačanje uloge građana upotrebom odgovarajućih alata za potporu njihovoj financijskoj dobrobiti, olakšavanje pristupa diversificiranim izvorima financiranja za poduzeća, među ostalim preko granica, uklanjanje prepreka koje sprečavaju potpuno integrirano tržište kapitala te osiguravanje snažnijeg i usklađenijeg nadzora financijskih tržišta.

EU je poduzeo i nekoliko drugih koraka za razvoj unije štednje i ulaganja. Među njima su postizanje političkog dogovora o skraćivanju ciklusa namire vrijednosnih papira, iznošenje prijedloga čiji je cilj oporavak sekuritizacije radi potpore bankovnom kreditiranju te poticanje većeg sudjelovanja malih ulagača na tržištima kapitala poboljšanim inicijativama za štednju, ulaganja i financijsku pismenost. Dodatne mjere odnosile su se na pomoć građanima da osiguravaju primjerene mirovine lakšim pristupom boljim dopunskim mirovinama, postizanje političkog dogovora o strategiji ulaganja za male ulagače te jačanje integracije i nadzora tržišta kapitala EU-a. Cilj je tih reformi pojednostavniti pravila, poduprijeti inovacije i ukloniti prekogranične prepreke unutar financijskog sustava EU-a.

→ Maria Luís Albuquerque, povjerenica Europske komisije za financijske usluge i uniju štednje i ulaganja (desno), u posjetu Frankfurtskoj burzi, Frankfurt na Majni, Njemačka, 26. lipnja 2025.

Bankarstvo

Kako bi se očuvala konkurentnost i stabilnost finansijskih tržišta EU-a, Komisija je predložila zadržavanje postojećeg tretmana likvidnosti za kratkoročne transakcije financiranja vrijednosnih papira u skladu s Uredbom o kapitalnim zahtjevima. Odgodila je primjenu pravila o tržišnom riziku Basel III (temeljito preispitivanje knjige trgovanja) do 1. siječnja 2027. Te bi mjere zajedno trebale osigurati jednake uvjete za banke iz EU-a na globalnoj razini, zaštititi likvidnost tržišta i uskladiti bonitetni okvir EU-a s međunarodnim kretanjima.

Platforma za strateške tehnologije za Europu 2025. obilježila je prvu godinu postojanja. Inicijativa podupire ulaganja u ključne tehnologije u tri glavna područja: digitalne tehnologije i duboka tehnologija, čiste i resursno učinkovite tehnologije te biotehnologije. Protekle je godine mobilizirala više od 13,1 milijarde eura udruživanjem ulaganja iz 11 programa EU-a kako bi se povećala konkurentnost EU-a u tim trima područjima.

Teresa Ribera, izvršna potpredsjednica Europske komisije za čistu, pravednu i konkurentnu tranziciju (lijevo), i Christine Lagarde, predsjednica Europske središnje banke (desno), Bruxelles, Belgija, 23. lipnja 2025.

3. POGLAVLJE

JAČANJE OBRANE I SIGURNOSTI EUROPE

Uvod

Posljednjih nekoliko godina Europi je donijelo otrežnjujuću spoznaju o krhkosti mira. Europska unija pojačava nastojanja da zaštiti građane i osigura potrebna sredstva kako bi njezina sposobnost odvrćanja od prijetnji miru bila dovoljno uvjerljiva. EU je 2025. pokrenuo niz

novih inicijativa za pomoć državama članicama u pružanju hitne kratkoročne potpore Ukrajini i za ispunjavanje dugoročnog cilja jačanja europske sigurnosti i obrambene pripravnosti. U tu je svrhu donio novu Strategiju za Uniju pripravnosti.

↑
Koordinatori i članovi tima tijekom kibernetičkosigurnosne vježbe, Tallinn, Estonija, 6. svibnja 2025. EU nastoji zaštititi građane EU-a i pobrinuti se da Europa bude u stanju održati mir.

Stajališta Europljana o sigurnosti i obrani

69 %

građana smatra EU oazom stabilnosti u nemirnom svijetu.

78 %

brine zbog obrane i sigurnosti EU-a u narednih pet godina.

81 %

podupire zajedničku obrambenu i sigurnosnu politiku država članica.

77 %

se slaže da je ruska invazija na Ukrajinu prijetnja sigurnosti EU-a.

Izvor: Europska komisija, standardno istraživanje Eurobarometra br. 103, svibanj 2025.

Izgradnja europske obrambene unije

Cilj je EU-a poboljšati suradnju država članica u području obrane i iskoristiti dodanu vrijednost koju nude EU i jedinstveno tržište za izgradnju istinske obrambene unije. NATO je i dalje temelj europske sigurnosti i obrane, a 23 države članice ujedno su i članice NATO-a. Međutim, EU je odlučio preuzeti veću odgovornost za vlastitu sigurnost i tijekom 2025. poduzeo je važne korake u tom smjeru.

Prošle su godine sklopljena i dva važna partnerstva u području sigurnosti i obrane s Kanadom i Ujedinjenom Kraljevinom, koja su dokaz zajedničke predanosti jačanju globalnog mira i sigurnosti te intenziviranju zajedničkog rada u područjima kao što su upravljanje krizama, kibernetička pitanja, pomorska sigurnost, borba protiv terorizma i otpornost kritične infrastrukture.

Povećanje ulaganja u obranu

EU je 2025. znatno povećao ulaganja u obranu u okviru Plana za obrambenu pripravnost do 2030., sveobuhvatnog plana za mobilizaciju do 800 milijardi eura za sigurnost i obranu koji počiva na dva stupa: instrumentu SAFE (Sigurnosne mjere za Europu) i novoj odredbi o nacionalnoj klauzuli o odstupanju. Instrumentom SAFE osigurat će se zajmovi u iznosu do 150 milijardi eura za potporu zajedničkoj nabavi u području obrane i za jačanje industrijske i operativne spremnosti Europe, dok će se nacionalnom klauzulom o odstupanju državama članicama omogućiti da mobiliziraju dodatnih 650 milijardi eura za ulaganja u obranu bez kršenja fiskalnih pravila EU-a u okviru Pakta o stabilnosti i rastu.

Kaja Kallas, visoka predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i potpredsjednica Europske komisije, i Andrius Kubilius, povjerenik Europske komisije za obranu i svemir, predstavljaju Bijelu knjigu o europskoj obrambenoj spremnosti, Bruxelles, Belgija, 19. ožujka 2025.

Daljnja ulaganja uključuju više od milijarde eura iz Europskog fonda za obranu za zajedničko istraživanje i razvoj u području obrane, što obuhvaća sva vojna područja, i više od 300 milijuna eura u okviru Akta o jačanju europske obrambene industrije putem zajedničke nabave za potporu pet prekograničnih projekata u područjima kao što su streljivo, protuzračna i proturaketna obrana te postojeće platforme. Cilj je Plana za transformaciju obrambene industrije olakšati poduzećima iz obrambenog sektora pristup financiranju u okviru fonda fondova u vrijednosti do milijarde eura; ubrzati vrijeme potrebno za stavljanje na tržište i nabavu, posebno za *start-up* i *scale-up* poduzeća; te ubrzati razvoj vještina i talenata u cijelom obrambenom sektoru.

Komisija je predložila povećanje proračuna za obranu i svemir na 131 milijardu eura u okviru

Europskog fonda za konkurentnost u sljedećem dugoročnom proračunu EU-a (vidjeti 8. poglavlje), što je peterostruko povećanje u odnosu na trenutni proračun. Istodobno se promiče ambiciozan program pojednostavnjenja kako bi se ubrzali razvoj obrambenih sposobnosti i ulaganja. Najvažnije mjere u 2025. uključivale su prijedloge za pojednostavnjenje pravila o ulaganjima u obranu; Skupni paket za obrambenu pripravnost, objavljen u lipnju kako bi se pojednostavnilo zakonodavstvo EU-a i omogućilo do 800 milijardi eura ulaganja u sljedeće četiri godine; i Plan za obrambenu pripravnost do 2030., u kojem se navode jasni ciljevi, ključne etape i pokazatelji za postizanje pripravnosti do 2030., uz istodobno isticanje važnosti istraživanja i inovacija dvojne namjene, kako je utvrđeno u Bijeloj knjizi o europskoj obrani. Te su mjere dopunjene paketom za vojnu mobilnost.

Jačanje sigurnosti na nebu i u oceanima

Budući da svemir i sateliti imaju sve važniju stratešku ulogu u našem svakodnevnom životu, u lipnju je donesen prijedlog akta EU-a o svemiru. Uspostavit će se usklađen i jedinstven regulatorni okvir za svemirske aktivnosti unutar EU-a, s glavnim ciljem poboljšanja sigurnosti, održivosti, kibernetičke sigurnosti i otpornosti u cijelom svemirskom sektoru EU-a. Osim toga, u [Viziji za europsko svemirsko gospodarstvo](#) utvrđen je strateški okvir za poticanje konkurentnosti, otpornosti i strateške autonomije Europe na globalnom svemirskom tržištu, čija bi vrijednost do 2035. trebala doseći 1,6 bilijuna eura.

U srpnju je započela autentifikacija navigacijskih poruka Galileove otvorene usluge, prva takva usluga u svijetu. Uvodi mehanizam za provjeru autentičnosti navigacijskih podataka koje prenose sateliti sustava Galileo, čime se pomaže u zaštiti od zavaravanja (prijenosa lažnih

VIDEOZAPIS: Što je europska obrambena strategija?

signala), što će znatno ojačati povjerenje u EU-ov satelitski sustav Galileo, jedini na svijetu s tom sigurnosnom značajkom. U izvješću o sigurnosti Međunarodnog udruženja zračnih prijevoznika za 2024. zabilježeno je povećanje broja slučajeva zavaravanja u komercijalnom zrakoplovstvu od 500 %, što je utjecalo na 1 500 letova dnevno. U studenom je najavljena i usluga promatranja Zemlje za državne potrebe, koja će poboljšati izvidničke sposobnosti.

Sigurnost oceana i mora bila je jedno od najvažnijih pitanja na kojima je EU radio 2025. U skladu s tim u veljači je donesen [Akcijni plan EU-a za sigurnost kabela](#). Objavljeno je i [važno izvješće o kabelskoj infrastrukturi](#) te su osigurana nova sredstva u iznosu od [20 milijuna eura za povećanje sigurnosti europskih podmorskih kabela](#). Tim će se sredstvima u okviru [programa Digitalna Europa](#) poduprijeti stvaranje regionalnih čvorišta kabela i testiranje otpornosti podmorske kabelske infrastrukture na stres.

Unapređenje pripravnosti i upravljanja krizama u EU-u

Na temelju preporuka iz [Niinistöova izvješća](#), Visoki predstavnik i Komisija 2025. su iznijeli [Strategiju za Uniju pripravnosti](#) s 30 glavnih mjera za povećanje spremnosti i otpornosti EU-a na buduće krize. Cilj je ojačati zajedničke kapacitete za djelotvorno upravljanje u krizama kao što su pandemije, posljedice klimatskih promjena, hibridne prijetnje i geopolitička nestabilnost. Ono bi uključivalo sve razine vlasti (lokalnu, regionalnu, nacionalnu i europsku), zajedno s građanima, lokalnim zajednicama i civilnim društvom, poduzećima i socijalnim partnerima te znanstvenim i akademskim zajednicama.

Na temelju [Strategije EU-a za stvaranje zaliha](#) uvest će se prvi sveobuhvatni pristup EU-a zaštititi osnovnih dobara kao što su hrana, voda, gorivo i lijekovi u kriznim vremenima. Uz to, Strategija za medicinske protumjere pridonijet će zdravstvenoj sigurnosti Europe ubrzavanjem razvoja, proizvodnje i dostupnosti ključne medicinske opreme. Predloženi [Akt o kritičnim lijekovima](#) također će poboljšati dostupnost kritičnih lijekova u EU-u poticanjem diversifikacije lanaca opskrbe i proizvodnje farmaceutskih proizvoda u EU-u. Naposljetku, u sklopu šireg okvira EU-a za pripravnost i upravljanje krizama Komisija je pokrenula dvije vodeće inicijative – [Europsku strategiju za otpornost vodoopskrbe](#) i [Europski pakt o oceanima](#) – koje su donesene u lipnju radi jačanja sposobnosti EU-a za predviđanje, sprečavanje i odgovor na sve veće rizike za okoliš i klimu.

Najveći rizici i prijetnje

- ⚠ **Prirodne katastrofe:**
poplave, šumski požari, potresi, ekstremni vremenski uvjeti.
- ⚠ **Katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem:**
industrijske nesreće, tehnološki kvarovi i pandemije.
- ⚠ **Hibridne prijetnje:**
kibernetički napadi, kampanje dezinformiranja, inozemno upletanje i manipuliranje informacijama i sabotaza kritične infrastrukture.
- ⚠ **Geopolitičke krize:**
oružani sukobi, uključujući oružanu agresiju na države članice.

Za više informacija vidjeti Komisijinu sveobuhvatnu [analizu rizika s kojima se Europa suočava](#).

Koordinacijski centar za odgovor na hitne situacije, koji radi 24 sata dnevno, sedam dana u tjednu, osigurava brzo raspoređivanje hitne potpore i djeluje kao koordinacijski centar za države članice, 10 dodatnih država sudionica, pogođenu zemlju te stručnjake za civilnu zaštitu i humanitarnu pomoć. U 2025. bile su 64 aktivacije Mehanizma EU-a za civilnu zaštitu u cijelom svijetu. Centar je od 2001. koordinirao operacije pomoći više od 830 puta.

Grčki vatrogasci gase požar u regiji Paiania, Istočna Atika, Grčka, 26. kolovoza 2025. Vatrogasci iz Francuske i Rumunjske priskočili su u pomoć.

Hitne mjere zbog klimatskih promjena 2025. u brojkama

18

Mehanizam Unije za civilnu zaštitu aktiviran je **18** puta radi borbe protiv šumskih požara u Europi i izvan nje, što je dosad najveći godišnji broj aktivacija u vezi sa šumskim požarima.

58

58 letjelica – 38 zrakoplova i 20 helikoptera – te više od **740** vatrogasaca i spasioca raspoređeno je tijekom ljeta za borbu protiv šumskih požara u 11 država članica.

280

Podnesen je prijedlog za dodjelu **280 milijuna eura** iz Fonda solidarnosti za potporu oporavku u Austriji, Bosni i Hercegovini, Češkoj, Moldovi, Poljskoj i Slovačkoj nakon poplava koje je oluja Boris izazvala 2024.

650

650 vatrogasaca iz **14** država članica raspoređeno je na ključnim visokorizičnim lokacijama u Grčkoj, Španjolskoj, Francuskoj i Portugalu radi priprema za ljeto.

100

Predujem od **100 milijuna eura** osiguran je iz Fonda solidarnosti EU-a za financijsku pomoć Španjolskoj u oporavku od oluje koja je 2024. prouzročila katastrofalne poplave u Valenciji.

Jačanje unutarnje sigurnosti, nadzora granica i upravljanja migracijama

Kako bi se odgovorilo na sve veće sigurnosne i hibridne prijetnje kao što su terorizam, organizirani kriminal, kibernetički kriminal i napadi na kritičnu infrastrukturu, EU-u je potreban novi pristup unutarnjoj sigurnosti, nadzoru granica i upravljanju migracijama. Potpora EU-a u tim područjima trebala bi pomoći državama članicama u provedbi pakta o migracijama i azilu, koji će se početi primjenjivati u lipnju 2026. (npr. uspostava bržih postupaka azila i učinkovitiji postupci vraćanja). Cilj je i pomoći im da digitaliziraju upravljanje nadzorom državne granice, bolje opreme službenike graničnog nadzora i poboljšaju suradnju sa zemljama koje nisu članice EU-a. Potpora je namijenjena i za modernizaciju kapaciteta tijela kaznenog progona za borbu protiv terorizma i organiziranog kriminala na internetu i izvan njega.

Veća unutarnja sigurnost

Kriminalne skupine sve su brže, organiziranije i vještije u digitalnoj sferi. Hibridne prijetnje podrivaju naša društva i demokraciju. Opasnost od terorizma i dalje je prisutna i povećava se zbog regionalnih kriza. U skladu s političkim prioritetima Komisije, odgovor EU-a na te nove trendove najvećim se dijelom temelji na novoj europskoj strategiji unutarnje sigurnosti ProtectEU koja je pokrenuta 1. travnja. Taj sveobuhvatan pristup sigurnosnim prijetnjama (uključujući terorizam, organizirani kriminal, kibernetički kriminal, napade na kritičnu infrastrukturu i hibridne prijetnje), koje su prisutne na internetu i izvan njega, obuhvaća cijelo društvo: građane, poduzeća, istraživače i civilno društvo. Omogućit će i uključivanje pitanja sigurnosti u zakonodavstvo i politike EU-a.

UKRATKO O STRATEGIJI ProtectEU

Glavna načela

- 1. Pristup koji obuhvaća cijelo društvo,** uključujući građane, poduzeća, civilno društvo, istraživače, akademsku zajednicu i privatne subjekte.
- 2. Uzimanje u obzir pitanja sigurnosti u svim inicijativama EU-a** s automatskom provjerom sigurnosti za nove inicijative.
- 3. Poticanje ulaganja u sigurnost** s više resursa za tijela kaznenog progona, boljom opremom, ulaganjima u tehnologiju i jačim agencijama EU-a.

Prioritetna područja i mjere

Bolje informiranje o prijetnjama zahvaljujući poboljšanoj razmjeni obavještajnih podataka.

Borba protiv organiziranog kriminala, uključujući bolju zaštitu mladih.

Jačanje sposobnosti za izvršavanje zakonodavstva, uključujući pretvaranje Europolu u potpuno operativnu policijsku agenciju i jačanje Frontexa postupnim zapošljavanjem do 30 000 dodatnih članova osoblja.

Borba protiv terorizma, uključujući novi paket instrumenata za sprečavanje radikalizacije.

Jačanje otpornosti na hibridne prijetnje, uključujući pomoć državama članicama u osiguravanju cjelokupne fizičke i digitalne kritične infrastrukture.

Jačanje globalne suradnje, uključujući ubrzanje integracije zemalja kandidatkinja za članstvo u EU-u u sigurnosnu strukturu EU-a.

Dobitnici nagrade za inovacije u području sigurnosti (Security Innovation Award) 2025. Ta se nagrada dodjeljuje vizionarima koji predvode razvoj naprednih rješenja za zaštitu našeg društva i naših građana. Prilika je to i za promicanje inovacija koje se temelje na istraživačkim projektima u području sigurnosti financiranim sredstvima EU-a u okviru programa Obzor Europa. U lipnju je 250 milijuna eura stavljeno na raspolaganje za nove projekte istraživanja i inovacija u području sigurnosti. Varšava, Poljska, 24. lipnja 2025.

EU je izdvojio 30 milijuna eura iz Fonda za unutarnju sigurnost za 13 odabranih projekata, čime je potvrdio svoju predanost zaštiti građana, sprečavanju budućih napada te promicanju sigurnije i zaštićenije Europe za sve. Time će doprinijeti zaštiti javnih prostora kao što su trgovački centri, sredstva javnog prijevoza, mjesta za zabavu i mjesta bogoslužja.

Mjere za suzbijanje trgovine drogom, organiziranog kriminala i terorizma

- ✓ Novi **Akcijski plan EU-a za borbu protiv trgovine drogom** usmjeren je na operativne mjere u šest prioriternih područja: praćenje promjena u rutama i načinima djelovanja kriminalnih mreža; sprečavanje kriminala i smanjenje nasilja povezanog s drogama; jačanje suradnje tijela kaznenog progona te pravosudnih i carinskih tijela; rješavanje problema sintetičkih droga i prekursora za droge; poticanje istraživanja, razvoja i inovacija, među ostalim u okviru novog kampusa za sigurnost i inovacije koji će početi s radom 2026.; i jačanje međunarodne suradnje.
- ✓ S Islandom i Norveškom u listopadu su na marginama sjednice Vijeća za pravosuđe i unutarnje poslove potpisani sporazumi o prijenosu podataka iz evidencije podataka o putnicima radi jačanja suradnje u izvršavanju zakonodavstva i zajedničke borbe protiv terorizma te teškog i organiziranog kriminala, uključujući trgovinu drogom, vatrenim oružjem i ljudima.
- ✓ Donesen je **Plan EU-a za upravljanje kibernetičkom sigurnošću** sa smjernicama za odgovor EU-a na kibernetičke incidente ili kibernetičke krize velikih razmjera.
- ✓ Novi **akcijski plan za jačanje kibernetičke sigurnosti bolnica i pružatelja zdravstvenih usluga** stvorit će sigurnije okruženje za pacijente i zdravstvene radnike.
- ✓ Napravljeni su **prvi koraci** prema **EU-ovu potpisivanju i ratifikaciji Konvencije UN-a protiv kibernetičkog kriminala**.
- ✓ **Jedinstvena ulazna točka preko koje će poduzeća prijavljivati kibernetičke incidente na temelju nekoliko propisa** smanjit će opterećenje za subjekte i povećati kibernetičku sigurnost bržim i jednostavnijim postupkom prijavljivanja.

NAJNOVIJI PODACI O TRGOVINI LJUDIMA U EU-u

U 2024. zabilježeno je

9 678 žrtava trgovine ljudima.

To je pad od **8 %**
u odnosu na prethodnu godinu.

63 %
žrtava su žene ili djevojčice.

Izvor: Eurostat, Statistički podaci o trgovini ljudima, siječanj 2026.

Komisija je u okviru instrumenta ProtectEU pokrenula novu strategiju za borbu protiv trgovine ljudima koja obuhvaća sve faze, od prevencije do kaznenog progona.

Tijekom posjeta Egiptu povjerenik Brunner sudjelovao je na svečanom potpisivanju Radnog dogovora između Europol i Egipta, koji će poboljšati suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva u borbi protiv terorizma, trgovine drogom, krijumčarenja migranata i organiziranog kriminala. Taj ključni sporazum, prvi takve vrste u sjevernoj Africi, unaprijedit će suradnju između tijela za izvršavanje zakonodavstva sjevernog i južnog Sredozemlja. Povjerenik je sudjelovao i na Drugoj ministarskoj konferenciji Khartoumskog procesa, koji promiče suradnju među zemljama duž migracijskih ruta između Roga Afrike i Europe.

↑ Magnus Brunner (lijevo), povjerenik Europske komisije za unutarnje poslove i migracije, razgovara o suradnji u upravljanju migracijama s Badrom Abdelattyjem, egipatskim ministrom vanjskih poslova, Kairo, Egipat, 9. travnja 2025.

Jačanje zajedničkih granica

Glavni cilj EU-a na zajedničkim granicama 2025. bio je povećati njihovu sigurnost uspostavljanjem potpuno funkcionalnog digitalnog sustava upravljanja granicama, provoditi pristup integriranog upravljanja granicama i strategiju vizne politike EU-a i osigurati cjelovito i potpuno funkcionalno šengensko područje.

Nastavit će raditi u sljedećim područjima:

- ✓ jačanje političkog i operativnog upravljanja djelotvornom provedbom dogovorenih pravila i upotrebom zajedničkih informacijskih sustava, resursa i infrastrukture koje jamči arhitektura interoperabilnosti;
- ✓ brža provedba okvira za digitalizaciju kako bi se spriječili sigurnosni rizici;
- ✓ nastavak ulaganja u istraživanje i inovacije;
- ✓ stalna prilagodba promjenjivom sigurnosnom okruženju zahvaljujući zajedničkoj obavještajnoj slici, zajedničkim operativnim aktivnostima i bližoj suradnji tijela za izvršavanje zakonodavstva, među ostalim u regijama uz unutarnje granice;
- ✓ djelotvorne mjere za vraćanje osoba koje nemaju zakonsko pravo boravka u EU-u.

Komisija će nastaviti pratiti napredak u okviru godišnjeg pregleda stanja na šengenskom području i ojačati mehanizam evaluacije i praćenja šengenske pravne stečevine. To obuhvaća sustave u zemljama šengenskog područja i u zemljama kandidatkinjama za članstvo u EU-u. Komisija će uz potporu koordinatora za šengensko područje nastaviti podupirati države članice u učinkovitoj prekograničnoj operativnoj suradnji tijela za izvršavanje zakonodavstva.

SVIBANJ

- Europa obilježava prvi Europski dan sigurnog putovanja u inozemstvo.
- Uvedena je zajednička usluga uspoređivanja biometrijskih podataka, važno postignuće u EU-ovim aktivnostima za poboljšanje unutarnje sigurnosti, nadzora granica i upravljanja migracijama.

LIPANJ

- Frontex i Bosna i Hercegovina potpisali su sporazum o statusu radi jačanja suradnje u području migracija i upravljanja granicama.
- Nakon međuinstitucijskih pregovora Europski parlament i Vijeće Europske unije postigli su dogovor o pravilima o suspenziji putovanja bez vize za državljane trećih zemalja.

LISTOPAD

- EU-ov sustav ulaska/izlaska, u kojem se prikupljaju biometrijski podaci kao što su otisci prstiju, prikazi lica i druge informacije o putovanjima, postupno se uvodi i zamijenit će postojeći sustav otiskivanja pečata u putovnice.

40 godina putovanja bez vize

Europa je 14. lipnja obilježila 40. obljetnicu potpisivanja Šengenskog sporazuma. Tijekom posljednja četiri desetljeća taj je sporazum omogućio veću slobodu, ojačao sigurnost i pružio gospodarske mogućnosti. Šengensko područje više je od zemljopisnog pojma: konkretan je izraz europske predanosti slobodnom, ujedinjenom, prosperitetnom i sigurnom kontinentu. Kao najveće područje prekograničnog slobodnog kretanja na svijetu, temelj je europskog identiteta i strateška prednost Europe.

- ✓ **29 zemalja** čini šengensko područje (25 država članica EU-a i četiri pridružene zemlje).
- ✓ **Više od 450 milijuna ljudi** živi u šengenskom području.
- ✓ **Više od 3,5 milijuna ljudi** svakodnevno prelazi unutarnje granice.
- ✓ **Više od 32 milijuna poduzeća** u šengenskom području koristi prednosti bržeg prijevoza, manjih troškova i većeg obujma trgovine.

Čvrsto i pravedno upravljanje migracijama

Migracije su i dalje izazov za Europu koji zahtijeva solidarno europsko rješenje. Njegovi se obrasci stalno mijenjaju. Nezakoniti dolasci u šengensko područje stalno se smanjuju, ali se posljedice višegodišnjih pritisaka i dalje snažno osjećaju u državama članicama. Iako intenzitet pritisaka varira ovisno o sredini, posljedice su iste: izravno su pogođene škole, stanovanje i lokalne usluge, a zajednice su pod velikim opterećenjem.

Važno je imati čvrst pravni okvir koji se dosljedno primjenjuje u cijelom EU-u. Intenzivniji rad na političkoj i tehničkoj razini bio je potreban 2025. kako bi se sve države članice primjereno pripremile za provedbu pravnih akata koji čine pakt o migracijama i azilu u vezi s Komisijinim Zajedničkim provedbenim planom. EU je nastavio ostvarivati velik napredak u provedbi pravnih akata iz pakta, a Komisija je nastavila pružati djelotvornu potporu državama članicama. Predložila je nekoliko mjera za ubrzavanje plana provedbe, među kojima je uvođenje dvaju važnih propisa iz pakta kako bi se olakšala primjena koncepta „sigurne treće zemlje”, ubrzali postupci azila i smanjio pritisak na sustave azila, a istovremeno očuvala pravna jamstva za tražitelje i zajamčilo poštovanje temeljnih prava.

Komisija je predložila prvi EU-ov popis sigurnih zemalja podrijetla. Neke države članice već imaju vlastite nacionalne popise, a popis EU-a služio bi kao dopuna i podržao ujednačeniju primjenu tog koncepta. To bi državama članicama omogućilo da zahtjeve za azil državljana zemalja s popisa obrađuju u ubrzanom postupku jer nije vjerojatno da će biti priznati.

Nova glavna pravila za brži postupak azila

- ✓ **Prag stope priznavanja od 20 %.** Države članice mogu primijeniti postupak na granici ili ubrzani postupak za tražitelje iz zemalja kojima se u prosjeku u 20 % ili manje slučajeva priznaje međunarodna zaštita u EU-u.
- ✓ **Mogu se predvidjeti iznimke za sigurne treće zemlje i sigurne zemlje podrijetla.** To državama članicama omogućuje veću fleksibilnost isključivanjem određenih regija ili jasno prepoznatljivih kategorija osoba.

Komisija je u ožujku predložila da se uspostavi EU-ov zajednički sustav vraćanja s bržim, jednostavnijim i djelotvornijim postupcima vraćanja u cijelom EU-u. Predložena pravila o vraćanju sadržavaju odredbe o osobama koje predstavljaju sigurnosnu prijetnju. Predviđena je i mogućnost vraćanja osoba u treće zemlje na temelju sporazuma ili dogovora pod uvjetom da je zajamčeno pridržavanje međunarodnih standarda u području ljudskih prava i načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.

ZAJEDNIČKI EUROPSKI SUSTAV VRAĆANJA

Jedinstveni sustav EU-a

- Uredbom se nastoji uspostaviti zajednički sustav vraćanja i dodatno uskladiti pravila o vraćanju.
- Europskim nalogom za vraćanje standardiziraju se postupci.

Uzajamno priznavanje

- Odluke o vraćanju koje mogu biti priznate u svim državama članicama.
- Obvezno od srpnja 2027.

Dobrovoljni povratak na prvom mjestu, prisilno vraćanje ako je potrebno

- Poticaji za dobrovoljni povratak.
- Obvezno prisilno vraćanje u slučajevima nesuradnje, bijega ili rizika za sigurnost.

Jasne obveze i posljedice

- Potrebna je suradnja s nadležnim tijelima.
- Sankcije za nesuradnju.
- Poticaji za suradnju: potpora za dobrovoljni povratak.

Zaštitne mjere i prava

- Pravo na djelotvornu sudsku zaštitu.
- Zaštita ranjivih osoba, maloljetnika i obitelji.
- Potpuno poštovanje ljudskih prava i zabrana prisilnog udaljenja ili vraćanja.

Stroži provedbeni alati

- Financijska jamstva i obveze izvješćivanja.
- Obveza boravka na određenom mjestu.
- Zadržavanje do 24 mjeseca (može se produljiti zbog sigurnosnih rizika).

Odredbe o sigurnosnom riziku

- Rano otkrivanje prijetnji.
- Dulje zabrane ulaska i stroža pravila o zadržavanju.
- Obvezno prisilno vraćanje u slučaju utvrđenih rizika.

Centri za ponovni prihvrat i vraćanje

- Zahtjevi za ponovni prihvrat koji se sustavno šalju trećim zemljama.
- Sigurna razmjena podataka za potrebe provedbe.
- Vraćanje na temelju sporazuma ili dogovora (isključujući maloljetnike i obitelji).

Prvo europsko godišnje izvješće o azilu i migracijama pokazuje stalno poboljšanje migracijske situacije u izvještajnom razdoblju (od srpnja 2024. do lipnja 2025.) uz smanjenje nezakonitih prelazaka granice od 35 %, djelomično zbog pojačane suradnje s partnerskim zemljama.

Pokretanje prvog godišnjeg ciklusa upravljanja migracijama i novog mehanizma solidarnosti koji obveznu solidarnost kombinira s fleksibilnošću bio je važan korak prema potpunoj provedbi pakta. Taj mehanizam podrazumijeva da se državama članicama koje su pod migracijskim pritiskom pruža veća potpora, a državama članicama koje daju doprinos omogućuje veća fleksibilnost u pogledu odabira doprinosa, koji mogu biti premještanje tražitelja međunarodne zaštite i korisnika međunarodne zaštite, financijski doprinosi, među ostalim za aktivnosti u trećim zemljama ili u vezi s njima, i alternativne mjere solidarnosti kao što je raspoređivanje osoblja ili izgradnja kapaciteta.

Osim toga, Komisija je nastavila surađivati s državama članicama kako bi se omogućili zakoniti načini dolaska prilagođeni potrebama njihovih gospodarstava i regija za određenim vještinama. U lipnju je inicijativa za partnerstva i financiranje za uključivanje migranata uspješno pokazala kako kreativno financiranje i suradnja mogu olakšati integraciju državljana trećih zemalja u državama članicama.

Integracija migranata u Europi kroz inicijativu za partnerstva i financiranje uključivanja migranata

- **Četiri pilot-projekta** (Belgija, Italija, Nizozemska, Finska).
- Više od **600 obitelji migranata** uključilo se u aktivnosti integracije.
- **848 stručnjaka** prošlo je osposobljavanje u području financijske uključenosti migranata.
- Više od **1 200 migranata** iskoristilo je prilagođenu potporu, uključujući osposobljavanje i podučavanje.
- Izdano je **77 mikrozajmova** za poticanje samozapošljavanja i ekonomske neovisnosti.

Uklanjanje prepreka koje otežavaju:

1. integraciju na tržištu rada;
2. socijalnu uključenost i suzbijanje diskriminacije;
3. pristup obrazovanju i osposobljavanju;
4. snalaženje u administrativnim i pravnim postupcima.

Humanitarni radnik Međunarodne organizacije za migracije hoda kroz prihvatni centar za izbjeglice. U Izvješću o azilu za 2025., koje je objavila Agencija Europske unije za azil, navodi se da se 2024. broj zahtjeva za azil podnesenih u zemljama EU+ smanjio za 11 %. Pet zemalja EU-a – Njemačka (237 000), Španjolska (166 000), Italija (159 000), Francuska (159 000) i Grčka (74 000) – zaprimilo je gotovo četiri petine svih zahtjeva podnesenih u zemljama EU+.

4. POGLAVLJE

PRUŽANJE POTPORE LJUDIMA I JAČANJE DRUŠTAVA

Uvod

Posljednjih je nekoliko godina, u kontekstu globalnih izazova kao što su kriza uzrokovana visokim troškovima života, klimatske promjene i složenost digitalne tranzicije, Europska unija intenzivirala rad na zaštiti i podupiranju ljudi i zajednica. Tijekom 2025. i dalje se radilo na poboljšanju životnih i radnih uvjeta za sve. Najvažnije inicijative odnosile su se na rješavanje problema nedostatka radne snage i vještina što je nužno kako bi se potaknuo održivi i uključivi

rast EU-a i zadržala njegova konkurentnost. EU je nastavio podupirati nove mjere koje radnicima omogućuju iskorištavanje njihovih socijalnih prava. Uz to, glavni prioritet i dalje je bio osigurati da se prema svim građanima postupa jednako i pravedno, bez obzira na njihovo podrijetlo. U tom su cilju doneseni važan okvir za borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja i planovi za jačanje prava potrošača.

Mlade sudionice dijaloga o politikama za mlade na temu međunarodnih partnerstava, Bruxelles, Belgija, 6. ožujka 2025.

Promicanje socijalne pravednosti u modernom gospodarstvu

Europski stup socijalnih prava služi kao orijentir za snažnu i socijalnu Europu koja je pravedna, uključiva i pruža jednake mogućnosti za sve. Europska komisija 2025. je provela reviziju Akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava radi njegove bolje provedbe te je njegovih 20 ključnih načela pretvorila u konkretne mjere u korist građana. Istodobno je počela raditi na novoj Strategiji EU-a za borbu protiv siromaštva, prvoj te vrste na razini EU-a.

Socijalni dijalog ima važnu ulogu u nastojanjima da se zadrži konkurentnost europskih poduzeća, poveća njihova produktivnost, osiguraju kvalitetna radna mjesta i zajamči socijalna pravednost. Komisija i međusektorski socijalni partneri 5. ožujka potpisali su novi Pakt za europski socijalni dijalog kako bi ojačali ulogu socijalnih partnera u oblikovanju politika tržišta rada i zapošljavanja te socijalnih politika. Osim toga, Europski parlament i države članice postigli su politički dogovor o revidiranoj Direktivi o Europskom radničkom vijeću, kojom se osigurava konstruktivno sudjelovanje radnika u odlukama poduzeća radi lakšeg upravljanja promjenama u transnacionalnom okruženju.

Socijalna ekonomija čvrsto se etablirala kao sastavni dio gospodarstva i društva EU-a te doprinosi prosperitetu, konkurentnosti i otpornosti Europe. Komisija je 2025. pokrenula preispitivanje Akcijskog plana za socijalnu ekonomiju za razdoblje 2021. – 2030. u sredini programskog razdoblja. Više od 4,3 milijuna udruga, zadruga, uzajamnih društava, zaklada i socijalnih poduzeća bavi se djelatnostima koje su umjesto na dobit usmjerene na socijalne i ekološke ciljeve.

CILJEVI EU-a ZA 2030.

Trebalo bi biti zaposleno najmanje

78 %

stanovništva u dobi od 20 do 64 godine.

Barem

60 %

svih odraslih osoba trebalo bi pohađati neki oblik osposobljavanja svake godine.

Trebao bi se smanjiti broj građana izloženih riziku od siromaštva i socijalne isključenosti za najmanje

15 milijuna.

Vještine za prosperitet EU-a te za gospodarsku i društvenu otpornost

Ljudski kapital nužan je za prosperitet, demokraciju, gospodarsku i društvenu otpornost EU-a te jedinstveno socijalno tržišno gospodarstvo. Kako bi bio konkurentan i spreman za budućnost, EU treba podupirati svoje građane u razvoju vještina koje su potrebne za uspjeh u obrazovanju, radu i životu, kako je istaknuto u Kompasu konkurentnosti (vidjeti 2. poglavlje).

Zbog toga je Komisija u ožujku pokrenula Uniju vještina, sveobuhvatnu strategiju čiji je cilj poduprijeti razvoj kvalitetnih, uključivih i prilagodljivih sustava obrazovanja, osposobljavanja i vještina kako bi se povećala konkurentnost EU-a. U tom je kontekstu poboljšanje informacija o vještinama na razini EU-a važno za djelotvorne i ciljane politike. Unija vještina također se temelji i djeluje sinergijski s mjerama koje su već poduzete u okviru europskog prostora obrazovanja.

Svaka peta

odrasla osoba ima poteškoća s čitanjem i pisanjem

(Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu, *Pregled obrazovanja i osposobljavanja za 2025. – komparativno izvješće*, poglavlje 7.2., 2025.).

Svaki četvrti

petnaestogodišnjak zaostaje u čitanju, matematici i prirodoslovlju

(Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu, *Usporedni izazov postizanja jednakosti i izvrsnosti u osnovnim vještinama u EU-u*, 2024.).

Gotovo četiri petine

MSP-ova u EU-u ne mogu pronaći radnike s kvalifikacijama koje trebaju

(Europska komisija, brza anketa Eurobarometra br. 529, rujan 2023.).

Roxana Mînzatu, izvršna potpredsjednica Europske komisije za socijalna prava i vještine, kvalitetna radna mjesta i pripravnost (lijevo), u posjetu Odsjeku za fiziku Sveučilišta u Stockholmu, Stockholm, Švedska, 10. listopada 2025.

Unija vještina

Stjecanje vještina za veću kvalitetu života i kvalitetna radna mjesta.

Usavršavanje i prekvalifikacija za digitalnu i zelenu tranziciju.

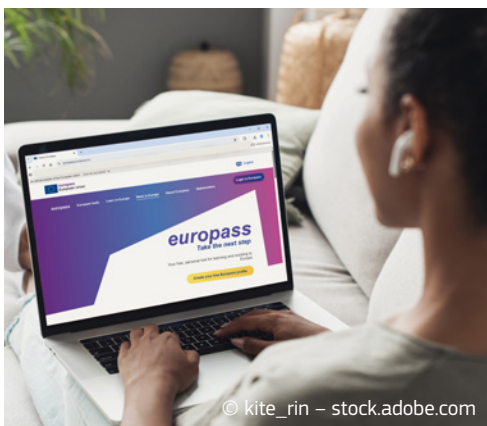
Slobodno kretanje kvalificiranih osoba u cijelom EU-u radi konkurentnosti.

Privlačenje, razvoj i zadržavanje talenata za budućnost Europe.

Povećanje ulaganja u razvoj vještina za mlade radnike od samo 0,1 % moglo bi povećati zaposlenost za 0,25 % i bruto domaći proizvod za 0,18 % (Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje, Zapošljavanje i socijalna kretanja u Europi 2024., 2024.).

U razdoblju od 2021. do 2027. EU će uložiti više od 150 milijardi eura za potporu građanima, poduzećima, obrazovnim ustanovama i drugima u razvoju obrazovanja i vještina potrebnih za uspješno i konkurentno europsko gospodarstvo. U novom višegodišnjem financijskom okviru (vidjeti 8. poglavlje) za razdoblje 2028. – 2034. Komisija predlaže da najmanje 14 % sredstava u okviru bilo kojeg nacionalnog i regionalnog partnerskog plana (osim namjenskih sredstava za poljoprivredu i Socijalni fond za klimatsku politiku) bude namijenjeno socijalnim rashodima. Novi proračun pridonijet će provedbi europskog stupa socijalnih prava ulaganjem u ljude putem kvalitetnih radnih mjesta, socijalne uključenosti, obrazovanja, vještina, zdravlja, stanovanja i socijalne infrastrukture.

Ulaganje u ljude, priznavanje njihovih vještina i privlačenje talenata iz cijele Europe najvažniji su stupovi Unije vještina. Komisija je 2025. proslavila 20 godina Europassa, besplatne i sigurne internetske platforme koja građanima pruža potporu tijekom cijele karijere.

Privlačenje talenata iz trećih zemalja jedan je od glavnih ciljeva Unije vještina. U studenom su Parlament i Vijeće Europske unije postigli i politički dogovor o Bazi talenata EU-a, ključnom alatu za rješavanje problema nedostatka radne snage i vještina u EU-u. To će biti jednostavna, moderna i pouzdana platforma za povezivanje tražitelja zaposlenja iz trećih zemalja s poslodavcima u EU-u. Nadalje, 2025. pokrenut je pilot-projekt u okviru aktivnosti Marie Skłodowska-Curie „Odaberi Europu” kako bi se povećala privlačnost europskih istraživačkih karijera rješavanjem pitanja nesigurnog rada i pružanjem izvrsnih radnih uvjeta.

Osiguravanje kvalitetnih radnih mjesta

Osiguravanje dostupnosti kvalitetnih radnih mjesta ne doprinosi samo socijalnoj pravednosti, već i snažnom i konkurentnom industrijskom okruženju. Komisija je u prosincu donijela Plan za kvalitetna radna mjesta. Pripremljen je u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima i trebao bi pridonijeti otvaranju i očuvanju kvalitetnih radnih mjesta, posebno tijekom čiste i digitalne tranzicije, te osigurati da prava radnika idu u korak s modernim gospodarstvom. U planu se poziva i na provedbu postojećih prava, kvalitetne usluge za sve i u svim regijama, odgovarajuće financiranje te jačanje socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja. Uz to, Komisija je pokrenula prvu fazu savjetovanja o Aktu o kvalitetnim radnim mjestima kako bi prikupila stajališta socijalnih partnera o mogućoj inicijativi u tom području.

Potpora radnicima

Iako digitalni alati radnicima i poslodavcima pružaju veću fleksibilnost, što omogućuje veću autonomiju i inovacije, sve se više poziva i na donošenje zaštitnih mjera kako bi se osiguralo da digitalizacija ne umanju prava radnika. Komisija je 2025. nastavila poduzimati korake za zaštitu prava radnika na isključivanje i pravedan rad na daljinu te je zaključila drugu fazu savjetovanja sa socijalnim partnerima. Nadalje, Komisija je do kraja godine uspješno završila rad stručne skupine na prenošenju Direktive o radu putem platforme u nacionalno pravo, što su države članice obvezne učiniti do prosinca 2026.

Komisija je u srpnju predložila strože zaštitne mjere za radnike izložene opasnim tvarima s novim graničnim vrijednostima izloženosti kemikalijama. Očekuje se da će se tim mjerama u sljedećih 40 godina spriječiti oko 1 700 slučajeva raka pluća i 19 000 drugih slučajeva bolesti te da bi se moglo uštedjeti do 1,16 milijardi eura na troškovima zdravstvene skrbi. Parlament i Vijeće raspravljat će o prijedlogu Komisije. Osim toga, EU je objavio i novi okvirni popis opasnih lijekova, zajedno sa smjernicama za upravljanje zdravstvenim i sigurnosnim rizicima povezanim s azbestom.

U sve zahtjevnijem geopolitičkom okruženju Europski fond za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom nastavio je pomagati radnicima otpuštenima zbog velikih restrukturiranja. Kao vodeću inicijativu Akcijaskog plana za budućnost automobilskeg sektora Komisija je predložila izmjenu tog fonda kako bi se poduzećima omogućilo da zatraže potporu za radnike kojima predstoji otpuštanje.

FINANCIRANJE IZ EUROPSKOG FONDA ZA PRILAGODBU GLOBALIZACIJI ZA RADNIKE KOJI SU PROGLAŠENI VIŠKOM

8 milijuna €

za potporu 2 400 otpuštenih radnika nakon stečaja belgijskog proizvođača autobusa Van Hool.

1 milijun €

za potporu 417 bivših zaposlenika u Belgiji nakon zatvaranja tvornice proizvođača čipova BelGaN.

3 milijuna €

za pomoć 915 otpuštenih radnika nakon zatvaranja proizvodnog pogona društva Goodyear u Fuldi u Njemačkoj i djelomičnog zatvaranja pogona u Hanauu.

8,5 milijuna €

za potporu 5 800 radnika otpuštenih nakon stečaja proizvođača baterija Northvolt u Švedskoj.

U svibnju su sindikati i organizacije poslodavaca iz pet sektora potpisali smjernice za sprečavanje i suzbijanje nasilja i uznemiravanja povezanih s radom. Prošireno je područje primjene postojećih smjernica kako bi se uključilo nasilje na internetu i istaknula važnost načela rodne ravnopravnosti i borbe protiv diskriminacije.

Cjenovno pristupačno stanovanje i energija

Nepriuštvito stanovanje postalo je sveprisutno pitanje koje traži hitne odgovore u cijeloj Europi. Ono otežava građanima da se sele radi studija ili rada, što pak ugrožava konkurentnost i gospodarski prosperitet EU-a. Nakon konferencije održane 24. ožujka, koju su zajednički organizirali Parlament i Komisija, započeo je postupak izrade prvog Europskog plana za priuštvito stanovanje, donesenog krajem 2025., na temelju doprinosa novog Savjetodavnog odbora za stanovanje. Cilj je plana pomoći državama članicama, regijama i gradovima da prevladaju strukturne izazove, potaknu javna i privatna ulaganja te, u konačnici, poboljšaju pristup održivom, priuštivom i kvalitetnom stanovanju, uključujući socijalno stanovanje.

U planu se predlažu i mjere za produktivniji i inovativniji građevinski sektor i sektor obnove koji će nastojati ukloniti neusklađenost između ponude i potražnje stambenih nekretnina u okviru Europske strategije za stanogradnju. Podupire ga inicijativa novi europski Bauhaus, u vezi s kojom je Komisija u prosincu donijela komunikaciju i prijedlog preporuke Vijeća, zajedno s planom. Inicijativa promiče održive, uključive i estetski privlačne prostore, proizvode i životne stilove, u skladu s europskim zelenim planom i planom za čistu industriju, uz poštovanje različitih kultura i tradicija.

Pristup priuštivom stanovanju nije problem samo za skupine s nižim dohotkom. Zbog toga je Komisija 2025. predložila reviziju Odluke o uslugama od općeg gospodarskog interesa kako bi se pravilima o državnim potporama olakšala ulaganja u priuštvito stanovanje i socijalno stanovanje. Komisija će surađivati s nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima na pojednostavnjenju pravila i postupaka koji ograničavaju stambenu ponudu, a posebna će se pozornost posvetiti planiranju i izdavanju dozvola. Nova zakonodavna inicijativa o kratkoročnom najmu predviđa mjere za pomoć područjima pod stambenim pritiskom.

40 %

mladih smatra rast troškova života najvećim problemom u budućnosti.

Izvor: Europski parlament, brza anketa Eurobarometra – Istraživanje o mladima 2024., veljača 2025.

Sveobuhvatnim rješavanjem temeljnih uzroka stambene krize plan će najveće koristi donijeti onima koji su najteže pogođeni: mladima, studentima, kritičnom osoblju, skupinama s niskim prihodima i drugim skupinama u nepovoljnom položaju. Komisija će mobilizirati nova ulaganja u studentsko i socijalno stanovanje i pomoći državama članicama da ponude bolja rješenja za beskućnike po načelu „stanovanje na prvom mjestu”.

Uz mjere koje bi trebale stanovanje ponovo učiniti priuštivim, EU također pomaže potrošačima da smanje svoje troškove energije. Akcijski plan za priuštvitu energiju pomoći će kućanstvima i poduzećima u smanjenju računa za energiju (vidjeti 2. poglavlje), a uštede od smanjenja ovisnosti Europe o fosilnim gorivima mogle bi do 2030. dosegnuti 130 milijardi eura. Dodatna prilagođena rješenja razvijena tijekom godine, kao što su revidirana pravila o potrošnji energije električnih uređaja u stanju pripravnosti, koja se primjenjuju od 9. svibnja, dodatno će smanjiti potrošnju energije.

Procjenjuje se da će potrošači u EU-u samo zahvaljujući ažuriranim pravilima o uređajima u stanju pripravnosti do 2030. uštedjeti 530 milijuna eura godišnje.

Iz Socijalnog fonda za klimatsku politiku mobilizirat će se najmanje 86,7 milijardi eura u državama članicama od 2026. do 2032. Fond osigurava sredstva za potporu građanima u prelasku na čistu energiju i za ublažavanje mogućih socijalnih učinaka novog sustava trgovanja emisijama za sektore zgrada i cestovnog prometa (ETS2) na ranjiva kućanstva, mikropoduzeća i korisnike usluga prijevoza. Osim toga, Komisija je u prosincu odobrila prvi nacionalni socijalni plan za klimatsku politiku, koji je dostavila Švedska.

↑
Dan Jørgensen, povjerenik Europske komisije za energetiku i stanovanje, na konferenciji za medije o Akcijskom planu za priuštivu energiju, Bruxelles, Belgija, 26. veljače 2025.

Jačanje zaštite potrošača

Zahvaljujući pravilima EU-a o zaštiti potrošača oni su dobro zaštićeni od nepoštenih trgovačkih praksi i imaju pravo na informacije o proizvodima i uslugama koje kupuju. Međutim, razvoj digitalnog gospodarstva i e-trgovine donose nove izazove za potrošače na internetu.

Nova strategija za potrošače za razdoblje 2025. – 2030., donesena 19. studenog, trebala bi ojačati prava potrošača na jedinstvenom tržištu. Poboľšat će se provedba, potaknuti konkurentnost i održiv prosperitet, zaštititi ranjivi potrošači, smanjiti administrativno opterećenje i promicati pravedno, zeleno i digitalno gospodarstvo. Važan element programa bit će Akt o digitalnoj pravednosti, koji bi trebao biti donesen u drugoj polovini 2026., a čiji je poseban cilj suzbijanje štetnih praksi na internetu, kao što su tamni obrasci i obmanjujući marketing influencera, posebno u vezi s maloljetnicima. Razmotrit će se i mogućnosti za pojednostavnjenje i smanjenje opterećenja bez smanjenja zaštite potrošača. Komisija je objavila i komunikaciju o e-trgovini radi uklanjanja zdravstvenih i sigurnosnih rizika povezanih s porastom uvoza male vrijednosti na tržišta EU-a.

Zaključci Pregleda potrošačkih uvjeta EU-a za 2025.

Vjerojatnost da će kupci na internetu doživjeti probleme veća je za

60 %

u odnosu na kupce u trgovinama.

93 %

izražava zabrinutost zbog ciljanog oglašavanja, uključujući:

- prikupljanje osobnih podataka bez privole (**71 %**);
- prekomjerno oglašavanje (**67 %**);
- neizbježna personalizacija (**63 %**).

45 %

ispitanika susrelo se s internetskim prijevarama u prethodnoj godini.

Mnogi su se suočili s nepoštenim praksama, kao što su:

- lažne recenzije (**66 %**);
- zavaravajući popusti (**61 %**).

Na Europskom sastanku na vrhu o zaštiti potrošača 2025. okupili su se oblikovatelji politika, poduzeća i civilno društvo kako bi raspravljali o zaštiti potrošača, prekograničnoj e-trgovini i digitalnim tržištima te izradili novu strategiju za potrošače i povezani akcijski plan. Na događanju su se dvije nove platforme za e-trgovinu pridružile obvezi za zaštitu potrošača te se uz deset postojećih potpisnika obvezale da će učiniti više od onoga što je propisano za zaštitu potrošača i njihova digitalna prava.

Druge mjere za zaštitu potrošača u 2025.

- Parlament i Vijeće postigli su politički dogovor o novim pravilima o sigurnosti igračaka.
- U istrazi Komisije i nacionalnih tijela za zaštitu potrošača utvrđeno je da gotovo polovina internetskih trgovaca rabljenom robom ne informira pravilno potrošače o njihovim pravima na povrat.
- Komisija je u srpnju bila domaćin dijaloga o provedbi zaštite potrošača u digitalnom okruženju.

Tehničar pregledava proizvod pod mikroskopom u laboratoriju SGS, Bruxelles, Belgija, 4. travnja 2025. U tom se laboratoriju provode ispitivanja sigurnosti kako bi se osiguralo da potrošački proizvodi ispunjavaju sigurnosne standarde EU-a. U okviru EU-ova sustava Safety Gate države članice mogu brzo razmjenjivati informacije o opasnim neprehrambenim proizvodima kako bi zaštitile potrošače u cijeloj Europi. U Komisijinu godišnjem izvješću o sustavu Safety Gate za 2024., objavljenom 2025., zabilježeno je 4 137 upozorenja o nesigurnim proizvodima, što je potaknulo nacionalna tijela za nadzor tržišta da brzo djeluju kako bi ih uklonila s tržišta.

VIDEOZAPIS: Zajedno za pouzdane internetske recenzije.

Together for reliable online reviews

★★★★★
Schöner Aufenthalt,
das Personal war freundlich
und hilfsbereit.
-Laura

★★★★★
Pokój był w porządku, choć
niedługo głośnie. Obsługa
pomocna.
-Tomasz

★★★★★
L'hôtel était propre et bien
situé, parfait pour un court
séjour.
-Julien

★★★★★
Fantastiskt hotell! Rent, tyst
och väldigt bekvämt.
-Elin

★★★
La ubicación era buena,
pero la habitación no cumplió
nuestras expectativas.
-Carlos

★★★★★
Personale gentile e ottima
posizione, ma un po'
rumoroso di notte.
-Luca

Kako bi potrošači imali pristup pouzdanim recenzijama i ocjenama turističkog smještaja, EU podupire platforme za rezervacije, upravitelje hotela i organizacije potrošača u izradi novog kodeksa ponašanja.

Jačanje društvene kohezije i potpora mladima

Angažman i sudjelovanje mladih

Važnost mladih u oblikovanju budućnosti EU-a naglašena je u političkim smjernicama Komisije za razdoblje 2024. – 2029. EU želi slušati mlade i izravno rješavati njihove probleme.

Novi predsjedničin Savjetodavni odbor za mlade, godišnji dijalozi o politikama za mlade i Komisijina provjera učinka politika EU-a na mlade omogućili su da mladi budu u središtu donošenja politika EU-a. Komisija je 2025. prvi put provela provjeru učinka politika EU-a na mlade u svojem godišnjem programu rada, pri čemu se savjetovala s mladima i civilnim društvom mladih o glavnim inicijativama koje su od velike važnosti za njih. Osim toga, svi

povjerenici organizirali su dijaloge o politikama za mlade kako bi ih potaknuli da podijele svoja stajališta i osigurali da se njihov glas čuje na najvišoj razini donošenja odluka u EU-u.

Predsjedničin Savjetodavni odbor za mlade okuplja po jednog mladog predstavnika iz nacionalnog vijeća mladih svake države članice i jednog iz Europskog foruma mladih, zajedno s promatračima iz zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja za pristupanje EU-u. Odbor savjetuje predsjednicu o pitanjima koja su mladima najvažnija, omogućuje dijeljenje njihovih stajališta o politikama koje je oblikovala Komisija i stavlja mlade u središte donošenja politika EU-a.

VIDEOZAPIS: Predsjedničin Savjetodavni odbor za mlade.

Svaki povjerenik održao je svoj prvi dijalog o politikama za mlade u prvih 100 dana novog mandata i tijekom cijele je godine nastavio osobno surađivati s mladim Europljanima.

Od početka mandata održan je

41 dijalog.

Iz **9** dijaloga

proizašli su važni uvidi za inicijative nad kojima se provodi provjera učinka na mlade, kao što su Europski štit za zaštitu demokracije, Europski pakt o oceanima i Vizija za poljoprivredu i hranu.

U okviru Akta o digitalnim uslugama donesene su nove smjernice o zaštiti maloljetnika kako bi se djeca i mladi zaštitili od rizika na internetu kao što su mamljenje, štetan sadržaj te problematično i ovisničko ponašanje, zlostavljanje na internetu i štetne poslovne prakse.

U političkim smjernicama Komisije naglašava se i važnost jamčenja međugeneracijske pravednosti i osiguravanja da današnje odluke ne štete budućim generacijama kao i poticanja solidarnosti i angažmana među osobama različite dobi. Komisija je 2025. organizirala europski panel građana i građanki (vidjeti 6. poglavlje) i niz strateških dijaloga s građanima, institucijama i civilnim društvom kako bi prikupila informacije za Strategiju za međugeneracijsku pravednost.

Raffaele Fitto, izvršni potpredsjednik Europske komisije za koheziju i reforme, sudjelovao je u dijalogu o politikama za mlade, na kojem se osvrnuo na teme kao što su vrijednosti EU-a i utjecaj politika i programa Komisije na svakodnevni život građana EU-a, Modena, Italija, 7. ožujka 2025.

Potpora obrazovanju i izgradnja mostova

Unija vještina uvelike se nadovezuje na europski prostor obrazovanja, inicijativu za pomoć državama članicama u izgradnji uključivijih i otpornijih sustava obrazovanja i osposobljavanja, i provodi se usporedno s tom inicijativom. Komisija je u lipnju objavila izvješće o međuevaluaciji europskog prostora obrazovanja, koje Vijeću služi kao osnova za dogovor o novom strateškom okviru za suradnju za razdoblje 2026. – 2030.

Akcijski plan za osnovne vještine i Strateški plan za obrazovanje u području STEM-a također će se provoditi u okviru Unije vještina. Cilj je tih planova poduprijeti države članice u nastojanjima da osiguraju da svi ljudi, od ranog djetinjstva do odrasle dobi, imaju dobre osnovne vještine i da

povećaju udio studenata na studijima u području STEM-a (prirodne znanosti, tehnologija, inženjerstvo i matematika), ponajprije studentica.

Uspješna provedba Unije vještina i europskog prostora obrazovanja ovisi o snažnoj potpori obrazovanju i osposobljavanju. Erasmus+ primjer je uspješnog programa EU-a: već 40 godina doprinosi osobnom i akademskom razvoju svojih sudionika, kojih je dosad bilo više od 16 milijuna. U tom je kontekstu Komisija predložila povećanje proračuna programa Erasmus+ za 50 % kako bi se mladima, polaznicima obrazovanja odraslih i nastavnom osoblju pomoglo u mobilnosti u svrhu učenja u drugim državama članicama, što bi ojačalo osjećaj povezanosti, zajedničke vrijednosti EU-a i građanski angažman. Cilj je tog prijedloga ujedno proširiti područje primjene programa kako bi se obuhvatilo volontiranje i uspostaviti jedinstvenu kontaktnu točku za sve projekte i inicijative za mlade koje financira EU.

Program Erasmus+ 2025. je dobio nagradu koju dodjeljuje Cercle d'Economia za europsku integraciju.

↑
Roxana Mînzatu, izvršna potpredsjednica Europske komisije za socijalna prava i vještine, kvalitetna radna mjesta i pripravnost, prima nagradu za europsku integraciju koju dodjeljuje Cercle d'Economia, Barcelona, Španjolska, 7. svibnja 2025.

Europski sastanak na vrhu o obrazovanju i vještinama 2025., na temu „Poticanje rasta u Europi”, bio je usmjeren na pripremu europskih obrazovnih sustava za brze društvene i gospodarske promjene. Ministri, oblikovatelji politika, edukatori, studenti, socijalni partneri i predvodnici u sektoru raspravljali su o tome kako obrazovanje može ojačati konkurentnost, koheziju i demokratske vrijednosti Europe. Komisija je predstavila i novi Pregled obrazovanja i osposobljavanja te godišnje izvješće o programu Erasmus+ za 2024.

U okviru nastojanja da izgradi stabilan europski prostor obrazovanja, Komisija je 2025. sazvala i prvi Forum za europsku diplomu u Firenci (Italija). Na njemu se okupilo više od 160 predstavnika nacionalnih tijela, sveučilišta, agencija za osiguravanje kvalitete i studentskih organizacija kako bi pripremili teren za uvođenje oznake združene europske diplome u okviru obveza preuzetih u Firenci.

Međutim, obrazovanje i razvoj vještina nisu ograničeni samo na sveučilišta. Niz dionika, kao što su pružatelji strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, škole i dionici na tržištu rada, ima koristi od projekata mobilnosti u svrhu učenja i suradnje u okviru programa Erasmus+. Centri strukovne izvrsnosti, vodeća inicijativa programa Erasmus+ u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, zabilježili su rekordan broj prijava 2025., ukupno 303, što je povećanje u odnosu na 132 prijave prethodne godine. Za razdoblje 2021. – 2027. programu Erasmus+ dodijeljen je okvirni proračun od 400 milijuna eura za financiranje tih centara. U pozivu na iskaz interesa za 2025. raspoloživi proračun omogućuje financiranje najmanje 15 novih projekata u okviru programa Erasmus+.

Deklaracija iz Herninga o privlačnom i uključivom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju za veću konkurentnost i kvalitetna radna mjesta za razdoblje 2026. – 2030.

Deklaracijom iz Herninga, koju su 12. rujna 2025. podržali ministri nadležni za strukovno obrazovanje i osposobljavanje iz država članica, zemalja kandidatkinja za članstvo u EU-u i zemalja Europskog gospodarskog prostora te europski socijalni partneri i Komisija, obnavljaju se i jačaju koordinirana nastojanja da se provedu reforme strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u skladu s promjenjivim potrebama društva i tržišta rada. Deklaracija je važan doprinos predstojećoj Europskoj strategiji za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, najavljenoj u okviru Unije vještina, i pomoći će u definiranju novog okvira politike u tom području za razdoblje 2026. – 2030.

Europski savez za naukovanje ovog je ljeta organizirao događanje na visokoj razini, na kojem se okupilo više od 230 sudionika. Glavni dionici, oblikovatelji politika, socijalni partneri, pružatelji obrazovanja, poduzeća i naučnici okupili su se kako bi razmotrili načine na koje naukovanja mogu pridonijeti prelasku na čistu energiju u Europi i razvoju kvalificirane i otporne radne snage. U listopadu je u suradnji s Europskom zakladom za osposobljavanje organizirao i seminar za partnerske zemlje u Crnoj Gori.

Komisija je 2025. nastavila podupirati pregovore o predloženoj direktivi o pripravnštvu, zajedno s revidiranom Preporukom Vijeća o ojačanom kvalitativnom okviru za pripravnštvo.

U Akcijskom planu za osnovne vještine, koji je dio Unije vještina, prvi se put uz vještine kao što su pismenost, matematika i znanost priznaju i građanske vještine. U tom je kontekstu tema Europske nagrade za inovativno poučavanje 2025. bila „Građansko obrazovanje – sudjelovanje u demokratskom životu, zajedničke vrijednosti i građanski angažman”. Tijekom godine u sklopu inicijativa za učenje o EU-u u okviru aktivnosti Jean Monnet programa Erasmus+ odabrano je 106 prijedloga za najmanje 120 sati poučavanja o demokraciji i vrijednostima EU-a po školi u trogodišnjem razdoblju. Mreže škola Jean Monnet također su se proširile 2025. Te se mreže sastoje od ustanova iz najmanje tri države članice i pomažu integrirati teme povezane s EU-om u osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje te strukovno obrazovanje i osposobljavanje.

Komisija je 2025. pokrenula i dva kruga prijava za DiscoverEU, u kojima su 18-godišnjaci iz cijele Europe imali priliku osvojiti više od 75 000 putnih propusnica. DiscoverEU pomaže mladima da istražuju zajedničku kulturnu baštinu Europe i steknu vještine i kompetencije za cijeli život. Ti su krugovi održani u kontekstu 40. obljetnice Šengenskog sporazuma, koji je omogućio četiri desetljeća slobodnog kretanja u većem dijelu Europe.

Kulturni kompas za Europu

U ovo doba brzih promjena nužno je prepoznati i u potpunosti iskoristiti potencijal kulture i otkloniti poteškoće s kojima se suočavaju kulturni i kreativni sektori i industrije. Komisija je stoga predstavila Kulturni kompas za Europu, kojim se utvrđuju vizija i ključni smjerovi za stavljanje kulture u središte donošenja politika EU-a. Ciljevi kompasa ostvarit će se provedbom 20 vodećih inicijativa, uključujući prijedlog Povelje EU-a za umjetnike kako bi se poboljšali radni uvjeti umjetnika i kulturnih djelatnika.

Glenn Micallef, povjerenik Europske komisije za međugeneracijsku pravednost, mlade, kulturu i sport, predstavlja Kulturni kompas za Europu nakon njegova donošenja, Bruxelles, Belgija, 12. studenog 2025.

Stvaranje istinske Unije ravnopravnosti

EU je 2025. nastavio raditi na postizanju Unije ravnopravnosti. Prekretnica u tim nastojanjima dogodila se u ožujku, kad je Komisija predstavila Plan za prava žena. U tom se planu iznosi dugoročna vizija za postizanje rodne ravnopravnosti, odnosno poštovanje i unapređenje prava žena i uklanjanje prepreka rodnoj ravnopravnosti, uključujući diskriminaciju, nasilje i predrasude potpomognute tehnologijom. Predstavnici institucija EU-a, država članica i organizacija za prava žena okupili su se 16. listopada u Bruxellesu (Belgija) kako bi službeno podržali Deklaraciju o načelima za rodno ravnopravno društvo (dostupnu kao prilog planu). Ta se deklaracija temelji na velikom napretku Strategije za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025. u izgradnji društva u kojem žene i djevojčice mogu živjeti bez diskriminacije i nasilja.

Svaka treća

žena doživjela je fizičko ili seksualno nasilje u odrasloj dobi.

Svaka peta

žena doživjela je nasilje u obitelji.

Svaka šesta

žena doživjela je seksualno nasilje.

Izvor: Eurostat, EIGE i FRA, *EU Gender-based Violence Survey – Key results* (Istraživanje EU-a o rodno uvjetovanom nasilju – glavni rezultati), 2024.

Komisija je u listopadu objavila i Strategiju o ravnopravnosti LGBTIQ+ osoba za razdoblje 2026. – 2030., u kojoj se ciljane mjere kombiniraju s pojačanim nastojanjima da se ravnopravnost LGBTIQ+ osoba uključi u sve politike EU-a. U posljednjih se pet godina povećala društvena prihvaćenost LGBTIQ+ osoba u cijelom EU-u. Prema istraživanju Eurobarometra o diskriminaciji u EU-u oko 75 % građana izjasnilo se da im je prihvatljivo imati kolege homoseksualce, lezbijke ili biseksualne osobe. Unatoč tome, LGBTIQ+ osobe i dalje doživljavaju nerazmjerne i neprihvatljive razine mržnje.

Svaka druga

LGBTIQ+ osoba i dalje doživljava uznemiravanje potaknuto mržnjom.

Izvor: FRA, *LGBTIQ Equality at a Crossroads – Progress and challenges* (Ravnopravnost LGBTIQ osoba na sjecištu: napredak i poteškoće), 2024.

Europske zastave i zastava Intersex-Inclusive Progress Pride vijore se ispred zgrade Berlaymont, Bruxelles, Belgija, 15. svibnja 2025.

Borba protiv diskriminacije

Suzbijanje antisemitizma bilo je još jedno ključno područje djelovanja EU-a u 2025. jer je nakon napada Hamasa na Izrael 7. listopada 2023. u Europi zabilježen porast antisemitskih incidenata motiviranih mržnjom i nasilja nad Židovima. Komisija je u travnju bila domaćin drugog Foruma civilnog društva o suzbijanju antisemitizma i njegovanju židovskog načina života, na kojem se okupilo 250 stručnjaka i aktivista kako bi raspravljali o posebnim mjerama za daljnje jačanje borbe protiv antisemitizma u EU-u. S obzirom na očite prijetnje židovskoj zajednici, Komisija će se u svojem djelovanju i dalje voditi Strategijom EU-a za suzbijanje antisemitizma i njegovanje židovskog načina života (2021. – 2030.).

Komisija se 2025. bavila i borbom protiv rasizma i radom na pristupačnosti. U travnju je pokrenula javno savjetovanje radi oblikovanja predstojeće Strategije EU-a za borbu protiv rasizma za razdoblje 2026. – 2030. Tom novom strategijom uvest će se mjere za suzbijanje svih oblika rasizma, uključujući antiromizam i mržnju prema muslimanima. Temeljit će se na smjeru utvrđenom u Akcijском planu EU-a za antirasizam za razdoblje 2020. – 2025., čiji je cilj intenzivirati borbu protiv rasizma na pojedinačnoj i strukturnoj razini.

Uzimajući u obzir doprinose s 18. sastanka Europske platforme za uključivanje Roma, Komisija je 12. studenog održala dijalog o provedbi kako bi utvrdila preostale poteškoće, mogućnosti za pojednostavnjenje i najbolju praksu radi postizanja ciljeva Strateškog okvira EU-a za Rome za razdoblje 2020. – 2030.

70 %

Roma živi u siromaštvu. Premda je to manje nego 2016. (**80 %**), još uvijek je vjerojatnost da će obitelji Roma biti suočene sa siromaštvom četiri puta veća nego kod općeg stanovništva u EU-u.

Izvor: FRA, Rights of Roma and Travellers in 13 European countries (Prava Roma i Putnika u 13 europskih zemalja), 2025.

Kad je riječ o pristupačnosti, Europskim aktom o pristupačnosti, koji se u državama članicama primjenjuje od 28. lipnja, osigurava se da su ključni proizvodi i usluge, kao što su telefoni, računala, televizori, bankarske i platne usluge, javni prijevoz, platforme za e-trgovinu i elektroničke komunikacije, dostupni osobama s invaliditetom, što im olakšava potpuno sudjelovanje u društvu.

Komisija je u svojem programu rada za 2026. najavila i komunikaciju o poboljšanju Strategije o pravima osoba s invaliditetom. U studenom je objavila poziv na očitovanje i otvoreno javno savjetovanje kako bi prikupila povratne informacije o trenutačnim poteškoćama i potrebama za osiguravanjem jednakih prava za osobe s invaliditetom u EU-u.

Veća pristupačnost gradova u EU-u

Pristupačni prostori glavni su prvi korak prema postizanju ravnopravnosti. U 2025. obilježeno je 16. izdanje dodjele Nagrade za pristupačnost grada, kojom se odaje priznanje gradovima u EU-u za osiguravanje pristupačnosti osobama s invaliditetom.

U prosincu je Zaragoza (Španjolska) osvojila Nagradu za pristupačnost grada 2026. jer je sjajan primjer kako gradovi u EU-u mogu uspješno integrirati pristupačnost u sve aspekte gradskog života.

EU je odlučan boriti se protiv diskriminacije na svim područjima, uključujući digitalni prostor. Komisija je 2025. pozitivno ocijenila Kodeks postupanja za borbu protiv nezakonitog govora mržnje na internetu na temelju članka 45. Akta o digitalnim uslugama te ga je stoga integrirala u koregulatorni okvir tog akta (vidjeti 6. poglavlje). Potpisnici kodeksa obvezali su se, među ostalim, na jačanje svojih sustava za otkrivanje i uklanjanje nezakonitog govora mržnje, poboljšanje transparentnosti i odgovornosti te blisku suradnju s civilnim društvom kako bi se spriječilo širenje takvog sadržaja.

Komisija je 2025. povećala vidljivost društvenih sportskih inicijativa dodjelom nagrada #BeActive, kojima se odaje priznanje organizacijama i pojedincima koji koriste sport za poticanje, među ostalim, uključenosti, rodne ravnopravnosti i mira.

Odavanje priznanja uključivim društvima

Povodom Europskog mjeseca raznolikosti u svibnju se obilježava dugoročna predanost EU-a raznolikosti i uključivosti na poslu i u društvu. Tom je prilikom 2025. održano više od 500 događanja u cijelom EU-u.

Među njima se posebno ističe četvrta godišnja Nagrada za europske prijestolnice uključivosti i raznolikosti, kojom se odaje priznanje radu gradova i regija EU-a na promicanju uključivosti i stvaranju društava u kojima nema diskriminacije.

Pobjednici u različitim kategorijama bili su sljedeći:

- jedinice lokalne samouprave s više od 50 000 stanovnika: Utrecht, Nizozemska;
- jedinice lokalne samouprave s manje od 50 000 stanovnika: Mariehamn, Finska;
- posebna kategorija nagrade za uključivo stanovanje: Braga, Portugal.

© Jacob Lund – stock.adobe.com

5. POGLAVLJE

ODRŽAVANJE KVALITETE ŽIVOTA U EUROPI

Uvod

Kvaliteta života u Europi ovisi o funkcionalnim ekosustavima, koji su važni za naše zdravlje, gospodarstvo i sigurnu i priličnu opskrbu kvalitetnom hranom. Zahvaljujući našim poljoprivrednicima, ribarima i poljoprivredno-prehrambenom sektoru imamo najzdraviju i najkvalitetniju hranu na svijetu. Europska unija 2025. je nastavila raditi na tome da poljoprivreda ostane važan dio europskog

načina života, a radila je i na usporavanju klimatskih promjena kako bi zajamčila sigurnost opskrbe hranom i vodom. Voda je važan resurs. Ulaganje u gospodarstvo koje pametno upravlja vodom povećat će otpornost i konkurentnost gospodarstva EU-a te poticati istraživanje, inovacije, nove tehnologije i razvoj vještina, što će EU-u omogućiti da zadrži vodeću ulogu pružatelja znanja.

Jedna od prvih te vrste, instalacija solarnih ploča iznad usjeva sufinancira se iz Inovacijskog fonda EU-a kako bi se promicala primjena inovativnih i energetske učinkovitih rješenja u europskoj poljoprivredi. Osim zaštite usjeva i proizvodnje energije, sustav uključuje inovativnu komponentu navodnjavanja kojom se potrošnja vode smanjuje za 30 %. Picardy, Francuska, 11. srpnja 2025.

Izgradnja konkurentnog i otpornog poljoprivredno-prehrambenog sustava

Vizija za poljoprivredu i hranu

Poljoprivreda je temelj života u Europi. Na temelju izvješća o strateškom dijalogu o budućnosti poljoprivrede u EU-u i u savjetovanju s novim Europskim odborom za poljoprivredu i hranu, Europska komisija u veljači je predložila Viziju za poljoprivredu i hranu, kojoj je cilj zajamčiti dugoročnu konkurentnost i održivost poljoprivredno-prehrambenog sektora EU-a.

Četiri prioritetna područja Vizije za poljoprivredu i hranu

1. **Privlačnost:** povećanje privlačnosti poljoprivrede kao zanimanja od kojeg se dobro živi.
2. **Konkurentnost:** jačanje položaja sektora na globalnim tržištima.
3. **Prilagodba budućim promjenama:** prihvaćanje inovacija i održivosti radi dugoročne otpornosti.
4. **Povezivanje:** vrednovanje hrane i poticanje pravednih životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima.

EU provodi reformu zajedničke poljoprivredne politike (ZPP), koja osigurava stabilnu opskrbu hranom, poljoprivrednicima osigurava prihod i održava dinamičnost ruralnih područja. U okviru reformiranog ZPP-a najmanje 300 milijardi eura izdvojit će se za potporu dohotku i potporu u kriznim situacijama onima kojima je najpotrebnija, a to su mladi poljoprivrednici, mala i mješovita poljoprivredna gospodarstva i oni koji posluju na područjima s prirodnim ograničenjima.

Paketom za pojednostavljenje ZPP-a, donesenim u prosincu, podupiru se digitalizacija, konkurentnost i otpornost poljoprivrednog sektora, a posebno mladih i ekoloških poljoprivrednika. Te bi mjere poljoprivrednicima mogle uštedjeti do 1,58 milijardi eura godišnje, a nacionalnim upravama 210 milijuna eura.

Plaćanja, određeni zahtjevi i krizni alati postali bi fleksibilniji i jednostavniji.

Kako bi se pripremio za budućnost, EU radi na stvaranju okvira utemeljenog na dokazima za prilagodbu politika unutar i izvan područja primjene ZPP-a. U okviru tih nastojanja u svibnju je pokrenuto područje rada za stočarstvo kako bi se pružila potpora tom sektoru, koji je posebno osjetljiv na razne šokove i globalnu konkurenciju. Postoje i drugi čimbenici koji znatno utječu na poljoprivredni sektor, od promjene očekivanja potrošača do zahtjeva u području klime i okoliša.

Komisija je predstavila i Strategiju za generacijsku obnovu kako bi pružila potporu sljedećoj generaciji poljoprivrednika uklanjanjem glavnih prepreka s kojima se suočavaju mladi i novi poljoprivrednici te povećanjem privlačnosti ruralnog života.

JAVNA POTPORA ZAJEDNIČKOJ POLJOPRIVREDNOJ POLITICI

Izvor: Europska komisija, specijalno istraživanje Eurobarometra br. 556, siječanj 2025.

→
Christophe Hansen,
povjerenik Europske komisije
za poljoprivredu i hranu,
u posjetu gospodarstvu za
proizvodnju mlijeka, Swieqi,
Malta, 13. listopada 2025.

Inicijative za potporu poljoprivrednicima u regijama pogođenima katastrofama 2025.

- ✓ 109 milijuna eura hitne potpore za poljoprivrednike pogođene klimatskim promjenama i prirodnim katastrofama u Češkoj, Španjolskoj, Hrvatskoj, Cipru, Latviji, Mađarskoj i Sloveniji.
- ✓ 5 milijuna eura izvanredne potpore za sektore mlijeka i svinjskog mesa u Njemačkoj.
- ✓ 50 milijuna eura hitne potpore za uzgajivače voća, orašastih plodova i povrća pogođene klimatskim promjenama u Bugarskoj, Latviji, Litvi, Mađarskoj, Poljskoj i Rumunjskoj.
- ✓ 14 milijuna eura za pomoć poljoprivrednicima u područjima pogođenima ptičjom gripom u Poljskoj.
- ✓ Iznimne izmjene programa POSEI kako bi se poljoprivrednicima u Mayotteu pomoglo da ponovno pokrenu proizvodnju nakon ciklona Chido.
- ✓ Smanjenje birokracije kako bi se proizvođačima voća i povrća te vinarima u španjolskoj Valenciji pomoglo da se oporave od štete koju su usjevima i proizvodnim pogonima nanijeli izvanredni vremenski uvjeti.

Komisija je predložila niz mjera koje štite konkurentnost, otpornost i gospodarsku vitalnost europskog vinskog sektora u idućim desetljećima. Taj se sektor suočava s raznim poteškoćama, od promjena navika potrošača i klimatskih promjena do nesigurnosti na tržištu.

Jačanje sigurnosti opskrbe vodom u Europi

Opskrba vodom u Europi sve je ugroženija. Približno 20 % teritorija i 30 % stanovništva Europe svake je godine izloženo nestašici vode.

Izvor: Europska agencija za okoliš, Europe's State of Water 2024 – The need for improved water resilience (Stanje voda u Europi 2024. – Potreba za većom otpornošću vodoopskrbe), 2024.

Voda je temelj života i gospodarstva te ima ključnu ulogu u poljoprivredi, ribarstvu, industrijskim proizvodnim procesima i osiguravanju sanitarnih uvjeta. Međutim, izvješća iz 2025. pokazala su da su europski vodni resursi pod velikim pritiskom, među ostalim zbog onečišćenja, poplava, nestašice i suše.

Cilj je Europske strategije za otpornost vodoopskrbe, donesene u lipnju, obnoviti i zaštititi hidrološki ciklus, razviti gospodarstvo koje pametno upravlja vodom kako bi se potaknula konkurentnost te osigurati čistu i priuštivu vodu i sanitarne uvjete za sve. U strategiji je predviđeno više od 50 mjera u pet prioritarnih područja za zaštitu građana, imovine i ključne infrastrukture od povećanih rizika od poplava.

Prioritetna područja djelovanja EU-a za otpornost vodoopskrbe

- ✓ upravljanje i provedba radi senzibilizacije i poticanja promjena
- ✓ povećanje financijskih sredstava EU-a i intenziviranje suradnje s Europskom investicijskom bankom radi većih ulaganja i modernizacije infrastrukture
- ✓ digitalizacija i korištenje umjetne inteligencije radi brže i lakše primjene učinkovitih tehnika upravljanja vodama
- ✓ istraživanje i inovacije za konkurentniji vodni sektor
- ✓ sigurnost i pripravnost za smanjenje rizika od katastrofa i jačanje kolektivne otpornosti

→
Jessica Roswall, povjerenica
Europske komisije za okoliš,
otpornost vodoopskrbe
i konkurentno kružno
gospodarstvo, na konferenciji
za medije o EU-ovu paketu
za vodu, Bruxelles, Belgija,
4. veljače 2025.

Oceani i ribarstvo

Komisija je 2025. na Konferenciji UN-a o oceanima, uz milijardu eura ulaganja u zaštitu oceana, najavila i svoju vodeću inicijativu Europski pakt o oceanima, koja će pridonijeti očuvanju oceana, znanosti o oceanima, održivom ribarstvu, akvakulturi i plavom gospodarstvu. Pakt objedinjuje politike EU-a za oceane u jedinstveni referentni okvir, tj. sveobuhvatnu strategiju za iskorištavanje mogućnosti i suzbijanje prijetnji za oceane, obalne zajednice, otoke i najudaljenije regije EU-a.

Šest prioriteta Europskog pakta o oceanima

1. zaštita i obnova zdravlja oceana
2. poticanje konkurentnosti održivog plavog gospodarstva EU-a
3. potpora obalnim zajednicama, otocima i najudaljenijim regijama EU-a
4. unapređenje istraživanja, znanja, vještina i inovacija povezanih s oceanima
5. poboljšanje pomorske sigurnosti i obrane
6. jačanje oceanske diplomacije EU-a i međunarodnog upravljanja oceanima

Plavo gospodarstvo

Plavo gospodarstvo EU-a glavni je pokretač gospodarskog rasta i inovacija. Ima važnu ulogu u industrijskim i sigurnosnim strategijama EU-a jer obuhvaća tradicionalne sektore kao što su ribarstvo i pomorski promet te nova područja kao što su obnovljiva energija i plava biotehnologija.

Europski dan pomorstva prilika je za predstavljanje pomorskih sektora i aktivnosti EU-a. AquaWind je bio jedan od projekata predstavljenih na događanju 2025. Riječ je o inovativnom prototipu u kojem se kombiniraju energija vjetra na moru i akvakultura.

© EnerOcean S.L.

Akvakultura, tj. uzgoj ribe, školjkaša i algi, predvodnik je u području održive proizvodnje hrane u EU-u. Komisija je u srpnju predložila pojednostavnjenje prikupljanja podataka o akvakulturi i ribarstvu, čime bi se smanjilo opterećenje država članica povezano s izvješćivanjem. Uzgoj algi može doprinijeti plavom biogospodarstvu Europe, sigurnosti opskrbe hranom, klimatskoj neutralnosti i obnovi oceana. Na drugom sastanku na vrhu EU-a o važnosti algi, održanom u listopadu u Berlinu (Njemačka), istaknute su gospodarske i ekološke koristi uzgoja algi.

Oceani i vode

U Izvješću o stanju oceana u okviru programa Copernicus za 2025. naglašava se trostruka planetarna kriza: klimatske promjene, onečišćenje i gubitak bioraznolikosti u kontekstu rekordne globalne temperature morske površine od 21 °C u 2024.

U skladu s Okvirnom direktivom o morskoj strategiji države članice dužne su pratiti i štititi stanje okoliša svojih mora i poduzimati mjere za njegovo poboljšanje. Mnoge politike EU-a pridonijele su smanjenju onečišćenja zraka, upotrebe pesticida i plastičnog otpada u moru, ali može se učiniti više za smanjenje štetne buke, ispuštanja mikroplastike u okoliš, onečišćenja hranjivim tvarima i otpada, kako je vidljivo iz izvješća Praćenje i izgledi za postizanje nulte stope onečišćenja 2025. i četvrtog izvješća Izgledi za čisti zrak. Pregled pokazatelja za nultu stopu onečišćenja pokazuje napredak u regijama i odabranim gradovima.

EU-ova misija „Obnova naših oceana i voda” poduprla je više od 1 000 inicijativa za zaštitu i obnovu morskih i slatkovodnih ekosustava. Ta misija pruža sustavan pristup zaštiti i obnovi oceana te europskih mora i voda do 2030. EU je 2025. uložio 116 milijuna eura u 13 novih projekata za zaštitu staništa migratornih riba, smanjenje utjecaja ribarstva na okoliš i podršku lokalnim zajednicama da predvode rad na obnovi. Na trećoj konferenciji UN-a o oceanima EU je predložio novu inicijativu za promatranje oceana i lansirao prototip platforme Europski digitalni blizanac oceana, digitalnog alata za bolje razumijevanje, upravljanje i zaštitu oceana.

↑
VIDEOZAPIS: Akvakultura EU-a.

U rujnu je uz potporu EU-a na snagu stupio Sporazum Svjetske trgovinske organizacije o subvencijama za ribarstvo, što je važan korak u zaštiti oceana i uvelike u skladu s prioritetima Europskog pakta o oceanima.

Prekretnica u globalnim nastojanjima za očuvanje oceana bilo je stupanje na snagu početkom 2026. Sporazuma o bioraznolikosti izvan nacionalne jurisdikcije, poznatog i kao Ugovor o otvorenom moru, nakon što ga je 20. rujna 2025. ratificirala 60. stranka. EU i njegove države članice imali su središnju ulogu u finalizaciji sporazuma kao predvodnici Koalicije velikih ambicija za bioraznolikost izvan nacionalne jurisdikcije, skupine od više od 40 nacija koje su se obvezale na ambiciozno i znanstveno utemeljeno upravljanje oceanima. Političko vodstvo te koalicije bilo je ključno za oblikovanje sporazuma i ubrzanje njegove ratifikacije.

Glavne mjere za zaštitu oceana 2025.

- ✓ EU se obvezao izdvojiti više od 300 milijuna eura za aktivnosti u područjima održivog plavog gospodarstva, onečišćenja mora, zaštićenih morskih područja te oceana i klimatskih promjena s krajnjim ciljem očuvanja oceana.
- ✓ EU je pridonio sklapanju međunarodnih sporazuma o zaštiti oceana, uključujući uvođenje ograničenja ulova za sve glavne vrste tropske tune. Imao je ključnu ulogu i u postizanju dogovora o ostvarenju nulte neto stope emisija stakleničkih plinova iz globalnog pomorskog prometa do 2050.
- ✓ EU je 2025. uspješno priveo kraju predsjedanje Sveatlantskim savezom za istraživanje oceana i inovacije.

Ribarstvo

Zajednička ribarstvena politika razvijena je kako bi se osiguralo da ribarstvo i akvakultura budu ekološki održivi i da se njima upravlja na način koji je u skladu s ciljevima postizanja gospodarskih i društvenih koristi te koristi u području zapošljavanja. U evaluaciji te politike iz 2025. ocijenjena je uspješnost povezane uredbe i njezina daljnja svrsishodnost, uključujući opsežno savjetovanje s dionicima i upotrebu dokaza iz studija o temama kao što je obveza iskrcavanja.

U studiji „Ribari budućnosti” ispitana je uloga ribara u društvu u 22 obalne države članice EU-a i predviđena su četiri potencijalna scenarija do 2050., ovisno o razmjeru klimatskih promjena i promjena bioraznolikosti u morskim ekosustavima te razlikama u potražnji potrošača i dinamici tržišta.

U 2025. pokrenute su brojne inicijative za jačanje prava europskih ribara koji djeluju izvan voda EU-a. Potpuni uzajamni pristup vodama za ribolovne aktivnosti između EU-a i Ujedinjene Kraljevine zajamčen je do 30. lipnja 2038., a novim memorandumom o razumijevanju s Islandom pojačana je suradnja u području održivog ribarstva i oceana. Uz to, obnovljena partnerstva u održivom ribarstvu plovilima EU-a omogućuju pristup vodama Côte d'Ivoirea i Svetog Tome i Prinsipea na četiri godine te vodama Cookovih Otoka na sedam godina.

Costas Kadis, povjerenik Europske komisije za ribarstvo i oceane, u posjetu ribogojilištu u Loviisi, Finska, 26. lipnja 2025.

Promicanje bioraznolikosti i zaštita ekosustava

Trenutačno je na snazi više od polovine mjera definiranih u Strategiji za bioraznolikost do 2030., a većina preostalih inicijativa je u tijeku, među ostalim zahvaljujući provedbi Uredbe o obnovi prirode.

Aktom o praćenju tla, prvim propisom EU-a o tlu, predviđena su rješenja za glavne procese degradacije tla kao što su erozija, gubitak organskih tvari, salinizacija, kontaminacija, zbijanje, prekrivanje i gubitak bioraznolikosti tla. Cilj je te nove direktive utvrditi i mjere za praćenje i procjenu zdravlja tla.

Plan za kredite za zaštitu prirode prilika je za istodobno stvaranje prihoda iz javnih i privatnih izvora financiranja za obnovu prirode. Cilj mu je povećati bioraznolikost i očuvati staništa poticanjem privatnih ulaganja za obnovu i očuvanje prirode.

Vijeće Europske unije u prosincu je donijelo ciljanu reviziju Uredbe EU-a o proizvodima koji nisu povezani s deforestacijom radi pojednostavnjenja njezine provedbe. Komisija je 2025. objavila i prvi popis referentnih vrijednosti radi klasifikacije zemalja prema riziku od deforestacije zbog proizvodnje proizvoda od goveda, kakaa, kave, palme uljarice, gume, soje i drva.

NAPREDAK MISIJE „TLO” 2025.

561,5 milijuna €
financijskih sredstava

63 istraživačka projekta s više od 1 400 sudionika

45 od planiranih 100 živih laboratorija i svjetionika

Zahvaljujući EU-ovoj Direktivi o pticama i projektima u okviru programa LIFE, Europa je jedno od rijetkih mjesta u kojima se mnoge populacije ptica grabljivica i supova povećavaju ili stabiliziraju, uključujući oporavak bjeloglavih supova i supova starješina te povratak kostoberine u Alpe.

S obzirom na povećanje populacija vukova u Europi posljednjih godina Europski parlament i Vijeće odobrili su izmjenu Direktive o staništima nakon izmjene statusa zaštite vuka u Bernskoj konvenciji, čime je državama članicama omogućena veća fleksibilnost u upravljanju lokalnim populacijama vukova.

Zaštita okoliša i borba protiv onečišćenja

Zahvaljujući Direktivi o nacionalnim obvezama smanjenja emisija, emisije onečišćujućih tvari nastavile su se tijekom godine smanjivati u većini država članica. Komunalne otpadne vode jedan su od glavnih izvora onečišćenja voda ako se ne prikupljaju i pročišćavaju u skladu sa zakonodavstvom EU-a. Revidirana Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda, koja je stupila na snagu u siječnju 2025., pruža rješenja za preostale probleme s onečišćenjem i nove poteškoće s pročišćavanjem komunalnih otpadnih voda.

Njemački Heilbronn 2025. je osvojio Nagradu za zelenu prijestolnicu Europe 2027., a nizozemski Assen i talijanska Siena osvojili su nagradu Europski zeleni list, koja je dokaz da gradovi mogu preuzeti vodeću ulogu u borbi protiv onečišćenja zraka i vode i onečišćenja bukom, gospodarenju otpadom i kružnom gospodarstvu, zajedno s povećanjem bioraznolikosti, smanjenjem emisija i prilagodbom klimatskim promjenama.

Na snagu je 2025. stupila nova Uredba o ambalaži i ambalažnom otpadu. Cilj je te uredbe zaustaviti rast stvaranja ambalažnog otpada, tj. poticati sprečavanje nastanka otpada i ukloniti

zabrinjavajuće tvari iz lanca vrijednosti. Komisija je u srpnju objavila Pregled aktivnosti u području okoliša 2025. kako bi poduprla provedbu pravila EU-a i pridonijela shvaćanju njihove važnosti za osiguravanje zdravog okoliša kao temelja za dugoročni prosperitet i konkurentnost ljudi koji žive u EU-u. Donijela je i smjernice za potporu državama članicama u primjeni proširene odgovornosti proizvođača na troškove čišćenja smeća.

Komisija je u srpnju predstavila Akcijski plan za europsku kemijsku industriju, kojem je cilj ojačati konkurentnost sektora i potaknuti njegov prelazak na sigurnu, održivu i inovativnu proizvodnju kemikalija. EU je poduzeo i mjere za zabranu uporabe štetnih kemikalija, endokrinih disruptora i bisfenola u igračkama koje se prodaju u EU-u i ograničena je uporaba PFAS-a (perfluoralkilnih i polifluoralkilnih tvari) u vatrogasnim pjenama. Komisija je u travnju objavila vodič za potporu poduzećima u pridržavanju novih ograničenja za mikroplastiku. Osim toga, nova i jasnija pravila o deterdžentima koja su suzakonodavci dogovorili u lipnju pridonijet će bolje zaštiti zdravlja ljudi i okoliša.

Mjere za praćenje onečišćenja 2025.

- ✔ Politički dogovor o ažuriranju mandata Europske agencije za pomorsku sigurnost. U okviru svoje proširene uloge agencija će upotrebljavati poboljšane instrumente za nadzor kako bi otkrila nezakonita ispuštanja na moru i odvrćala od njih te razvijala sustave za praćenje emisija.
- ✔ Komisija je donijela uredbu o uvođenju dobrovoljne oznake za emisije iz letova, koja nudi jasnu i pouzdanu metodologiju za izračun emisija iz letova. To će putnicima pomoći da donose informirane odluke i zaštititi ih od zavaravajućih tvrdnji u okviru manipulativnog zelenog marketinga.
- ✔ Postignut je politički dogovor o predloženoj uredbi CountEmissionsEU, kojom se uspostavlja zajednički okvir EU-a za izračun emisija stakleničkih plinova iz teretnog i putničkog prometa.
- ✔ Nova pravila o kategorijama ekološkog otiska proizvoda za odjeću i obuću pružaju usklađenu, znanstveno utemeljenu metodu za procjenu utjecaja proizvoda na okoliš tijekom njegova životnog ciklusa.
- ✔ Donošenje paketa „jedna procjena po stvari“, čiji je cilj pojednostavniti procjenu opasnosti i rizika od kemikalija u EU-u i poboljšati pristup informacijama o kemikalijama putem zajedničke podatkovne platforme.

Jačanje prilagodbe klimatskim promjenama, pripravnosti i solidarnosti

85 %

građana EU-a smatra da su klimatske promjene ozbiljan problem.

81 %

građana EU-a podupire cilj postizanja klimatske neutralnosti na razini EU-a do 2050.

77 %

građana EU-a slaže se da je gospodarski trošak štete uzrokovane klimatskim promjenama mnogo veći od ulaganja potrebnih za ostvarenje nulte neto stope emisija.

Izvor: Europska komisija, specijalno istraživanje Eurobarometra br. 565, lipanj 2025.

U Izvješću o stanju klime u Europi za 2024., objavljenom 2025., utvrđeno je da je 2024. najtoplija dosad zabilježena godina te da je bila i prva godina s prosječnom temperaturom većom od 1,5 °C iznad razina iz predindustrijskog razdoblja.

Europa je 2024. zabilježila rekordne temperature u središnjim, istočnim i jugoistočnim regijama. Teške oluje i velike poplave odnijele su tijekom godine najmanje 335 života i pogodile oko 413 000 ljudi.

Postoje dokazi da su svi dijelovi oceana ugroženi zbog klimatskih promjena, gubitka bioraznolikosti i onečišćenja, što utječe na ekosustave, sigurnost opskrbe hranom, gospodarstva, obalne zajednice i globalnu regulaciju klime.

U Strategiji za Uniju pripravnosti (vidjeti 3. poglavlje) klimatske promjene prepoznaju se i kao ključni pokretač rizika i naglašava se uloga predviđanja i prevencije te holističkog pristupa upravljanju rizicima. U tu je svrhu započeo rad na integriranom okviru za europsku otpornost na klimatske promjene i upravljanje rizicima.

EU-ova misija „Prilagodba klimatskim promjenama” u okviru programa Obzor Europa provodi Strategiju EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama. U 2025. pokrenuto je 18 novih projekata misija s ciljem proširenja iskušanih pristupa, uključivanja prilagodbe klimatskim promjenama u sve razine upravljanja, promicanja sustavnih i međusektorskih rješenja i potpore najranjivijim društvenim skupinama.

S ukupnim proračunom od 2,3 milijarde eura, cilj je financiranja u okviru programa LIFE za razdoblje 2025. – 2027. potaknuti prelazak EU-a na čisto, kružno i konkurentno gospodarstvo otporno na klimatske promjene. Osim toga, Komisija je uložila 86 milijuna eura u nove strateške integrirane projekte za poboljšanje kvalitete i dostupnosti vode, čišćenje onečišćenih rijeka, poboljšanje zaštite od požara i poplava te smanjenje emisija stakleničkih plinova. Učinci klimatskih promjena kao što su poplave i suše ublažavaju se i na temelju Europske strategije za otpornost vodoopskrbe.

Cilj je Mehanizma EU-a za civilnu zaštitu ojačati suradnju u području civilne zaštite između država članica i zemalja sudionica kako bi se poboljšalo sprečavanje katastrofa, pripravnost i odgovor na katastrofe, uključujući klimatske događaje (vidjeti 3. poglavlje).

Poboljšanje zdravlja ljudi

EU gradi snažnu europsku zdravstvenu uniju, u kojoj su medicinske potrepštine dostupne, cjenovno pristupačne i inovativne, sve države članice spremne za zdravstvene krize i zajednički odgovaraju na njih te rade na poboljšanju prevencije, liječenja i naknadne skrbi za bolesti kao što su rak i kardiovaskularne bolesti.

U prvih 100 dana mandata Komisija je predložila Akt o kritičnim lijekovima radi veće dostupnosti, zaliha i proizvodnje kritičnih lijekova u EU-u. Taj će akt pomoći da lijekovi koji su pacijentima potrebni uvijek budu na raspolaganju. Kao dopuna Aktu o kritičnim lijekovima postignut je politički dogovor o farmaceutskom paketu, prvoj velikoj reformi zakonodavstva EU-a o farmaceutskim proizvodima od 2004.

Na snagu je 2025. stupila Uredba o europskom prostoru za zdravstvene podatke, temelju europske zdravstvene unije, koji je prekretnica u digitalnoj transformaciji EU-a. Komisija je u siječnju predstavila i Akcijski plan za kibernetičku sigurnost bolnica i pružatelja zdravstvene zaštite kako bi se dodatno ojačala digitalna sigurnost naših zdravstvenih sustava.

U prosincu je Komisija predstavila prvi plan EU-a za kardiovaskularno zdravlje radi borbe protiv vodećeg uzroka smrti u Europi. Cilj je novog plana smanjiti broj slučajeva preuranjene smrti od kardiovaskularnih bolesti u EU-u boljom prevencijom te ranim otkrivanjem i liječenjem tih bolesti i njihovim sprečavanjem.

Komisija je predstavila Unijin plan prevencije, pripravnosti i odgovora kao paket instrumenata za oblikovatelje politika i krizne upravitelje u zdravstvenim krizama. Riječ je o ključnoj mjeri u provedbi Strategije za Uniju pripravnosti u zdravstvenom sektoru. Komisija je nastavila provoditi važne projekte za jačanje pripravnosti EU-a za buduće zdravstvene krize otvaranjem novog razvojnog centra za cjepiva i olakšavanjem pristupa lijekovima na temelju novih sporazuma o zajedničkoj nabavi.

Komisija je predstavila i Strategiju za medicinske protumjere kako bi ojačala zaštitu EU-a od najvećih prijetnji zdravlju, uključujući viruse s pandemijskim potencijalom, antimikrobnu otpornost, prijetnje zdravlju uzrokovane klimatskim promjenama, prijetnje povezane s oružanim sukobima te kemijske, biološke, radiološke i nuklearne prijetnje.

↑
Olivér Várhelyi, povjerenik Europske komisije za zdravlje i dobrobit životinja, drži govor na predstavljajući prijedloga Akta o kritičnim lijekovima u Europskom parlamentu, Strasbourg, Francuska, 11. ožujka 2025.

Mjere za sprečavanje i liječenje bolesti

- ✓ Više od 90 % mjera u okviru Europskog plana za borbu protiv raka već je provedeno ili su u tijeku, uz veliku potporu EU-ove misije „Rak” i programa Obzor Europa.
- ✓ EU je izdao odobrenje za stavljanje u promet zuranolona, lijeka za liječenje postporođajne depresije, za koju prethodno nisu odobrene posebne terapije.
- ✓ Izdano je i odobrenje za lijek za blage kognitivne poremećaje u ranim fazama Alzheimerove bolesti – prvi te vrste odobren u EU-u.
- ✓ Provedena je Zajednička akcija protiv demencije i za zdravlje uz potporu od 4,5 milijuna eura iz programa „EU za zdravlje” kako bi se državama članicama pomoglo da demenciji pristupe na sveobuhvatan način: od poboljšanja zdravstvene pismenosti i informiranosti, probira i primarne prevencije do pružanja potpore osobama koje boluju od demencije i drugih neuroloških poremećaja.
- ✓ Pokrenuta je Zajednička akcija za borbu protiv respiratornih bolesti uz potporu od gotovo 5 milijuna eura iz programa „EU za zdravlje” za borbu protiv kroničnih respiratornih bolesti i poboljšanje zdravlja pluća u cijeloj Europi.

Zahvaljujući Strategiji za globalno zdravlje EU je ostvario znatan napredak u jačanju zdravstvenih sustava i širenju univerzalnog zdravstvenog osiguranja te u poboljšanju pripravnosti i odgovora na prekogranične prijetnje zdravlju. U tom je kontekstu Komisija 2025. potpisala sporazume s agencijom Health Emergency Readiness Canada i Panameričkom zdravstvenom organizacijom. Komisija je osigurala i 9,4 milijuna eura za potporu Partnerstvu za ubrzavanje testiranja i sekvenciranja majmunskih boginja u Africi. Time će se poboljšati otkrivanje i praćenje majmunskih boginja i poduprijeti provođenje inovativnih testova.

Na 12. forumu Partnerstva europskih zemalja i zemalja u razvoju u području kliničkih studija, održanom u Kigaliju (Ruanda), preispitan je napredak tog ključnog partnerstva za kliničke studije s Afrikom. Partnerstvo je dosad potrošilo više od 1,5 milijardi eura na 477 kliničkih studija koje su dovele do proizvodnje novih lijekova kao što su prva dva cjepiva protiv malarije u svijetu.

EU podupire Svjetsku zdravstvenu organizaciju (SZO), vodeće tijelo za globalno zdravlje u sustavu UN-a. Od 2020. aktivan je i angažiran partner koji je surađivao sa zemljama SZO-a i drugim relevantnim tijelima na ambicioznom Sporazumu o pandemijama. Cilj je tog sporazuma, donesenog 2025., poboljšati sprečavanje budućih globalnih pandemija te pripravnost i odgovor na njih. SZO je pokrenuo verziju 2.0 sustava za obavješćivanje o epidemijama iz otvorenih izvora u centru SZO-a za pandemije u Berlinu (Njemačka) uz potporu EU-a i njegovih država članica. EU je uključen i u tekući rad na sustavu dijeljenja koristi od pristupa patogenima.

6. POGLAVLJE

OČUVANJE EUROPSKE DEMOKRACIJE I EUROPSKIH VRIJEDNOSTI

EU 2025. |

Uvod

U stabilnoj demokraciji građani mogu slobodno izražavati svoja stajališta i oblikovati vlastita mišljenja. Mogu sudjelovati u demokratskom životu, birati političke predstavnike i odlučivati o svojoj budućnosti u javnom prostoru u kojem se izražavaju različita stajališta i prihvaća raznolikost. Europska unija je 2025. intenzivirala svoj rad na jačanju demokracije i otpornosti na unutarnje i vanjske pritiske. Također je nastavila poticati građane da sudjeluju u demokratskom procesu i oblikuju politike koje utječu na njihove živote i zajednice.

Povorka ponosa, Budimpešta, Mađarska, 28. lipnja 2025.

Zaštita europske demokracije

Europski štit za zaštitu demokracije

Nadovezujući se na rad koji je već obavljen u okviru Akcijskog plana za europsku demokraciju i Paketa za obranu demokracije, u studenom je predstavljen Europski štit za zaštitu demokracije. Cilj mu je ojačati europske demokracije i omogućiti Europljanima da ostvaruju svoja prava, slobodno oblikuju i izražavaju svoja mišljenja te aktivno i sigurno sudjeluju u demokratskom životu EU-a. Mjerama u okviru Europskog štita ojačat će se demokratske institucije, zaštititi integritet izbora te poduprijeti sloboda i pluralizam medija.

Osnovat će se Europski centar za demokratsku otpornost za predviđanje i otkrivanje prijetnji, izdavanje ranih upozorenja i koordinaciju brzih odgovora, koji će biti operativno središte novog Europskog štita za zaštitu demokracije. Taj će centar, s državama članicama u središtu, biti okvir za olakšavanje razmjene informacija i izgradnju kapaciteta za sprečavanje zajedničkih prijetnji, osobito inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama te dezinformacija.

Europska komisija 2025. se obvezala i da će pojačati suradnju s civilnim društvom te njegovu zaštitu i potporu, prepoznajući važnu ulogu koju ono ima u jačanju demokracija i izgradnji otpornih društava. Nova Strategija EU-a za civilno društvo ima sljedeća tri glavna cilja:

Glavni prioriteti Europskog štita za zaštitu demokracije:

- poboljšanje informiranosti o stanju i podupiranje kapaciteta za odgovor radi zaštite integriteta informacijskog prostora;
- jačanje demokratskih institucija, slobodnih i poštenih izbora te slobodnih i neovisnih medija;
- podupiranje građanskog odgoja, vještina za demokraciju i medijske pismenosti radi izgradnje otpornog društva te poticanje građana da sudjeluju u demokratskom životu.

Glavni ciljevi Strategije EU-a za civilno društvo:

1. jačanje uspješne i smislene suradnje s civilnim društvom kao partnerom u upravljanju;
2. osiguravanje otvorenog, sigurnog i poticajnog prostora za građansko djelovanje pružanjem potpore i zaštite organizacijama civilnog društva;
3. pružanje potpore organizacijama civilnog društva odgovarajućim, održivim i transparentnim financiranjem.

← Michael McGrath (u sredini), povjerenik Europske komisije za demokraciju, pravosuđe, vladavinu prava i zaštitu potrošača, domaćin je dijaloga o politikama za mlade radi razmjene mišljenja o demokratskom jačanju položaja mladih u okviru rada Komisije na Europskom štitu za zaštitu demokracije, Dublin, Irska, 3. ožujka 2025. Glavni su ciljevi dijaloga o politikama za mlade ohrabriti mlade da u razgovoru s povjerenicima iznesu svoje mišljenje o političkim inicijativama EU-a i uzeti u obzir ta mišljenja u oblikovanju političkih programa EU-a (vidjeti i [4. poglavlje](#)).

Osiguravanje integriteta informacija

Neprijateljski akteri putem novih tehnologija mogu širiti dezinformacije u dosad neviđenim razmjerima i nevjerojatnom brzinom. Zbog toga EU i države članice hitno moraju suzbijati inozemno upletanje i manipuliranje informacijama te ojačati otpornost društva na te prijetnje.

Kodeks dobre prakse EU-a u suzbijanju dezinformacija donesen je 2018. i prvi je dobrovoljni samoregulatorni instrument za internetske platforme i tražilice na svijetu. Od veljače 2025. službeno je integriran u koregulatorni okvir Akta o digitalnim uslugama kao kodeks ponašanja.

82 % Europljana slaže se da je postojanje vijesti ili informacija koje pogrešno prikazuju stvarnost ili su čak potpuno lažne velik problem za demokraciju.

77 % Europljana slaže se da je postojanje takvih vijesti ili informacija problem u njihovoj zemlji.

Izvor: Europska komisija, standardno istraživanje Eurobarometra br. 102, studeni 2024.

Modeli umjetne inteligencije (UI) opće namjene postaju osnova za mnoge UI sustave u EU-u. Kako bi se osigurala sigurna i pouzdana umjetna inteligencija, u Aktu o UI-ju utvrđuju se pravila za dobavljače takvih modela. Kako bi se industriji pomoglo da se uskladi s tim pravilima, koja su se počela primjenjivati u kolovozu, objavljen je dobrovoljni kodeks postupanja, kojem je doprinijelo više od 1 000 dionika, uključujući dobavljače modela, mala i srednja poduzeća, akademsku zajednicu, stručnjake za sigurnost UI-ja, nositelje prava i organizacije civilnog društva.

Putem Europskog opservatorija za digitalne medije EU ima uvid u europski internetski informacijski prostor, a služi i za jačanje otpornosti društva na dezinformacije. Novi regionalni Europski opservatorij za digitalne medije, pod nazivom FACT, započeo je s radom 2025. kako bi pružio potporu Moldovi i Ukrajini, među ostalim zemljama, u borbi protiv dezinformacija. U okviru svoje misije FACT je pratio i izborno razdoblje u Moldovi 2025. i tako doprinio integritetu izbora.

↑
Henna Virkkunen (u sredini), izvršna potpredsjednica Europske komisije za tehnološki suverenitet, sigurnost i demokraciju, prisustvovala je panel-raspravi na temu „Dezinformacije i „AI-pokalipsa“ za demokraciju“ tijekom Konferencije o sigurnosti u Münchenu 2025., Njemačka, 14. veljače 2025.

Jačanje izbornih pravila

Omogućavanje svim građanima da sudjeluju na izborima neophodno je za jamčenje zdrave demokracije i izgradnju povjerenja u EU. Zbog toga je Unija u lipnju donijela nova pravila za jačanje aktivnog i pasivnog biračkog prava mobilnih građana na europskim izborima, bez obzira na to gdje u EU-u žive. Države članice moraju do lipnja 2027. prenijeti pravila u nacionalno zakonodavstvo.

Slobodan pristup biračkog tijela informacijama ključan je element slobodnih i poštenih izbora. Nova pravila EU-a o transparentnosti i ciljanju u političkom oglašavanju, koja se primjenjuju od listopada, osiguravaju otvorenu raspravu, poštene kampanje i slobodne izbore. Potiču i odgovornost političkih aktera i olakšavaju građanima da budu informirani. U skladu s tim pravilima politički oglasi moraju biti jasno označeni i u njima se mora navesti tko ih je i koliko platio i ciljaju li na određenu publiku. To će građanima omogućiti da lako identificiraju političke oglase i donose informirane odluke.

Očuvanje vladavine prava

Europska demokracija, sigurnost i gospodarstvo temelje se na vladavini prava. Na temelju vladavine prava vrijednosti EU-a postaju konkretne koristi za one koji žive u EU-u i tako se potiče stabilnost, socijalna kohezija, konkurentnost i gospodarsko blagostanje. Poštovanje vladavine prava ključno je i za dodjelu sredstava EU-a. Europska unija predana je očuvanju vladavine prava kako bi građani i poduzeća iz cijelog EU-a mogli uživati svoja prava i slobode.

U Izvješću o vladavini prava za 2025., u kojem se analiziraju države članice i četiri zemlje kandidatkinje (Albanija, Crna Gora, Sjeverna Makedonija i Srbija), potvrđeno je da je u mnogim državama članicama došlo do pozitivnog pomaka jer su poduzete važne reforme. Međutim, poteškoće su i dalje prisutne, a u nekoliko slučajeva situacija je ozbiljna. U izvješću je poseban naglasak stavljen na dimenziju jedinstvenog tržišta kako bi se pomoglo u utvrđivanju i rješavanju pitanja vladavine prava koja izravno utječu na način na koji poduzeća ulažu, natječu se i rastu u Europi. U Pregledu stanja u području pravosuđa u EU-u za 2025. predstavljeni su novi pokazatelji koji su relevantni za jedinstveno tržište i ističu ključnu ulogu učinkovitih i neovisnih pravosudnih sustava u poticanju pravednog i konkurentnog tržišnog okruženja.

Sloboda i pluralizam medija

EU je u globalnom kontekstu i dalje uporište za slobodne medije i uzor za demokratske sustave. Međutim, sve je više zabrinjavajućih trendova koji potvrđuju da EU treba poduzeti odlučnije mjere za zaštitu tog načela europske demokracije. U tu se svrhu većina odredaba Europskog akta o slobodi medija počela primjenjivati 8. kolovoza. Cilj je tih pravila bolje zaštititi medije i novinare od političkog upletanja i osigurati da mogu

lakše djelovati preko granica, bez nepotrebnog pritiska. Cilj je novog Europskog odbora za medijske usluge, osnovanog na temelju tog akta, ojačati suradnju na razini EU-a, među ostalim u borbi protiv inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama, te promicati djelotvornu i dosljednu primjenu okvira prava EU-a o medijima.

POTPORA EU-a SLOBODNIM MEDIJIMA

900 000 € za jačanje položaja vijeća za tisak i medije u konvergentnom medijskom okruženju.

500 000 € za uvođenje sustava praćenja vlasništva nad medijima kako bi se osigurala nacionalna baza podataka.

2 milijuna € bespovratnih sredstava za potporu inovacijama lokalnih i regionalnih medija i poticanje pluralizma.

3 milijuna € za mehanizam za brzi odgovor kako bi se pružila praktična pomoć u zaštiti novinara koji su u opasnosti.

1,1 milijun € za provedbu alata za praćenje medijskog pluralizma kako bi se utvrdili mogući rizici za medijski pluralizam.

5,2 milijuna € za potporu ponovnoj dodjeli bespovratnih sredstava medijskim sektorima od posebne važnosti za demokraciju (kao što su lokalno i istraživačko novinarstvo, novinarstvo od javnog interesa i mediji zajednice).

2,9 milijuna € za centar za slobodu medija za potporu postojećim i etabliranim neovisnim bjeloruskim i ruskim medijima koji djeluju u EU-u.

3 milijuna € za Europski festival novinarstva i slobode medija.

Nagrada Saharov za 2025.

Europski parlament svake godine dodjeljuje Nagradu Saharov kako bi odao priznanje iznimnim pojedincima i organizacijama koji brane ljudska prava i temeljne slobode, štite prava manjina i bore se za poštovanje međunarodnog prava, demokracije i vladavine prava.

Nagrada Saharov za slobodu mišljenja za 2025. dodijeljena je Andrzeju Poczobutu iz Bjelarusu i Mziji Amaglobeli iz Gruzije, novinarima koji su zatvoreni zbog zalaganja za istinu i koji postaju simboli borbe za slobodu i demokraciju. EU stoji uz njih i uz sve koji i dalje zahtijevaju slobodu.

Roberta Metsola (sredina), predsjednica Europskog parlamenta, s Janom Poczobut (desno), kćeri uhićenog novinara Andrzeja Poczobuta iz Bjelarusu, i Irmom Dimitradze (lijevo), predstavnicom uhićene novinarkе Mzije Amaglobeli iz Gruzije, na svečanosti dodjele Nagrade Saharov za slobodu mišljenja u Europskom parlamentu, Strasbourg, Francuska, 16. prosinca 2025.

Stavljanje građana u središte europske demokracije

Ključ zdrave demokracije su građani koji imaju mogućnost odlučivanja. EU je odlučan u stavu da treba slušati mišljenja građana i ostalih dionika te poticati sudjelovanje javnosti u postupku donošenja politika. To postiže nizom inicijativa, kao što su javna savjetovanja i povratne informacije, europska građanska inicijativa i europski paneli građana i građanki. Ti paneli, koji su postali redovit dio demokratskog života u EU-u, okupljaju 150 nasumično odabranih građana iz svih 27 država članica kako bi raspravljali o ključnim dugoročnim izazovima i dali preporuke oblikovateljima politika. Tijekom godine EU je pokrenuo i strateške dijaloge s ključnim industrijskim sektorima, čime je stvoren uključiv forum za rješavanje konkretnih problema.

Komisija je 2025. poduzela i daljnje korake u vezi s uspješnom europskom građanskom inicijativom iz 2023. „Stop rezanju peraja – stop trgovini“, koja poziva EU da poduzme mjere za okončanje međunarodne trgovine odrezanim perajama morskih pasa. EU je u siječnju 2025. pojačao praćenje trgovine proizvodima od morskih pasa zahvaljujući 13 novih tarifnih oznaka za morske pse i njihove peraje.

98 javnih savjetovanja pokrenuto 2025.

Primljene su povratne informacije za:

- 201 dokument u okviru poziva na očitovanje;
- 51 zakonodavni prijedlog;
- 224 nacrtu provedbenih i delegiranih akata.

Pokrenute su četiri nove europske građanske inicijative:

- „HouseEurope! Snaga obnove“;
- „Hrana je ljudsko pravo za sve: zajamčimo zdrave, pravedne i održive prehrambene sustave“;
- „Save your right, save your flight!“ (Sačuvajmo prava putnika u zračnom prometu!);
- „Izraelsko kršenje ljudskih prava: za potpunu suspenziju Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Izraela“.

Organizirana su dva nova panela građana i građanki:

- Europski panel građana i građanki o proračunu EU-a;
- Europski panel građana i građanki o međugeneracijskoj pravednosti.

Sastanak europskog panela građana i građanki o međugeneracijskoj pravednosti, Bruxelles, Belgija, rujan 2025. Panel je sazvan radi rasprave o tome kako bi trebao izgledati međugeneracijski pravedan, održiv i uključiv EU. Preporuke građana izravno će utjecati na predstojeću Strategiju za međugeneracijsku pravednost, koja bi trebala biti dovršena 2026.

STRATEŠKI DIJALOZI 2025.

30. SIJEČNJA

Automobilska industrija (prvi dijalog)

3. OŽUJKA

Automobilska industrija (drugi dijalog)

4. OŽUJKA

Sektor čelika

8. TRAVNJA

Farmaceutska industrija

15. TRAVNJA

Željeznice velikih brzina

12. SVIBNJA

Kemijska industrija

Obrambena industrija

1. SRPNJA

Luke i pomorska industrija

2. SRPNJA

Kružnost

17. SRPNJA

Čisti korporativni vozni parkovi

Obnovljiva i niskougljična goriva u pomorskom i zračnom prometu

12. RUJNA

Automobilska industrija (treći dijalog)

7. POGLAVLJE

GLOBALNA EUROPA ZA MIR, PARTNERSTVA I GOSPODARSKU STABILNOST

Uvod

Svijet se posljednjih godina drastično promijenio. Rуска invazija na Ukrajinu, sukob u Gazi, sve agresivnija i nepoštenija ekonomska konkurencija iz Kine, promjena odnosa sa Sjedinjenim Američkim Državama i sve veće političke podjele naveli su Europsku uniju da odlučnije brani i promiče međunarodni poredak utemeljen na pravilima, razvija trgovinske odnose i jača ulogu globalnih institucija. EU je i dalje čvrsto predan istinskom multilateralizmu, s Ujedinjenim narodima u središtu, uz potporu drugih međunarodnih institucija kao što je Svjetska trgovinska organizacija. EU je i dalje najveći donator razvojne pomoći i jedan od vodećih donatora humanitarne pomoći u svijetu.

Život u nepovoljnim uvjetima: 15,2 milijuna ljudi u Jemenu treba pristup pitkoj vodi te sanitarnim i higijenskim uslugama. Na području Al-Makhshaba voda je stalno dostupna zahvaljujući novom sustavu koji financira EU. Od početka rata 2015. EU je izdvojio gotovo 1,6 milijardi eura za rješavanje krize. Al-Makhshab, Jemen, 14. svibnja 2025.

Proširenje EU-a

Proširenje je strateško ulaganje u dugoročni mir, stabilnost i blagostanje Europe i ključno je za povećanje utjecaja EU-a na globalnoj sceni. EU redovito ocjenjuje napredak svih zemalja proširenja, među ostalim u okviru godišnjeg paketa za proširenje. Postupnom integracijom tih država u posebna područja politika EU-a, uključujući dijelove jedinstvenog tržišta, jačaju se

njihove veze s EU-om i prije pristupanja. Europska komisija posebno podupire nastojanja zemalja proširenja da se pridruže jedinstvenom području plaćanja u eurima i „roamingu kao kod kuće“. Plan rasta za Moldovu, Plan rasta za zapadni Balkan i Instrument za Ukrajinu olakšavaju taj proces te potiču ulaganja i reforme potrebne za pristupanje tih zemalja EU-u.

Marta Kos, povjerenica Europske komisije za proširenje (u sredini lijevo, obučena u svjetloplavo), na sastanku čelnika zemalja zapadnog Balkana u Skopju, Sjeverna Makedonija, 30. lipnja 2025. Čelnici Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Sjeverne Makedonije i Srbije okupili su se kako bi potvrdili svoju trajnu predanost planu rasta za zapadni Balkan.

Potpota EU-a zemljama proširenja 2025.

- ✓ U okviru Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan isplaćena je potpora u iznosu od 184 milijuna eura.
- ✓ U okviru inicijative WiFi4WB (Wi-Fi za zapadni Balkan) EU je do kraja godine postavio besplatne pristupne točke za Wi-Fi u oko 500 općina na zapadnom Balkanu.
- ✓ Do lipnja je u okviru Instrumenta za otpornost MSP-ova na zapadnom Balkanu mobilizirano posljednjih 60 milijuna eura sredstava EU-a, čime je oslobođeno ukupno 886 milijuna eura za podršku održivom rastu malih i srednjih poduzeća u regiji.
- ✓ U okviru novog Instrumenta za reforme i rast za Moldovu isplaćeno je 288,9 milijuna eura.
- ✓ Na Konferenciji o ulaganjima između EU-a i Crne Gore pokrenuto je 14 novih partnerskih projekata između crnogorskih poduzeća i poduzeća iz EU-a.
- ✓ U okviru dvogodišnje sveobuhvatne strategije za energetska neovisnost i otpornost Moldove dogovoren je sveobuhvatni paket od 250 milijuna eura kako bi se smanjila energetska ovisnost Moldove o Rusiji, povećala njezina otpornost i pridonijelo njezinoj integraciji u energetska tržišta EU-a.
- ✓ Proširenjem mreže europskih centara za digitalne inovacije na Albaniju, Crnu Goru, Kosovo (ovaj naziv ne dovodi u pitanje stajališta o statusu i u skladu je s RVSUN-om 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova), Sjevernu Makedoniju, Srbiju, Tursku i Ukrajinu potiče se digitalna transformacija u regiji.
- ✓ Prvi regionalni investicijski forum EU-a i zapadnog Balkana održan je u Albaniji.
- ✓ Instrument za Ukrajinu i dalje je podupirao oporavak, obnovu i put Ukrajine prema pristupanju EU-u (vidjeti 1. poglavlje).

Mjere za jačanje trgovinskih odnosa sa zemljama kandidatkinjama 2025.

- ✓ Dogovori o moderniziranim trgovinskim odnosima s Moldovom i Ukrajinom.
- ✓ Dijalozi na visokoj razini između Turske i EU-a o trgovini, gospodarstvu, migracijama i sigurnosti.
- ✓ Dovršetak revizije trgovinskih režima s Moldovom i Ukrajinom u kontekstu njihova procesa pristupanja EU-u.

Šire susjedstvo EU-a

Istočno partnerstvo i crnomorska regija

Regionalnom suradnjom u okviru Istočnog partnerstva povezuju se EU, Armenija, Azerbajdžan, Bjelarus, Gruzija, Moldova i Ukrajina kako bi radili na svladavanju zajedničkih izazova i ostvarivanju zajedničkih ciljeva. Bjelarus je 2021. obustavio svoje sudjelovanje nakon drastičnog pogoršanja općeg stanja ljudskih prava, demokracije i vladavine prava u zemlji uoči, tijekom i nakon izbora u kolovozu 2020. Nastavlja se suradnja s glavnim bjeloruskim nedržavnim dionicima, uključujući organizacije civilnog društva i demokratske snage za demokratski Bjelarus. Regionalna suradnja u Istočnom partnerstvu doprinosi i provedbi Strateškog pristupa EU-a crnomorskoj regiji, donesenog u svibnju 2025. U kontekstu agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine strategija će ojačati i geopolitičku ulogu EU-a kao pouzdanog aktera u crnomorskoj regiji.

Tri glavna elementa buduće suradnje između EU-a i crnomorske regije

1. Povećanje sigurnosti, stabilnosti i otpornosti
2. Poticanje održivog rasta i blagostanja
3. Promicanje zaštite okoliša, pripravnosti i otpornosti na klimatske promjene i unapređenje civilne zaštite

U listopadu je pokrenut Plan za međuregionalnu povezivost s ciljem koordinacije strateških ulaganja za jačanje trgovinskih, prometnih, energetske i digitalnih veza između Europe i središnje Azije, preko Turske te zemalja Crnog mora i južnog Kavkaza. U njemu se ogleda strateški rad EU-a na uspostavi partnerstava i unapređenju međuregionalne suradnje.

Bliski istok i sjeverna Afrika

Prosperitetna, povezana, otporna i sigurna sredozemna regija strateški je važna za konkurentnost, sigurnost i upravljanje migracijama u EU-u. Pakt za Mediteran, koji su pokrenule države članice i partneri s južnog Sredozemlja, obnavlja i jača ambicije EU-a da intenzivnije surađuje sa zemljama u cijeloj regiji kako bi se potaknula ulaganja i stvorila dodana vrijednost za građane i gospodarstva na svim obalama Sredozemlja. U paktu se predlažu vodeći projekti usmjereni na njegova tri elementa: ljude, gospodarstvo i sigurnost.

STRATEŠKA I SVEOBUH VATNA PARTNERSTVA

Prvi samit EU-a i Egipta, održan istodobno s događanjem na visokoj razini između EU-a i Egipta, bio je važna prilika da se zajednički ciljevi ostvare u praksi, nadovezujući se na strateško i sveobuhvatno partnerstvo EU-a i Egipta.

Vijeće je donijelo mandat EU-a za pokretanje pregovora sa svakom od šest zemalja Vijeća za suradnju u Zaljevu (Bahreinom, Katarom, Kuvajtom, Omanom, Saudijskom Arabijom i Ujedinjenim Arapskim Emiratima) s ciljem sklapanja bilateralnih sporazuma o strateškom partnerstvu.

EU i Jordan potpisali su zajedničku izjavu o pokretanju novog strateškog i sveobuhvatnog partnerstva za bolje svladavanje zajedničkih izazova i promicanje zajedničkih vrijednosti mira, demokracije i ljudskih prava. Potpisali su i memorandum o razumijevanju kojim je pokrenuta provedba makrofinancijske pomoći u iznosu od 500 milijuna eura za potporu gospodarskoj stabilnosti, rastu, dugoročnoj otpornosti i reformama Jordana.

Jordan je potpisao i obnovljeni Sporazum o partnerstvu za istraživanje i inovacije na mediteranskom području, čiji je cilj izgradnja istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te razvoj znanja i rješenja za upravljanje vodama, poljoprivredne sustave i vrijednost prehrambenog lanca na Sredozemlju. Jordan će doprinijeti partnerstvu iznosom od 4,5 milijuna eura u razdoblju od 2025. do 2027.

Dubravka Šuica, povjerenica Europske komisije za Mediteran (sprijeda desno), i Zeina Toukan, jordanska ministrica planiranja i međunarodne suradnje (sprijeda lijevo), potpisuju Sporazum o strateškom i sveobuhvatnom partnerstvu između EU-a i Jordana, u nazočnosti Ursule von der Leyen, predsjednice Europske komisije (straga desno), i Abdullaha II., kralja Jordana (straga lijevo), Bruxelles, Belgija, 29. siječnja 2025.

Vanjska politika EU-a i međunarodni odnosi

EU nastavlja braniti i promicati međunarodni poredak utemeljen na pravilima i zalagati se za jačanje uloge globalnih institucija kako bi se osiguralo poštovanje njezinih vrijednosti i očuvala snaga Europe u sve konfliktnijem i nestabilnijem svijetu.

Uoči 80. zasjedanja Opće skupštine UN-a EU je potvrdio svoju predanost multilateralizmu utemeljenom na međunarodnom pravu, uključujući Povelju UN-a, prepoznajući neraskidivu vezu između mira i sigurnosti, ljudskih prava i održivog razvoja. EU će i dalje biti predvidljiv, pouzdan i vjerodostojan partner koji se zalaže za pronalaženje globalnih rješenja za zajedničke izazove, među ostalim provedbom Pakta za budućnost. Osim toga, EU je odlučan u namjeri da ubrza ostvarivanje Programa održivog razvoja do 2030. i postizanje ciljeva održivog razvoja te da podupre tekući proces reformi UN-a.

Gospodarska sigurnost

Nova gospodarska vanjska politika usmjerena na gospodarsku sigurnost, trgovinu i ulaganja u partnerstva iznimno je važna za blagostanje Europe. Otvorena trgovina može pridonijeti rastu poduzeća i otvaranju radnih mjesta, ali treba održati pošteno tržišno natjecanje i jednake uvjete za domaće i strane proizvođače. Instrumenti trgovinske zaštite i dalje štite radna mjesta u EU-u promicanjem poštenog poslovnog okruženja za poduzeća iz EU-a.

Kako izlazna ulaganja ne bi negativno utjecala na gospodarsku sigurnost EU-a, Komisija je pozvala države članice da preispitaju ulaganja poduzeća u treće zemlje uzimajući u obzir tri područja od strateške važnosti za EU, a to su: poluvodiči, umjetna inteligencija i kvantne tehnologije. To će pomoći u odlučivanju o mogućim budućim mjerama u tom području. Nadalje, u prosincu su zaključeni međuinstitucijski pregovori o poboljšanju okvira EU-a za provjeru izravnih stranih ulaganja kako bi provjera ulaganja postala snažniji i usklađeniji strateški instrument.

Akcijski plan EU-a za čelik i metale, objavljen u ožujku, osmišljen je kako bi se ojačala konkurentnost sektora i zaštitila budućnost te industrije.

Komisija je u prosincu donijela paket o gospodarskoj sigurnosti koji se sastoji od komunikacije o jačanju gospodarske sigurnosti EU-a i akcijskog plana RESourceEU.

EU je drugo najveće gospodarstvo na svijetu i najveći trgovinski sektor na svijetu.

GLAVNA KRETANJA U PODRUČJU TRGOVINE I MEĐUNARODNE SURADNJE 2025.

Zajednička izjava sa Sjedinjenim Američkim Državama o okvirnom sporazumu o uzajamno korisnoj, poštenoj i uravnoteženoj trgovini.

EU kontinuirano surađuje sa Sjedinjenim Američkim Državama na smanjenju carina, čime se ponovno uspostavljaju stabilnost i predvidljivost trgovinskih i ulagačkih odnosa EU-a i SAD-a te ostvaruju koristi za poduzeća, radnike i građane s obje strane Atlantika.

Dva prijedloga za ključne sporazume u Latinskoj Americi, Sporazum o partnerstvu između EU-a i Mercosura i Modernizirani globalni sporazum između EU-a i Meksika, koji su ključan dio strategije EU-a za diversifikaciju trgovinskih odnosa.

Ti će sporazumi poduzećima iz EU-a svih veličina otvoriti prilike za izvoz vrijedne milijarde eura, pridonijeti gospodarskom rastu i konkurentnosti, poduprijeti stotine tisuća radnih mjesta u Europi te promicati interese i vrijednosti EU-a u regiji.

Stupanje na snagu Privremenog sporazuma o trgovini između EU-a i Čilea, koji potiče konkurentnost poduzeća obje strane.

Ta će se nastojanja dopuniti tekućim inicijativama u okviru strategije Global Gateway, kao što su razvoj lanaca vrijednosti kritičnih sirovina za litij i bakar te proizvodnja zelenog vodika u Čileu.

Novo poglavlje u odnosima EU-a i Ujedinjene Kraljevine sa sporazumima u nekoliko područja, uključujući recipročan pristup za ribare do 2038. i partnerstvo u području sigurnosti i obrane. To će partnerstvo Ujedinjenoj Kraljevini omogućiti sudjelovanje u aktivnostima zajedničke nabave.

Zajednička izjava sa Švicarskom o jačanju suradnje u ključnim područjima istraživanja, kopnenog prijevoza i zdravstva.

Ponovno potvrđena zajednička predanost EU-a i Japana jačanju suradnje u području trgovine i gospodarske sigurnosti, uspostavljen Savez za konkurentnost i proširen gospodarski dijalog na visokoj razini.

Pokrenuti pregovori s Ujedinjenim Arapskim Emiratima o sporazumu o slobodnoj trgovini, čime je otvorena mogućnost prvog sveobuhvatnog trgovinskog sporazuma EU-a u regiji Zaljeva.

Ponovno pokrenuti pregovori o sporazumu o slobodnoj trgovini između EU-a i Malezije.

Završeni pregovori o Sveobuhvatnom sporazumu o gospodarskom partnerstvu između EU-a i Indonezije.

Strateško partnerstvo s pet zemalja središnje Azije – Kazahstanom, Kirgistanom, Tadžikistanom, Turkmenistanom i Uzbekistanom.

Paket ulaganja u okviru strategije Global Gateway u iznosu od 12 milijardi eura, koji će poduprijeti suradnju u području klime, energije i kritičnih sirovina između EU-a i njegovih partnera, prvi je pokazatelj revitalizacije tog odnosa.

Potpisan Sporazum o pojačanom partnerstvu i suradnji između EU-a i Uzbekistana.

Povijesni sporazum o digitalnoj trgovini potpisan sa Singapurom, zaključeni pregovori o sporazumu o digitalnoj trgovini s Južnom Korejom i započet rad na sporazumu o digitalnoj trgovini s Kanadom.

Ti su sporazumi u skladu s novom međunarodnom digitalnom strategijom EU-a, u kojoj se najavljuje namjera EU-a da uspostavi mrežu digitalnog partnerstva i proširi mrežu sporazuma o digitalnoj trgovini. Strategija će razviti i tehnološku poslovnu ponudu EU-a kombiniranjem ulaganja EU-a u privatni i javni sektor kako bi se poduprla digitalna tranzicija partnerskih zemalja i ojačati globalno digitalno upravljanje u skladu s temeljnim vrijednostima EU-a.

Bilateral Meeting
Coordinating Minister for Economic Affairs RI
and
EU Commissioner for Trade and Economic Security

Jakarta, 22. rujna 2025.

Maroš Šefčovič, povjerenik Europske komisije za trgovinu i gospodarsku sigurnost te međuinstitucijske odnose i transparentnost (desno), i Airlangga Hartarto, indonezijski ministar za koordinaciju gospodarskih pitanja (lijevo), slave zaključenje pregovora o Sveobuhvatnom sporazumu o gospodarskom partnerstvu između EU-a i Indonezije u Jakarti, Indonezija, 22. rujna 2025.

Mjere za osiguravanje poštene trgovine 2025.

- ✓ Stopa liberalizacije smanjena s 1 % na 0,1 % kako bi se ograničila količina čelika koja se može uvesti u EU bez carina.
- ✓ Iznesen prijedlog trgovinske mjere za rješavanje negativnih trgovinskih učinaka globalnog viška kapaciteta u industriji čelika na tržište EU-a.
- ✓ Aktiviran sustav carinskog nadzora za praćenje uvoza i izvoza metalnih otpadaka i ostataka metala u EU i iz njega kako bi se metalnoj industriji u EU-u osigurao dostatan pristup metalnom otpadu.
- ✓ Započelo praćenje uvoza industrijskih kemikalija, koje brzo popunjavaju tržište EU-a i nanose ili mogu nanijeti štetu industriji EU-a, kako bi EU mogao uspostaviti ravnopravne uvjete.
- ✓ Osnovana radna skupina za nadzor uvoza koja će pomoći u donošenju odluka i mjera za zaštitu jedinstvenog tržišta.
- ✓ Uvedene pristojbe na uvoz aluminijskih kotača iz Maroka, za koje je utvrđeno da su nepošteno subvencionirani, među ostalim u okviru kineske inicijative „Jedan pojas, jedan put”, i da time štete industriji u EU-u.
- ✓ Uvedene mjere Instrumenta za međunarodnu javnu nabavu (zbog konstantne diskriminacije medicinskih proizvoda iz EU-a na kineskom tržištu javne nabave) kako bi se ponuditeljima iz Kine onemogućilo sudjelovanje u javnim natječajima EU-a za medicinske proizvode čija se vrijednost procjenjuje na više od 5 milijuna eura i ograničen udio medicinskih proizvoda iz Kine na najviše 50 % vrijednosti relevantnih ugovora.
- ✓ Poduzete mjere za sprečavanje dampinga mobilne opreme za dizanje ili rukovanje iz Kine, čime se nanosi znatna šteta proizvođačima u Europi, gdje godišnja prodaja u tom području iznosi 1 milijardu eura.
- ✓ Pokrenut arbitražni postupak protiv alžirskih trgovinskih i investicijskih ograničenja kojima se krši Sporazum o pridruživanju između EU-a i Alžira.
- ✓ Pokrenut uspješan postupak rješavanja spora protiv Kine pred Svjetskom trgovinskom organizacijom u vezi s odlukama kineskih sudova o nalogima kojima se zabranjuje pokretanje postupka koje se odnose na patente bitne za normu, na primjer 5G za mobilne telefone.

Međunarodna partnerstva

Međunarodna partnerstva važna su za vanjsku politiku EU-a. Strategija Global Gateway, koja se oslanja na financijske instrumente kao što je Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, doprinosi je EU-a smanjenju investicijskog jaza i potpuno je usklađena s UN-ovim Programom održivog razvoja do 2030. i njegovim ciljevima održivog razvoja te s Pariškim sporazumom. Postala je pouzdana strategija za mobilizaciju ulaganja u cijelom svijetu, otvaranje kvalitetnih lokalnih radnih mjesta i globalno stvaranje dodane vrijednosti, uz istodobno jačanje konkurentnosti i sigurnosti EU-a. U okviru strategije Global Gateway dosad je mobilizirano 306 milijardi eura javnih i privatnih ulaganja, čime je premašen početni cilj od 300 milijardi eura do 2027.

Ulažacki centar strategije Global Gateway, pokrenut u listopadu, znatno će doprinijeti tim nastojanjima jer će poduzećima iz EU-a olakšati provedbu projekata ulaganja u partnerskim zemljama. Kako bi se konsolidirala i ojačala globalna uloga EU-a, Komisija je predložila da se poveća učinkovitost Jamstva za vanjsko djelovanje smanjenjem birokracije i uvođenjem mjera pojednostavnjenja. Jamstvo za vanjsko djelovanje važan je financijski instrument strategije Global Gateway kojim se nude priličivi zajmovi za poticanje ulaganja i izgradnju trgovinskih odnosa s partnerskim zemljama u cijelom svijetu.

Poticanje diplomacije na visokoj razini i partnerstava između EU-a i Afrike

EU i Afrička unija 2025. obilježili su 25. obljetnicu svojeg partnerstva sedmim samitom EU-a i Afričke unije. U okviru strategije Global Gateway EU je već mobilizirao 120 milijardi eura za projekte u Africi. Na završnoj donatorskoj konferenciji kampanje Global Gateway „Veće korištenje energije iz obnovljivih izvora u Africi“, na samitu skupine G-20 u Južnoj Africi, mobilizirano je 15,5 milijardi eura za čistu energiju i pristup električnoj energiji na cijelom kontinentu. Sredstvima EU-a i država članica u okviru pristupa Tima Europa EU intenzivira svoje djelovanje u području čiste energije u Africi. Kampanja je uspostavila suradnju i s Misijom 300, inicijativom Grupe Svjetske banke čiji je cilj do 2030. osigurati električnu energiju za 300 milijuna ljudi u Africi. Pomoći će u opskrbljivanju električnom energijom domova, škola i bolnica na cijelom kontinentu i stvoriti tisuće zelenih radnih mjesta, od Côte d'Ivoirea i Lesota do Madagaskara i Somalije.

Jozef Síkela (stoji, lijevo), povjerenik Europske komisije za međunarodna partnerstva, tijekom posjeta projektu „Ususret uključivom osmišljavanju prelaska na energiju iz obnovljivih izvora“, u Windhoeku, Namibija, 17. rujna 2025.

Ursula von der Leyen, predsjednica Europske komisije, na forumu Global Gateway u Bruxellesu (Belgija) 9. i 10. listopada 2025., na kojem je najavila paket Tima Europa u vrijednosti od 618 milijuna eura za povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora u Africi. Ta se najava temeljila na paketu od 545 milijuna eura predstavljenom na Općoj skupštini UN-a na početku godine, što pokazuje da EU kontinuirano ispunjava svoje obveze.

Međunarodni samiti

EU je 2025. sudjelovao na nekoliko samita s partnerskim zemljama. Na samitu skupine G-7 u lipnju u Kanadi čelnici su raspravljali o povećanju potpore Ukrajini i ponovno se založili za mir i stabilnost na Bliskom istoku. Raspravljalo se i o drugim važnim temama, uključujući jačanje gospodarske koordinacije, sigurnu opskrbu kritičnim mineralima, nove tehnologije (umjetna inteligencija i kvantna tehnologija), energetska tranziciju i načine za bolje sprečavanje i ublažavanje šumskih požara.

Samit skupine G-20 u Johannesburgu u Južnoj Africi bio je prvi takav samit na afričkom kontinentu i obilježio kraj prvog ciklusa predsjedanja skupinom G-20. Zaključci samita bili su usmjereni na važne prioritete za Europu i Afriku, kao što su energetska tranzicija, kritični minerali i održivost duga. Raspravljalo se i o drugim važnim temama, uključujući globalne neravnoteže, djelovanje u području klime, otpornost na katastrofe i umjetnu inteligenciju.

Istraživanje i inovacije

Suradnja s Indijom u području istraživanja i inovacija ubrzano je napredovala 2025., posebno u okviru Vijeća za trgovinu i tehnologiju EU-a i Indije. U okviru radne skupine za zelene tehnologije i tehnologije čiste energije pokrenuta su zajednička istraživanja s Indijom o onečišćenju mora plastikom, rješenjima za pretvaranje otpada u obnovljivi vodik i recikliranju baterija za električna vozila, uz zajednička ulaganja od oko 60 milijuna eura.

Obzor Europa ključni je program EU-a za financiranje istraživanja i inovacija, koji služi kao platforma za suradnju s najboljim istraživačkim zajednicama u cijelom svijetu. Egipat, Južna Koreja i Švicarska pridružili su se programu Obzor Europa 2025., čime se ukupan broj pridruženih zemalja povećao na 22.

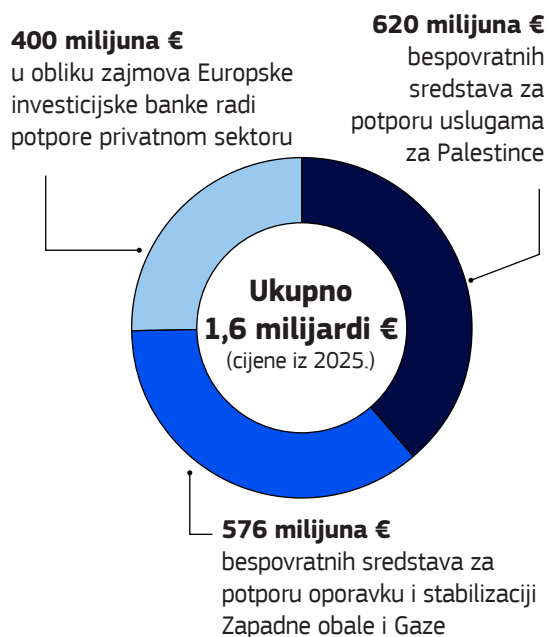

↑
Ursula von der Leyen, predsjednica Europske komisije (lijevo), rukuje se s indijskim premijerom Narendrom Modijem (desno) tijekom posjeta Kolegija povjerenika Indiji. New Delhi, Indija, 27. veljače 2025.

Potpora miru i sigurnosti

Na prvom političkom dijalogu na visokoj razini između EU-a i Palestine (ovaj naziv ne tumači se kao priznanje Države Palestine niti dovodi u pitanje pojedinačna stajališta država članica o tom pitanju) Komisija je predložila višegodišnji sveobuhvatni program potpore za poticanje palestinskog oporavka i otpornosti. Komisija je sazvala i prvi sastanak skupine donatora za Palestinu u Bruxellesu (Belgija), na kojem su se okupili globalni partneri kako bi poduprli provedbu palestinskih reformi, pomogli ojačati upravljanje i gospodarsku otpornost te potaknuli oporavak Gaze. Nekoliko država članica obvezalo se osigurati ukupno 88 milijuna eura koji će se na siguran način usmjeriti Palestinskoj samoupravi u okviru mehanizma Pegase (palestinsko-europsko socioekonomsko upravljanje i pomoć).

PREDLOŽENA POTPORA ZA PALESTINSKI OPORAVAK I OTPORNOST (2025. – 2027.)

Kako bi se potaknuo mir na Bliskom istoku, Komisija je predložila suspenziju određenih trgovinskih odredaba Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Izraela i uvođenje dodatnih sankcija Hamasu, ekstremističkim ministrima i nasilnim doseljenicima. Osim toga, Komisija je obustavila bilateralnu potporu Izraelu, s izuzetkom potpore civilnom društvu i centru Yad Vashem (Svjetski centar za sjećanje na holokaust).

EU je i dalje najveći međunarodni donator i pružatelj humanitarne pomoći Palestincima, a 2025. dodijelio je i isplatio ukupno 220 milijuna eura hitne humanitarne pomoći Gazi i Zapadnoj obali, uključujući istočni Jeruzalem.

↑ Humanitarno djelovanje EU-a u Gazi: slamka spasa usred uništenja. Uz sredstva EU-a Unicef je podijelio zimsku odjeću za 150 000 djece. 5. veljače 2025.

EU je 2025. nastavio nepokolebljivo podupirati narod Sirije i pomagati toj zemlji u tranziciji i oporavku. Na devetoj briselskoj konferenciji „Potpora Siriji: ispunjavanje potreba za uspješnu tranziciju“, EU je najavio financiranje u vrijednosti od gotovo 2,5 milijardi eura za 2025. i 2026. kako bi se olakšala tranzicija i socioekonomski oporavak Sirije. Komisija je ukinula i ekonomske sankcije protiv Sirije, osim onih koje se temelje na sigurnosnim razlozima, a 2025. godišnji Dan dijaloga prvi je put održan u Siriji. Naposljetku, nakon ponovnog uvođenja sankcija UN-a protiv Irana Komisija je pristala ponovno uvesti niz sankcija protiv te zemlje zbog aktivnosti širenja nuklearnog oružja.

Humanitarna pomoć

Kad dođe do velikih prirodnih katastrofa ili sukoba, opasnost prijeti milijunima ljudi. U tim je situacijama humanitarna pomoć nezamjenjiva jer osigurava hranu, sklonište i zdravstvenu skrb.

EU i njegove države članice zajednički pružaju pomoć, a 2025. bili su vodeći svjetski donator humanitarne pomoći. EU pruža spasonosnu pomoć na temelju potreba, štiti humanitarne radnike, međunarodna humanitarna načela i civile te brani međunarodno humanitarno pravo, što predstavlja okosnicu humanitarne diplomacije. EU je 2025. dodijelio 2,56 milijardi eura za potrebe humanitarne pomoći i zaštite.

Hadja Lahbib, povjerenica Europske komisije za ravnopravnost, pripravnost i upravljanje krizama, u posjetu centru Crvenog križa u Bogoti u Kolumbiji uoči samita EU-a i Zajednice latinskoameričkih i karipskih država. 5. studenog 2025.

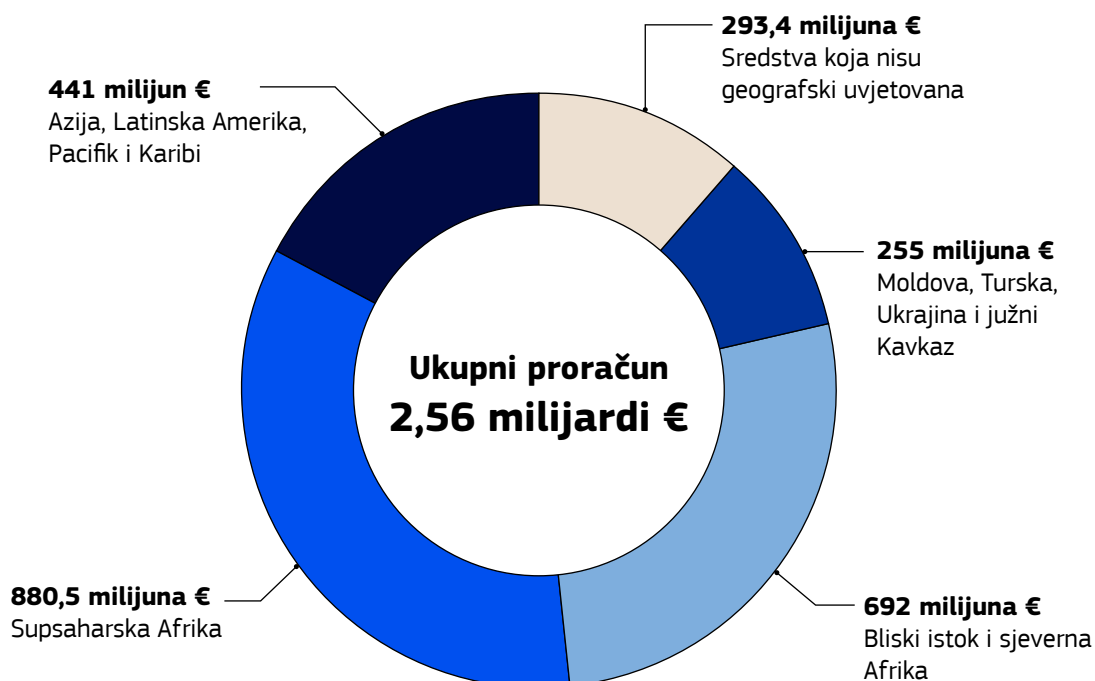
Pružao je humanitarnu pomoć zemljama u svojem neposrednom susjedstvu, osobito Armeniji, Moldovi, Turskoj i Ukrajini. Osim na Palestinu, humanitarna pomoć EU-a na Bliskom istoku i u sjevernoj Africi bila je usmjerena na Siriju i ispunjavanje potreba sirijskih izbjeglica u regiji.

EU je globalni humanitarni akter. Rat u Sudanu i njegovo širenje na susjedne zemlje, složena i nestabilna situacija na širem području Roga Afrike te u zapadnoj i srednjoj Africi, kao i ekstremni vremenski uvjeti u južnoj Africi i regiji Indijskog oceana doveli su do masovnog raseljavanja, nesigurnosti opskrbe hranom, pa čak i gladi. Humanitarna pomoć EU-a bila je prijeko potrebna milijunima ljudi pogođenih tim krizama, osobito najranjivijima.

Humanitarna pomoć EU-a u Aziji i dalje je pridonosila suzbijanju dugotrajnih humanitarnih kriza, kao što su one u Afganistanu, Bangladešu i Mjanmaru/Burmi, te istodobno odgovarala na iznenadne prirodne katastrofe, među ostalim poplave u Pakistanu i tropske ciklone na Filipinima i u Vijetnamu.

U Latinskoj Americi humanitarna pomoć EU-a bila je usmjerena na zajednice pogođene aktualnim krizama u Kolumbiji, Haitiju i Venezueli, kao i na žrtve katastrofa kao što je uragan Melissa na Karibima.

HUMANITARNA POMOĆ EU-a 2025.

EUROPEAN CITIZENS' PANEL

New European Budget

8. POGLAVLJE

PRIPREMA EUROPE ZA BUDUĆNOST

Uvod

Europska unija 2025. se usredotočila na pripremu za izazove i prilike u sljedećem desetljeću. Njezine su institucije surađivale na jačanju otpornosti, pojednostavnjenju pravila i donošenju politika koje ostvaruju konkretne rezultate i za građane i za poduzeća. Okosnica tog rada bila je priprema novog višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2028. – 2034., koji bi trebao omogućiti

jednostavniji i fleksibilniji proračun prilagođen budućim potrebama. Usporedno s time, EU je predložio reforme za smanjenje birokracije i troškova te poboljšanje upravljanja financijskim rizicima. Predviđanjem, čvršćim partnerstvima i učinkovitom provedbom EU stvara okvir za dugoročno blagostanje i sigurnost.

Predloženi novi proračun

Višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2028. – 2034.

Dugoročni proračun EU-a, višegodišnji financijski okvir (VFO), podupire građane, poljoprivrednike, istraživače, poduzeća i regije u EU-u i šire. Aktualni VFO (za razdoblje 2021. – 2027.), zajedno s planom oporavka NextGenerationEU, bio je ključan za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 i energetske krize, zaštitu milijuna radnih mjesta i poticanje čiste i digitalne

tranzicije. Pružena je i velika potpora Ukrajini te je povećana sigurnost Europe u kontekstu ruske ratne agresije.

Europska komisija 2025. je donijela prijedlog VFO-a za razdoblje 2028. – 2034., koji bi trebao olakšati suočavanje sa sve većim geopolitičkim i gospodarskim izazovima te izazovima održivosti. Taj jednostavniji, fleksibilniji i konkretniji proračun od gotovo dva bilijuna eura (što je oko 1,26 % bruto nacionalnog dohotka EU-a) iskoristit će se za potporu neovisnosti, sigurnosti, prosperitetu, uključivosti i otpornosti EU-a u sljedećem desetljeću.

UKLJUČIVIJ I DEMOKRATSKIJI PROCES

Tijekom pripreme proračuna Komisija je provela kampanju na razini Europe kako bi prikupila informacije od dionika na svim razinama, od nacionalnih vlada do građana.

VELJAČA

Početak inicijative Tour d'Europe za savjetovanje s tijelima država članica, regionalnim dionicima i korisnicima proračuna EU-a o novom VFO-u. Objavljen plan za izradu novog prijedloga proračuna.

VELJAČA – SVIBANJ

Javno savjetovanje o novom proračunu na portalu Iznesite svoje mišljenje.

SVIBANJ

Europski panel građana i građanki o novom europskom proračunu (vidjeti 6. poglavlje) sastavio je 23 preporuke za novi proračun.

16. SRPNJA

Objavljen prvi prijedlog novog proračuna.

SRPANJ – LISTOPAD

Javno savjetovanje o prijedlogu na portalu Iznesite svoje mišljenje.

3. RUJNA

Objavljen konačni prijedlog dugoročnog proračuna EU-a za razdoblje 2028. – 2034.

Piotr Serafin, povjerenik Europske komisije za proračun, borbu protiv prijevara i javnu upravu (lijevo), krenuo je 2025. u europsku turneju kako bi potaknuo široku i uključivu raspravu na cijelom kontinentu, naglašavajući predanost Komisije bliskoj suradnji s državama članicama. Tijekom posjeta Nikoziji sastao se s ciparskim predsjednikom Nikosom Christodoulidesom (desno) i drugim visokim dužnosnicima. Tijekom posjeta, koji se održao uoči ciparskog predsjedanja Vijećem koje je započelo u siječnju 2026., istaknuta je strateška uloga te zemlje u ključnoj fazi pregovora o VFO-u. Nikozija, Cipar, 4. rujna 2025.

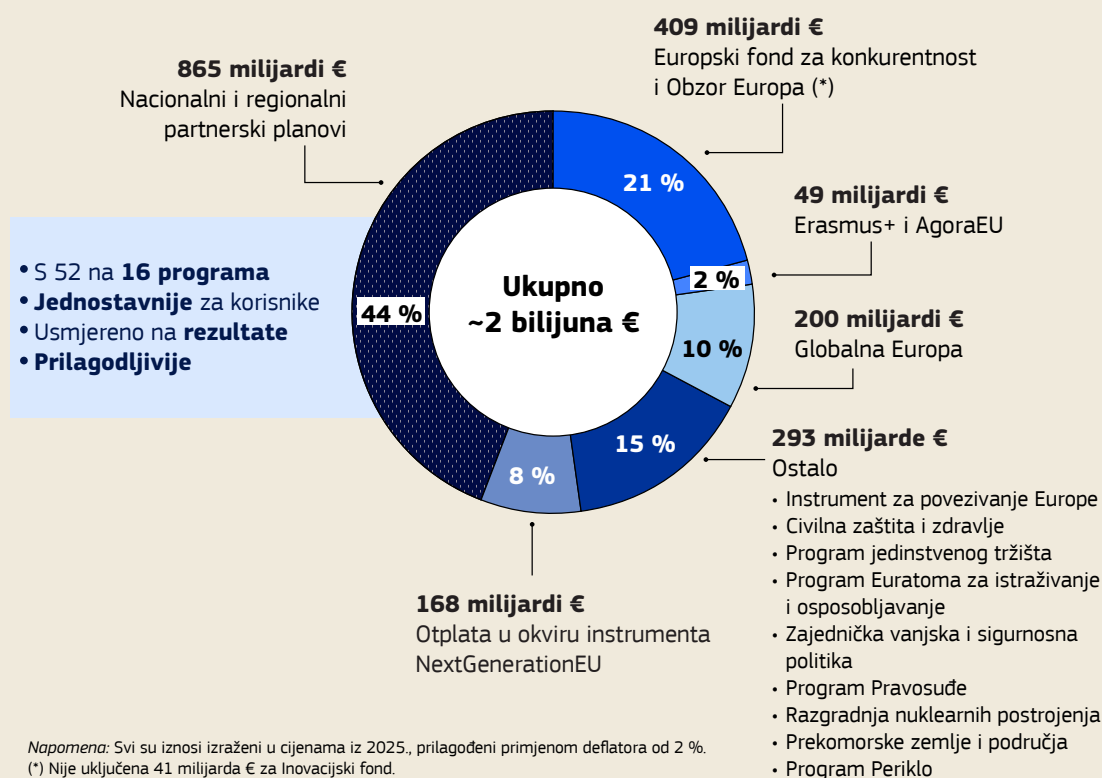
VIDEOZAPIS: Sudionici europskog panela građana i građanki o novom proračunu EU-a raspravljaju o tome što žele od proračuna, kako bi se sredstva trebala trošiti i koje bi sektore trebao podupirati.

Prijedlog VFO-a temelji se na nekoliko glavnih inicijativa, pri čemu se priznaje da *status quo* više ne funkcionira:

1. stvaranje jednostavnijeg, prilagodljivijeg i učinkovitijeg proračuna;
2. ulaganje u zajedničke strateške prioritete, uključujući obranu, konkurentnost, sigurnost te čistu i digitalnu tranziciju;
3. moderniziranje zajedničkih politika, kao što su zajednička poljoprivredna politika, zajednička ribarstvena politika te ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija;
4. postizanje ravnoteže između predvidljivosti (za dugoročnu potporu ulaganjima, poljoprivrednike i regije) i fleksibilnosti ondje gdje je to potrebno u svijetu koji se brzo mijenja;
5. slanje jasne poruke o jedinstvu, neovisnosti i predanosti EU-a promicanju i obrani temeljnih vrijednosti;
6. osiguravanje vjerodostojnosti EU-a definiranjem jasnog plana otplata zajmova iz instrumenta NextGenerationEU.

PREDLOŽENI PRORAČUN

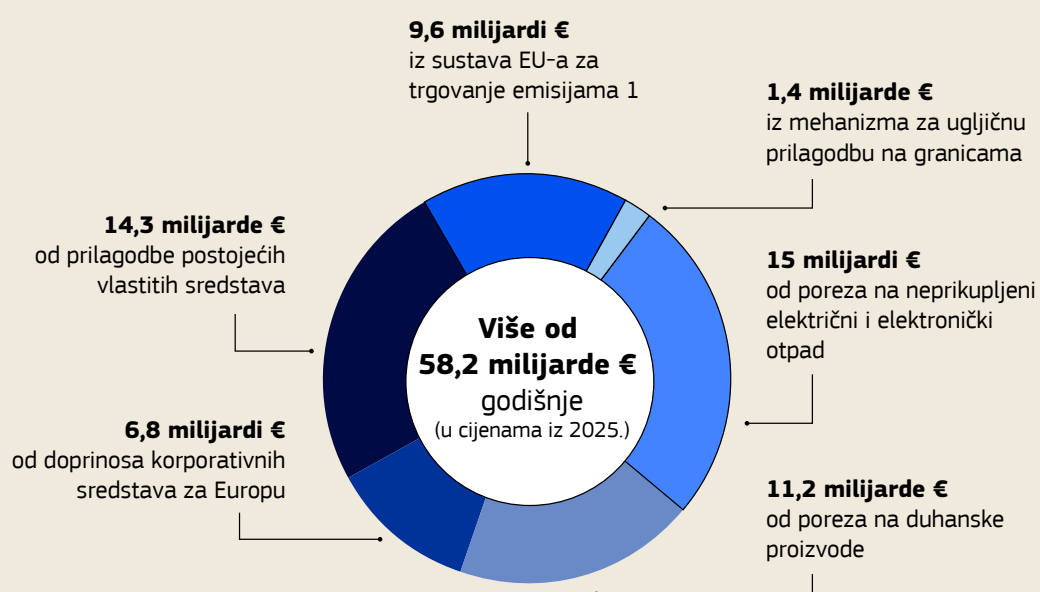

U predloženom proračunu:

- ✓ najmanje 296 milijardi eura bilo bi namijenjeno za potporu poljoprivrednicima i ribarima, a u okviru nacionalnih i regionalnih partnerskih planova primjenjivao bi se cilj od 10 % za ruralna područja;
- ✓ 35 % ukupne potrošnje (najmanje 700 milijardi eura) bilo bi namijenjeno klimatskim i okolišnim ciljevima;
- ✓ gotovo 220 milijardi eura bilo bi namijenjeno za ulaganja u slabije razvijene regije, a potpora tranzicijskim i razvijenijim regijama bila bi stabilna i predvidljiva;
- ✓ poštovanje vladavine prava i Povelje Europske unije o temeljnim pravima bio bi neizostavan uvjet;
- ✓ proračun programa Erasmus+ povećao bi se za 50 %;
- ✓ proračun za prometnu infrastrukturu udvostručio bi se kako bi se poboljšale veze u cijeloj Europi i mreža prilagodila za vojne svrhe;
- ✓ 131 milijarda eura izdvojila bi se za obranu i svemir, što je pet puta više nego u trenutačnom VFO-u;
- ✓ socijalni cilj od 14 % ukupnog proračuna za nacionalne i regionalne partnerske planove (isključujući ono što je namijenjeno za poljoprivrednike i ribare te sredstva iz Socijalnog fonda za klimatsku politiku) podržao bi razvoj vještina, smanjenje siromaštva i socijalnu uključenost;
- ✓ proračun za istraživačke i inovacijske aktivnosti gotovo bi se udvostručio kako bi se ojačala konkurentnost EU-a, s trenutačnih 95 milijardi eura na 175 milijardi eura.

S obzirom na sve veće financijske potrebe EU-a i sve veći pritisak na nacionalne proračune, kao i predstojeći početak otplate zajmova u okviru instrumenta NextGenerationEU 2028., Komisija je predložila nove načine za povećanje vlastitih sredstava, s ciljem ostvarivanja više od 58,2 milijarde eura godišnje (u cijenama iz 2025.) putem novih i revidiranih izvora prihoda.

PREDLOŽENA SLJEDEĆA GENERACIJA VLASTITIH SREDSTAVA

Naknade za Europski sustav za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) generirat će dodatne 0,3 milijarde €.

U prijedlogu za sljedeći VFO Komisija predviđa uspostavu triju glavnih fondova: Europskog fonda za ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, poljoprivredu i ruralni razvoj, ribarstvo i pomorstvo, prosperitet i sigurnost, Europskog fonda za konkurentnost, koji bi podupirao razvoj, širenje i uvođenje strateških tehnologija, te instrumenta Globalna Europa, koji bi omogućio više strateškog financiranja vanjskog djelovanja u cijelom svijetu.

Aktima donesenima 2025. u kontekstu preispitivanja kohezijske politike EU-a u sredini programskog razdoblja reorganiziraju se sredstva iz VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. kako bi se državama članicama i regijama pomoglo da preraspodijele sredstva na nove strateške prioritete, uključujući konkurentnost, sigurnost i obranu, civilnu pripravnost, stanovanje, otpornost vodoopskrbe i energetska tranziciju.

Zaštita proračuna EU-a od prijevvara

Zaštita svakog eura ključna je za uspješnost proračuna EU-a. Komisija je u srpnju pokrenula preispitivanje EU-ove strukture za borbu protiv prijevara kako bi ojačala zaštitu financijskih interesa EU-a od sve većih prijetnji kao što su transnacionalne prijevare, organizirani kriminal usmjeren na sredstva EU-a i zlouporaba naprednih tehnologija kao što su umjetna inteligencija i kriptovalute.

Jačanje okvira EU-a za upravljanje financijskim rizicima

Okvirom EU-a za upravljanje financijskim rizicima obuhvaćeni su rizici povezani s proračunom EU-a, instrumentom NextGenerationEU i drugim financijskim instrumentima. Komisija je 2025. ojačala taj okvir proširenjem uloge neovisnog glavnog službenika za rizike, koji sada nadzire sve financijske operacije EU-a, uključujući zaduživanje, kreditiranje, proračunska jamstva i upravljanje imovinom. Ta je promjena odgovor na preporuke Europskog revizorskog suda za jačanje nadzora i upravljanja rizicima u vezi sa zaduživanjem, jamstvima i povezanim financijskim instrumentima EU-a.

Europski semestar

Europski semestar ima važnu ulogu u gospodarskom upravljanju EU-a. Proljetni paket 2025. označava završetak prvog potpunog godišnjeg ciklusa makroekonomskog nadzora unutar reformiranog okvira gospodarskog upravljanja, koji je stupio na snagu u travnju 2024. Time se jača uloga semestra ne samo kao kanala za usmjeravanje reformi i ulaganja, nego i kao okosnice fiskalnog nadzora EU-a.

U preporukama za pojedine zemlje za 2025. državama članicama savjetovalo se da

se usredotoče na pitanja konkurentnosti i sigurnosti. Paket europskog semestra prvi je put sadržavao i važne preporuke o vještinama i kvalitetnim radnim mjestima, uz osiguravanje socijalne pravednosti.

U izvješćima za pojedine zemlje analizirane su fiskalne, porezne, inovacijske, klimatske i okolišne politike država članica i regija, kao i njihove politike u području rada te socijalne i zdravstvene politike. Izvješća su uključivala i preispitivanje provedbe planova za oporavak i otpornost te programa kohezijske politike.

→
Valdis Dombrovskis,
povjerenik Europske
komisije za gospodarstvo
i produktivnost
te provedbu i
pojednostavnjenje,
na konferenciji za
medije o proljetnom
europskom semestru
2025., Bruxelles, Belgija,
4. lipnja 2025.

Uspjeh Mehanizma za oporavak i otpornost

VIDEOZAPIS: Izvješće za 2025. o napretku Mehanizma za oporavak i otpornost.

Mehanizam za oporavak i otpornost službeno će prestati funkcionirati 2026., ali i dalje potiče reforme i ulaganja u cijelom EU-u. Komisija je 2025. pozvala države članice da ubrzaju napredak i olakšala im postupke te otvorila put neometanom i uspješnom zaključenju Mehanizma za oporavak i otpornost. Iz mehanizma, središnjeg elementa instrumenta NextGenerationEU, državama članicama su do kraja 2025. isplaćene gotovo 394 milijarde eura za potporu gospodarskoj i socijalnoj otpornosti te čistoj i digitalnoj tranziciji.

Četvrto godišnje izvješće o provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost pokazalo je da su zahvaljujući njemu povećana javna ulaganja, za koja se očekuje da će 2025. dosegnuti 3,8 % bruto domaćeg proizvoda, što je povećanje u odnosu na 3,2 % iz 2019. To je povećanje rezultat podupiranja, među ostalim inicijativama, dekarbonizacije i digitalizacije industrijske proizvodnje i usluga, uvođenja više od 900 000 postaja za punjenje čistih vozila i povezivanja 16 milijuna kućanstava na brzi internet. U studiji Komisije ukupni financijski učinak Mehanizma za oporavak i otpornost u razdoblju 2020. – 2030. procijenjen je na 892 milijarde eura, od čega je više od 546 milijardi izravnog učinka i više od 345 milijardi učinaka prelijevanja među gospodarstvima država članica.

Izgradnja EU-a spremnog za budućnost

Jačanje otpornosti EU-a

EU mora ojačati svoju otpornost kako bi zaštitio svoje građane i prosperitet s obzirom na ozbiljne sigurnosne prijetnje, promjene u međunarodnom poretku i sve veće učinke klimatskih promjena i uništavanja okoliša. U Izvješću o strateškim predviđanjima 2025., objavljenom u rujnu, utvrđeni su koraci koje je potrebno poduzeti kako bi se u EU-u očuvali mir i temeljne vrijednosti te dobrobit njegovih stanovnika u burnim i neizvjesnim vremenima.

U izvješću se predlaže osam područja djelovanja:

1. oblikovanje dosljedne globalne vizije za EU;
2. jačanje unutarnje i vanjske sigurnosti;
3. iskorištavanje umjetne inteligencije te snage tehnologije i istraživanja;
4. jačanje dugoročne gospodarske otpornosti i priprema za previranja na tržištu rada;
5. podupiranje održive i uključive dobrobiti;
6. novi model obrazovanja i vještina;
7. zaštita demokracije;
8. priprema za demografsku transformaciju i jačanje međugeneracijske pravednosti.

U izvješću se ističe potreba da se razmotre čak i nepoznati scenariji ili scenariji koje je teško zamisliti i da predviđanje postane stalni element u donošenju politika EU-a. Od 2026. godišnja izvješća o predviđanjima bit će više od puke analize trendova i uključivati testiranje otpornosti politika na stres u različitim scenarijima, što će omogućiti bolju pripremljenost EU-a za budućnost.

Pojednostavnjenje pravila EU-a

Kako bi EU bio spreman za budućnost, otpornost i veća sposobnost djelovanja moraju ići ruku pod ruku sa smanjenjem birokracije i boljim funkcioniranjem pravila u praksi. Kao nastavak provedbe agende za bolju regulativu, EU je tijekom godine intenzivirao rad na pojednostavnjenju politika i propisa, kako je navedeno u komunikaciji „Jednostavnija i brža Europa”. To je uključivalo dijaloge o provedbi, koji povjerenicima pružaju forum na političkoj razini za prikupljanje povratnih informacija od dionika o tome kako pravila i programi EU-a funkcioniraju u praksi. Kao dopunu tim dijalozima svaki povjerenik pripremio je godišnje izvješće o napretku u pojednostavnjenju, provedbi i izvršenju za prvu polovinu 2025., u kojem se navode napredak, izazovi i konkretni sljedeći koraci u okviru njihovih portfelja.

Rad EU-a na boljoj regulativi već daje rezultate: prema izvješću OECD Regulatory Policy Outlook 2025 rangiran je na prvom mjestu u analizi transparentnosti, angažmana dionika i regulatornih procjena učinka koju je provela Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj.

Deset paketa pojednostavnjenja donesenih 2025. pomoći će u uštedi gotovo

12 milijardi eura godišnjih administrativnih troškova.

Komisija do 2029. namjerava smanjiti administrativno opterećenje za najmanje 25 % za sva poduzeća i najmanje 35 % za mala i srednja poduzeća.

Raffaele Fitto, izvršni potpredsjednik Europske komisije za koheziju i reforme (lijevo), u posjetu projektu „BUSINESS Station” koji financira EU u Alūksne, Latvija, 10. lipnja 2025.

Osiguravanje djelotvorne provedbe prava EU-a

Propisi ostvaruju svoj puni potencijal tek kad se u potpunosti provedu i primijene. U tu svrhu Komisija blisko surađuje s državama članicama kako bi im pomogla u provedbi prava i politika EU-a. Ako države članice to ne učine, Komisija protiv njih može pokrenuti postupke zbog povrede. Međutim, intenzivno radi na tome da to spriječi pružanjem praktičnih smjernica, osposobljavanja i tehničke pomoći te održavanjem sastanaka. Na primjer, novim smjernicama za razmjenu podataka povezanih s baterijama Komisija je pomogla državama članicama u primjeni ažuriranih odredbi Direktive o energiji iz obnovljivih izvora. Te smjernice pomažu državama članicama da primijene usklađen pristup razmjeni informacija kao što su razina napunjenosti, starost i lokacija baterije. U njima se pružaju praktična pojašnjenja i tehnička potpora kako bi se osigurala dosljedna provedba u cijelom EU-u.

Tijekom 2025. pokrenuta su

552 nova postupka zbog povrede.

Zaključena su

554 postupka zbog povrede.

Sudu Europske unije upućen je

71 predmet u vezi s 21 državom članicom.

U **20** slučajeva zatražene su
financijske sankcije.

Ojačana međuinstitucijska partnerstva

Institucijski okvir EU-a i dalje se razvija u skladu s novim političkim i strateškim prioritetima. Tijekom 2025. najprije je Poljska, a zatim Danska predsjedala Vijećem Europske unije i za obje su zemlje u prvom planu bile sigurnost i otpornost.

Komisija je iznosila zakonodavne prijedloge, a Europski parlament i Vijeće kao suzakonodavci pridonosili su ostvarenju zajedničkih prioriteta. Države članice, uz potporu nadzorne uloge Komisije i rada drugih institucija i tijela EU-a, osiguravale su djelotvornu provedbu u cijelom EU-u.

Bliska i transparentna suradnja među institucijama ključna je za pravilno funkcioniranje EU-a kao demokracije. Parlament i Komisija u rujnu su zaključili pregovore o ažuriranom Okvirnom sporazumu za poboljšanje međuinstitucijskih odnosa, povjerenja, transparentnosti i dijaloga. Taj se sporazum temelji na devet političkih načela koja su predsjednica Europskog parlamenta i predsjednica Europske komisije dogovorile u listopadu 2024.

↑
Donald Tusk, poljski premijer (lijevo), i Mette Frederiksen, danska premijerka (desno), na neformalnom sastanku šefova država ili vlada na kojem su čelnici EU-a raspravljali o tome kako ojačati zajedničku obranu Europe i potporu Ukrajini, Kopenhagen, Danska, 1. listopada 2025.

↑
Slijeva nadesno: predsjednik Europskog vijeća António Costa, predsjednica Europskog parlamenta Roberta Metsola i predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta u Strasbourgu, Francuska, 1. travnja 2025.

75. godišnjica Schumanove deklaracije

Svake godine 9. svibnja EU slavi Dan Europe. Ta je prigoda 2025. bila još svečanija jer je obilježena 75. godišnjica Schumanove deklaracije. U toj deklaraciji, koju je 9. svibnja 1950. predstavio francuski ministar vanjskih poslova Robert Schuman, predloženo je osnivanje Europske zajednice za ugljen i čelik, prethodnice današnjeg EU-a.

Slijeva nadesno: predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen, predsjednica Europskog parlamenta Roberta Metsola, predsjednik Europskog vijeća António Costa i premijer Luksemburga Luc Frieden u kući Roberta Schumana, Luxembourg, Luksemburg, 9. svibnja 2025.

Kontakt s EU-om

Osobno

U cijeloj Europskoj uniji postoje stotine centara *Europe Direct*. Adresu najbližeg centra možete pronaći na internetu (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_hr).

Telefonom ili pismenim putem

Europe Direct je služba koja odgovara na vaša pitanja o Europskoj uniji. Možete im se obratiti:

- na besplatni telefonski broj: 00 800 6 7 8 9 10 11 (neki operateri naplaćuju te pozive),
- na broj: +32 22999696, ili
- putem obrasca: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_hr.

Traženje informacija o EU-u

Na internetu

Informacije o Europskoj uniji na svim službenim jezicima EU-a dostupne su na internetskim stranicama Europa (european-union.europa.eu).

Publikacije EU-a

Publikacije EU-a možete pregledati ili naručiti preko internetske stranice op.europa.eu/hr/publications. Za više primjeraka besplatnih publikacija obratite se svojoj lokalnoj službi *Europe Direct* ili dokumentacijskom centru (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_hr).

Zakonodavstvo EU-a i povezani dokumenti

Za pristup pravnim informacijama iz EU-a, uključujući cjelokupno zakonodavstvo EU-a od 1951. na svim službenim jezičnim verzijama, posjetite internetske stranice EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

Otvoreni podaci EU-a

Portal data.europa.eu omogućuje pristup otvorenim podatkovnim zbirkama iz institucija, tijela i agencija EU-a. Zbirke se mogu besplatno preuzimati i ponovno uporabiti u komercijalne i nekomercijalne svrhe. Putem portala moguće je i pristup mnoštvu podatkovnih zbirki iz europskih država.

Ured za publikacije
Europske unije